

Kontrollutvalget i Nordre Land kommune

Sekretariatet

Gjøvik, 6. november 2017.

J.nr./referanse: 15-17/NL/ks

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

Hans Moon, leder (Ap)
Gunnar Løkkebø, nestleder (Ap)
Monica Andersson (Ap)
Birgit Felde Sevaldrud (H)
Ole Strand (BL) – forfall
Harald Åsødegård (KrF), første vara

Kopi av innkallingen er sendt:

- Ordfører og rådmann
- Innlandet Revisjon IKS

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Etter avtale innkalles det herved til møte i kontrollutvalget:

Dato: Mandag 13. november 2017

Tid: Kl. 0900 – ca. 1500

Sted: Formannskapsalen, rådhuset

Vedlagt følger saksliste og saksdokumenter.

Forfall og innkalling av vara:

Ole Strand (BL) har meldt forfall. Harald Åsødegård (KrF), første vara er innkalt.

Dokumenter unntatt fra offentlighet:

Foreløpig revisjonsrapport / rapportutkast (vedlegg til sak 44) er unntatt fra offentlighet, jf. offentlighetsloven §5 om utsatt offentlighet. Dokumentet er kun utsendt på papir til møtedeltakerne.

Deltakelse fra andre i møtet:

- Innlandet Revisjon IKS:
 - Sak 44 – Revisjonsrapport: Oppdragsansvarlig revisor Reidun Grefsrud orienterer. Saken er satt opp til behandling fra møtestart ca. kl. 0900.
- Rådmannen/administrasjonen deltar fra kl. 1200 i f.m. følgende saker:
 - Sak 47 – Status Land barneverntjeneste
 - Sak 48 – Oppfølging av utvalgte politiske vedtak
 - Sak 49 – Kvalitetsmelding Nordre Land-skolen 2016-2017

Eventuelt forfall bes meddelt snarest til undertegnede på tlf. 995 77 903 eller e-post kjetil@kontrollutvalget.no.

Med hilsen

For leder i kontrollutvalget

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Adresse:

Kontrollutvalgstjenester Kjetil Solbrækken
Studievegen 7, 2815 Gjøvik
Tel. 995 77 903, E-post: kjetil@kontrollutvalget.no

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

SAKSLISTE

FOR MØTE I NORDRE LAND RÅDHUS

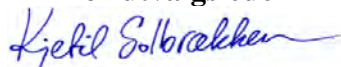
Mandag 13. november 2017 kl. 0900

(Sted: Formannskapssalen)

SAK NR. 43/2017	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 18.09.2017
SAK NR. 44/2017	FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT OM STYRING,
LEDELSE OG KONTROLL I OG AV BARNEVERNET I
NORDRE LAND KOMMUNE
SAK NR. 45/2017	OPPFØLGING AV SELSKAPSKONTROLL I VOKKS AS –
REVISJONSNOTAT
SAK NR. 46/2017	TERTIALRAPPORT 2/2017 FRA INNLANDET REVISJON IKS
SAK NR. 47/2017	UTVIKLING AV LAND BARNEVERNTJENSTE
SAK NR. 48/2017	OPPFØLGING AV UTVALGTE POLITISKE VEDTAK
SAK NR. 49/2017	KVALITETSMELDING / TILSTANDSRAPPORT FOR NORDRE
LAND-SKOLEN 2016-2017
SAK NR. 50/2017	REFERATSAKER

Gjøvik, 3. november 2017.

For utvalgsleder

Kjetil Solbrækken

Utvalgssekretær

Kopi til orientering:

- Nordre Land kommune v/ordfører, rådmann, kommunalsjefer og vararepresentanter til kontrollutvalget
- Innlandet Revisjon IKS

SAK NR. 43/2017

Nordre Land kommune

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 18.09.2017

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	13.11.2017	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Møteprotokoll fra møte 18.09.2017

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 18.09.2017 godkjennes.

SAKSOPPLYSNINGER:

Protokoll fra siste møte i kontrollutvalget legges frem til formell godkjenning.

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

Mandag 18. september 2017 holdt kontrollutvalget møte i rådhuset fra kl. 0900 – 1530.

Som medlemmer møtte:

Hans Moon, leder (Ap)
Gunnar Løkkebø, nestleder (Ap)
Monica Andersson (Ap)
Ole Strand (BL)

Følgende medlem hadde meldt forfall:

Birgit Felde Sevaldrud (H)

Følgende varamedlem møtte:

Harald Åsødegård (KrF), første vara – fratradte møtet kl. 1415.

Ellers møtte:

Fra rådmannen/administrasjonen:

Fra Innlandet Revisjon IKS: Daglig leder Bjørg Hagen (sakene 39 og 40) og oppdragsansvarlig revisor Unn Romundgard (sak 38).

Sekretariatet: Kjetil Solbrækken og Ole Kristian Rogndokken.

Møteprotokollen er sendt til:

Ordfører, kontrollutvalgets medlemmer/varamedlemmer, rådmann, Innlandet Revisjon IKS og Oppland Arbeiderblad.

Utvalgsmøtet ble satt kl. 0900 med Hans Moon som møteleder.

Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.

Sakene ble behandlet i følgende rekkefølge: 33, 34, 35, 38, 39, 40, 41, 36, 37 og 42.

Til behandling:

SAK NR. 33/2017

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 29.05.2017

Vedtak, enstemmig:
(5 medlemmer)

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 29.05.2017 godkjennes.

SAK NR. 34/2017

OPPFØLGING AV POLITISKE VEDTAK

Fra behandlingen:

Sekretariatet ved Ole Kristian Rogndokken presenterte saken.

Vedtak, enstemmig:
(5 medlemmer)

Saken følges opp slik:

1. Rådmannen inviteres til å:

- a) Orienterere om rådmannens system for å følge opp iverksettingen av politiske vedtak.
- b) Orienterere om status for oppfølging av følgende saker/vedtak:

Saksnr.	Sak
<i>K.sak 48/15</i>	<i>REVISJONSRAPPORTEN "INNKJØP - ETTERLEVELSE AV LOV OM OFFENTLIG ANSKAFFELSE"</i>
<i>K.sak 126/15</i>	<i>AVVIKLING AV NÆRINGSRÅDET OG OMORGANISERING AV REGIONRÅDETS ARBEID MED REGIONAL UTVIKLING</i>
<i>K.sak 45/16</i>	<i>HANDLINGSPLAN 2017 - 2019</i>
<i>K.sak 16/17</i>	<i>HELHETLIG ROS 2016-2020</i>
<i>K.sak 36/17</i>	<i>FORVATNINGSREVISJONSRAPPORT - ANSETTELSESPROSEDYRER</i>

Kontrollutvalget ønsker i tillegg å bli oppdatert på status for forhandlinger med SØAS AS.

2. K.sak 28/2015 og k.sak 53/2016 (revisjonsrapporter vedr. selskapskontroll) følges opp gjennom egen sak i kontrollutvalget. Det søkes samarbeid med kontrollutvalgene i de øvrige kommunene i Gjøvikregionen om et samarbeidsprosjekt rettet mot etterlevelse av utvalgte deler av kommunenes felles eierskapspolitikk i 2018/2019.
3. K.sak 81/16 (Tilstandsrapport for grunnskolen 2016): Følgende vedtakspunkt følges opp som en del av tidligere vedtatt forundersøkelse innenfor skoleområdet og dialog med ny skolesjef (jf. KU-sak 42/2016):

«I forkant av neste års tilstandsrapport legges det opp til en bedre dialog mellom nivåene med en prosess som involverer alle parter.»
4. Kontrollutvalgets sekretariat bes om å foreta en årlig gjennomgang av politiske vedtak og legge frem sak for kontrollutvalget med aktuelle oppfølgingsaker til drøfting. Kontrollutvalget ber om at gjennomgangen også inkluderer vedtak i formannskapet.

SAK NR. 35/2017

KONTROLLUTVALGSKONFERANSEN 2017

Fra behandlingen:

Sekretariatet ved Ole Kristian Rogndokken presenterte hovedtrekkene i konferansen:

- Svart økonomi, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.
- Varsling og ytringsfrihet.
- Korrupsjon / «Drammen-saken» (NRK-dokumentar ble vist).

<u>Vedtak, enstemmig:</u> (5 medlemmer)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Presentasjon av hovedpunktene på Kontrollutvalgskonferansen 2017 tas til orientering. 2. Følgende tema fra konferansen noteres til senere oppfølging/drøfting i f.m. forvaltningsrevisjon: <ul style="list-style-type: none"> • Varsling og ytringsfrihet
--	--

SAK NR. 36/2017 ENDELIG TILSYNSRAPPORT – FYLKESMANNENS TILSYN MED LAND BARNEVERN TJENESTE

<u>Vedtak, enstemmig:</u> (4 medlemmer)	Endelig rapport fra Fylkesmannens etter tilsyn med Land barnevernstjeneste tas til orientering.
--	---

SAK NR. 37/2017 HALVÅRSRAPPORT 2017 – NORDRE LAND KOMMUNE

Fra behandlingen:

Harald Åsødegård fratradte møtet før behandlingen av saken. Kontrollutvalget bestod etter dette av 4 medlemmer.

<u>Vedtak, enstemmig:</u> (4 medlemmer)	Halvårsrapport 2017 tas til orientering.
--	--

SAK NR. 38/2017 REGNSKAPSREVISJON: STRATEGI FOR REVISJON AV KOMMUNEREGNSKAPET FOR 2017

Fra behandlingen:

Oppdragsansvarlig revisor Unn Romundgard presenterte revisjonsstrategien for 2017 og svarte på spørsmål.

Dokumentet «Hovedtrekkene i overordnet revisjonsstrategi 2017 for Nordre Land kommune» ble delt ut i møtet.

<u>Vedtak, enstemmig:</u> (5 medlemmer)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Revisors presentasjon av hovedtrekkene i overordnet revisjonsstrategi for revisjon av kommuneregnskapet for 2017 tas til orientering. 2. Oppdragsansvarlig revisors vurdering av egen uavhengighet tas til orientering.
--	---

SAK NR. 39/2017**INNLANDET REVISJON IKS: SAMMENLIGNING AV REVISJONSKOSTNADER (BENCHMARKING) OG UTVIKLING AV SELSKAPET**Fra behandlingen:

Innlandet Revisjon IKS ved Bjørg Hagen orienterte og svarte på spørsmål.

<u>Vedtak, enstemmig:</u> (5 medlemmer)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sammenligning av kommunens revisjonskostnad for 2016 med andre kommuner tas til orientering. Kontrollutvalget har merket seg at kommunens kostnader til revisjon av kommuneregnskapet (regnskapsrevisjon) ligger omkring samme nivå som for andre kommuner på samme størrelse. 2. Daglig leders orientering om utviklingen av selskapet tas til orientering.
--	--

SAK NR. 40/2017**OPPDRAGSAVTALE MED INNLANDET REVISJON IKS FOR 2018**Fra behandlingen:

Innlandet Revisjon IKS ved Bjørg Hagen orienterte.

<u>Vedtak, enstemmig:</u> (5 medlemmer)	Oppdragsavtale for 2018 godkjennes under forutsetning av at kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets budsjett for 2018.
--	---

SAK NR. 41/2017**KONTROLLUTVALGETS BUDSJETT FOR 2018**Fra behandlingen:

Følgende endringer av fremlagt forslag til budsjett ble gjort i møtet:

- Post 10500 Fast møtegodtgjørelse + 2 000
- Post 10801 Møtegodtgjørelse + 2 000
- Post 10802 Tapt arb.fortjeneste + 3 000
- Post 11501 Opplæring/kurs - 7 000

<u>Vedtak, enstemmig:</u> (5 medlemmer)	INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:	
	1. Budsjett for kontroll og revisjon (ansvar 11121, tjeneste 1100) for 2018, fastsettes med en økonomisk ramme på kr. 1 092 000 med følgende fordeling:	
	Konto	Beløp
	10500 Trekkpliktig godtgjørelse	
	10800 Fast godtgjørelse	25 000
	10801 Møtegodtgjørelse	14 000
	10802 Tapt arb.fortjeneste	28 000
	10990 Arb.giveravgift	6 000
	11001 Aviser/tidsskrifter/faglitteratur	12 000
	11151 Bevertning møter	3 000

11205	Tjenestefrikjøp	12 000
11501	Opplæring/kurs	14 000
11600	Kjøregodtgjørelse	1 000
12 700	Konsulenttjenester ordinær drift (sekretærtjenester)	199 000
13709	Kjøp av andre tjenester	3 000
13750	Kjøp av tjenester fra interkommunalt selskap (Innlandet Revisjon IKS)	775 000
14290	Momskompensasjon (utgift)	49 000
17290	Momskompensasjon (inntekt)	- 49 000
	Totalt	1 092 000

2. Kontrollutvalget vil opplyse at det i budsjettforslaget for 2018 er videreført det reduserte nivået på forvaltningsrevisjon som kommunestyret vedtok i forbindelse med budsjett for 2017. Kontrollutvalget vil gjøre kommunestyret oppmerksom på at budsjettet gir svært lite handlingsrom når det gjelder gjennomføring av undersøkelser/forvaltningsrevisjoner i 2018.

SAK NR. 42/2017

REFERATSAKER

Følgende saker ble referert:

1. Vedtak i k.sak 36/17 (møte 13.06.2017) – sak: Forvaltningsrevisjonsrapport - ansettelsesprosedyrer
2. Sykefraværet – hvorfor er det så vanskelig å få ned? (artikkel fra Kommunens Sentralforbund)
3. GLT-Avfall IKS – info. om oppfølging i kontrollutvalget i Vestre Toten kommune av felleseid selskap
4. Gjøvik Krisesenter IKS – info. om oppfølging i kontrollutvalget i Gjøvik kommune av felleseid selskap
5. Nye personvernregler fra 2018 – hva betyr det for din virksomhet?
6. Store forskjeller i kommunenes byggesaksgebyrer (artikkel NTB)
7. Milepælsplan – Land barnevernstjeneste 2017-2018 (pr.19/6-17)
8. Diverse avisartikler
9. Neste møte: Tidspunkt/saksliste

<u>Vedtak, enstemmig:</u> (4 medlemmer)	Referatsakene tas til orientering.
--	------------------------------------

Dokka, 18. september 2017.

Hans Moon
leder

RETT UTSKRIFT:
Dokka, 18. september 2017.

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

NESTE MØTE

Dato: MANDAG 13. NOVEMBER 2017

Tidspunkt: KL. 0900

Aktuelle saker:

- *Forvaltningsrevisjonsrapport: Styring, ledelse og kontroll av barnevernet*
- *Forundersøkelse skole, dialog med ny skolesjef (KU-sak 42/16, jf. 34/17)*
- *Oppfølging av utvalgte politisk vedtak (KU-sak 34/17)*
- *Status prosjektet «Land barneverntjeneste – forsvarlige tjenester» (KU-sak 30/17, høsten 2017)*

Saker til Oppfølging senere:

- Oppdrag til sekretariatet (KU-sak 11/17):
 - *Eksterne tilsynsrapporter (kartlegging/orientering).*
- *Oppfølging av revisjonsprosjekt – selskapskontroll vedr. eierskapspolitikk og VOKKS AS (KU-sak 34/17 pkt. 2).*
- *Varsling og ytringsfrihet – tema fra KU-konferansen 2017 (KU-sak 35/17)*

Bestillinger til sekretariatet:

- *Årlig: Oppfølging av politiske vedtak –KST/FSK (KU-sak 34/17 pkt. 3)*
- *Eksterne tilsynsrapporter - kartlegging/orientering (KU-sak 11/17)*

Bestilte undersøkelser og revisjonsprosjekter (Innlandet Revisjon IKS):

- *Forvaltningsrevisjonsprosjekt: Styring, ledelse og kontroll av barnevernet (KU-sak 21/17, jf. behandling i k.styret)*

Møteplan 2017:

- Mandag 30.01.17 kl. 0900
- Mandag 13.03.17 kl. 0900
- Tirsdag 18.04.17 kl. 0900
- Mandag 29.05.17 kl. 0900
- Mandag 18.09.17 kl. 0900
- Mandag 13.11.17 kl. 0900

Nordre Land kommune**FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT OM STYRING,
LEDELSE OG KONTROLL I OG AV BARNEVERNET I
NORDRE LAND KOMMUNE**

Sluttbehandles i:	Kommunestyret		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	13.11.17	Kjetil Solbrækken	Vedlegg 2 er unntatt offentlighet, jf. off. lovens § 5)

Saksdokumenter:

1. Oversendingsbrev rapportutkast (brev av 23.10.2017 fra Innlandet Revisjon IKS til rådmannen)
2. Rapportutkast: Forvaltningsrevisjonsrapport om styring, ledelse og kontroll i og av barnevernet i Nordre Land kommune

Vedlagt:

Vedlegg 1

Vedlegg 2 (Unntatt offentlighet, jf. off. lovens § 5)

FORSLAG TIL VEDTAK:**INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:**.....
.....
.....**SAKSOPPLYSNINGER:**

Med bakgrunn i bestilling fra kommunestyret har kontrollutvalget gjennomført et revisjonsprosjekt rettet mot styring og kontroll i og av barneverntjenesten, jf. kommunestyrets vedtak i møte den 21.02.2017. Revisjonsprosjektet skal besvare følgende problemstillinger:

- a) Ble det tatt tilstrekkelig hensyn til forhistorien i de to barnevernstjenestene ved etablering av Land barneverntjeneste?

- b) Hva har vært utfordringene og hva har sviktet når det gjelder styring, ledelse og internkontroll i Land barneverntjeneste?
- c) Hva har vært utfordringene og hva har sviktet i rådmannens oppfølging av Land barneverntjeneste?

Rapportutkast og rådmannens uttalelse til rapporten:

Før rapporten legges frem for kontrollutvalget er det fast prosedyre at rådmannen gir sin uttalelse til rapporten. Dette er også et krav i kommuneloven dersom rapporten skal sendes videre til kommunestyret, jf. kommunelovens § 77 nr. 6:

Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget. Før en sak rapporteres til kommunestyret eller fylkestinget skal den ha vært forelagt administrasjonssjefen til uttalelse.

Rådmannen fikk oversendt rapportutkast til uttalelse den 23.10.2017 med frist til den 06.11.2017 å uttale seg. Den 04.11.2017 fikk kontrollutvalget v/sekretariatet melding om at rådmannen hadde bedt om utvidet frist. Etter avtale med kontrollutvalgets leder den 06.11.2017 ble det gitt utvidet frist til den 13.11.2017, dvs. at frist for uttalelse er satt til samme dag som revisjonsrapporten legges frem for kontrollutvalget til behandling.

Rapportutkastet er unntatt fra offentlighet, jf. reglene om utsatt offentlighet i offentlighetslovens § 5 andre ledd:

Innsyn kan utsetjast for dokument som er utarbeidde av eller til ein revisor for ein kommune eller fylkeskommune, i saker som revisoren skal rapportere til kontrollutvalet, jf. kommuneloven § 78 nr. 5, inntil kontrollutvalet har motteke ein endeleg versjon av dokumentet.

Kontrollutvalgets behandling og innstilling til vedtak:

Endelig rapport er et offentlig dokument. Slik det er lagt opp vil endelig rapport senest foreligge i kontrollutvalgets møte den 13.11.2017.

Rapporten skal oversendes kommunestyret til sluttbehandling.

Utforming av innstilling til kommunestyret gjøres i møtet med bakgrunn i endelig rapport.

Saken legges frem til drøfting uten forslag til vedtak.

Lillehammer, 23. oktober 2017
J.nr./Referanse: 2017-713/RG

Nordre Land kommune
v/ rådmannen

RAPPORTUTKAST – FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT OM STYRING, LEDELSE OG KONTROLL I OG AV BARNEVERNET I NORDRE LAND KOMMUNE

Vi viser til tidligere kontakt om dette prosjektet og sender over utkast til rapport til kommentarer. Før vi sender over rapporten til kontrollutvalget ønsker vi rådmannens syn på rapporten. For at politikerne skal få et helhetlig inntrykk vil rådmannens kommentarer bli lagt ved den endelige rapporten. Eventuelle feil og misforståelser som påpekes kan dessuten gi grunnlag for endringer i rapporten.

Vi har satt opp noen spørsmål nedenfor som vi ber om at dere bruker som grunnlag for kommentarene. Dere må gjerne komme med andre synspunkt i tillegg.

1. Har informasjonen om prosjektets formål og gjennomføring vært god nok?
2. Har rådmannen kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller faktaframstilling som kan ha betydning for våre vurderinger eller konklusjoner?
3. Har rådmannen kommentarer til revisjonskriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger og konklusjoner?
4. Hva er rådmannens samlede vurdering av rapportens vurderinger, konklusjoner og anbefalinger?
5. I hvilken grad oppfattes rapporten som nyttig?
6. Hvordan vurderes rapportens oppbygning og språkbruk?

Rapporten skal behandles i kontrollutvalgets møte 13. november 2017. Vi trenger derfor tilbakemelding fra kommunen *i løpet av mandag, 6. november*

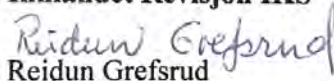
Dersom dere ønsker et møte med oss om høringsutkastet, kan undertegnede kontaktes.

Høringsutkastet er merket utsatt offentlighet etter § 5, andre ledd i offentlighetsloven. Innsyn er utsatt til kontrollutvalget har mottatt endelig versjon av rapporten. Vi gjør oppmerksom på at kontrollutvalget vanligvis sender revisjonsrapporten videre til behandling i kommunestyret/fylkestinget.

Vi takker for samarbeidet i gjennomføringen av prosjektet.

Med hilsen

Innlandet Revisjon IKS

Reidun Grefsrud

Oppdragsansvarlig revisor

Hovedkontor: Postadr.: Postboks 988 2626 Lillehammer Tlf 61289080 Faks 61289081 E-post: postmottak@irev.no	Avdeling Gjøvik: Studievegen 7 2815 Gjøvik Tlf. 61130350 Faks 61130360	Firma: www.irev.no Besøksadresse: Kirkeg. 76 2609 Lillehammer Org. nr. 987769386MVA Bank 16041146927
---	--	--

Nordre Land kommune**OPPFØLGING AV SELSKAPSKONTROLL I VOKKS AS –
REVISJONSNOTAT**

Sluttbehandles i:	Kommunestyret		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	13.11.2017	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Oppfølging av selskapskontroll VOKKS AS (Notat 12.10.2017 fra Innlandet Revisjon IKS)

Vedlagt:

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Kontrollutvalget tar revisors tilbakemelding om oppfølgingen av kommunestyrets vedtak i sak 53/2016 (sak: Selskapskontroll/revisjonsrapport vedrørende Vokks AS) til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalget i Nordre Land kommune fattet følgende vedtak 29. mai 2017 (27/2017):

«Oppfølging av revisjonsrapporten fra 2015 kan ses i sammenheng med selskapskontroll /revisjonsrapport vedrørende Vokks AS i 2016. Innlandet Revisjon IKS bes om å følge opp anbefalingene i dette revisjonsprosjektet, jf. kommunestyrets vedtak i møte den 06.09.2016 (k.sak 53/16).»

Vedlagt følger oppfølgingsnotat fra Innlandet Revisjon IKS.

NOTAT

12.10.17

OPPFØLGING AV SELSKAPSKONTROLL I VOKKS AS

Vedtak i kontrollutvalget

Kontrollutvalget i Nordre Land kommune fattet følgende vedtak 29. mai 2017 (27/2017):

«Oppfølging av revisjonsrapporten fra 2015 kan ses i sammenheng med selskapskontroll /revisjonsrapport vedrørende Vokks AS i 2016. Innlandet Revisjon IKS bes om å følge opp anbefalingene i dette revisjonsprosjektet, jf. kommunestyrets vedtak i møte den 06.09.2016 (k.sak 53/16).»

Kommunestyrets vedtak

Kommunestyrets vedtak i sak 53/16 lyder slik:

«1. Kommunestyret tar selskapskontrollrapporten til orientering og støtter rapportens anbefalinger om at:

a) Det bør vurderes å opprette valgkomité i VOKKS AS som har til oppgave å innstille alle styremedlemmene. Dette kan bidra til å sikre god styresammensetning ut fra hensyn til kompetanse i styret. Valgkomiteén bør vedtektsfestes og det bør utarbeides skriftlige retningslinjer for komiteén. I henhold til anbefalingen fra KS bør generalforsamlingen velge leder av valgkomiteen, og den bør sammensettes slik at den reflekterer eierandelene i selskapet.

b) VOKKS AS bør vurdere å gå bort fra ordningen med personlige varamedlemmer. En slik ordning kan føre til at styremedlemmene opptrer svært sporadisk i styret, noe som er uheldig sett i opp mot behovet for kontinuitet og kompetanse i styret.

c) Med basis i anbefalingen fra KS bør det vurderes om det er riktig at ordfører sitter i styret i VOKKS AS. Ordfører kan ha relevant kompetanse å bringe inn i styrearbeidet, men hensynet til habilitet og klare roller tilsier at det bør vurderes om rollen som ordfører er forenlig med et slikt styreverv.

d) I VOKKS Nett AS bør det vurderes å foreta et skille mellom konkurranseutsatte deler av virksomheten og monopoldelen. Et slikt skille bør også ses i lys av eventuelle krav som kan komme som følge av endringer i energiloven (§ 4-6).

2. Ordfører bes om å følge opp rapporten overfor generalforsamlingen i VOKKS AS som kommunens eierrepresentant. Det vises for øvrig til ordføreres høringsvar til rapporten (jf. vedlegg til rapporten) der det fremgår at det vil bli fremmet en sak til kommunestyret hvor anbefalingene i rapporten angående valgkomite og ordningen med varamedlemmer vil bli tatt opp.»

Oppfølging av vedtak

Nedenfor gjengis status for oppfølging av vedtakets 1a) – 1d):

- a) Status pr i dag er den samme som da rapporten ble utarbeidet, dvs at tre styremedlemmer foreslås av kommunestyrene i de to eierkommunene, mens ordførerne utgjør valgkomité for de øvrige tre eieroppnevnte styrerepresentantene. Det er ikke egne retningslinjer for valgkomitéen (dvs ordførerne i eierkommunene). Ordførerne i eierkommunene arbeider for tiden med et forslag til valgkomité og retningslinjer for denne som kan legges fram for kommunestyrene.
- b) Ved valg av nye styremedlemmer til VOKKS på generalforsamlingen i juni, så ble personlige varamedlemmer valgt inn. Vi har ikke fått opplysninger om at det er planer om å gjøre om på ordningen med personlige varamedlemmer.
- c) Kommunestyret vedtok 13.6.17 (43/17) å velge Liv Solveig Alfstad som styremedlem i VOKKS. Mieke Punie ble valgt som varamedlem. Dette innebærer at ordfører ikke lenger sitter i styret i VOKKS AS. Til informasjon opplyses at styreleder i VOKKS AS er Knut Andreas Kind.
- d) VOKKS Nett er i en prosess hvor entreprenørvirksomheten i første omgang blir skilt ut i egen avdeling under VOKKS Nett, og innen 1.1.2021 i et eget selskap. Med utgangspunkt i vurderingene denne anbefalingen bygger på, så anser vi at anbefalingen er ivaretatt.

Informasjonen ovenfor bygger foruten refererte kommunestyrevedtak på opplysninger fra adm sjef i VOKKS og ordfører i Nordre Land.

Nordre Land kommune**TERTIALRAPPORT 2/2017 FRA INNLANDET REVISJON
IKS**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	13.11.2017	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Terialrapport 2/2017 fra Innlandet Revisjon IKS

Vedlagt:

Ja

FORSLAG TIL VEDTAK:

Terialrapport 2/2017 fra Innlandet Revisjon IKS tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalget har i sin avtale med revisjonen (oppdragsavtalen) avtalt tertialvis rapportering til kontrollutvalget m.h.t. økonomi. Hensikten med rapporteringen er bl.a. å lette kontrollutvalgets arbeid med oppfølging av den vesentligste posten i kontrollutvalgets budsjett.

Vedlagt følger rapportering fra Innlandet Revisjon IKS for siste tertial til orientering. Rapporten kan oppsummeres slik:

- **Regnskapsrevisjon:** Prognose 31/12 er i tråd med budsjett (565 timer).
- **Bestilte tjenester (forvaltningsrevisjon/selskapskontroll):** Prognose pr. 31/12 viser et tidsforbruk på 389 timer, dvs. 214 timer mer enn budsjetter. Revisjonsprosjektet vedr. barnevern er ikke avsluttet, noe som gjør prognosen usikker. Kommunestyret bevilget 247 000 ekstra i k.sak 26/17.

Innlandet Revisjon IKS

Gjøvik, 15. september 2017
J.nr./Referanse: 2016-667 BH/UR/RG

Til Kontrollutvalget i Nordre Land kommune
v/sekretariatet

Tertialrapport 2/2017

Det vises til oppdragsavtalen pkt. 4.5. Innlandet Revisjon IKS skal rapportere til kontrollutvalget på samme nivå som oppdragsavtalen per 30.4., 31.8. og 31.12. Rapporten skal begrunne eventuelle vesentlige avvik mellom budsjett og prognose.

Nedenfor følger oversikt over ressursbruken per 31.08.2017.

	OPPDRAKS		FORBRUK		PROGNOSE/ BESTILT	
	AVTALE		Per 2. T.		2017	
	Timer	Pris	Timer	Pris	Timer	Pris
REGNSKAPSREVISJON						
Revisjon av årsregnskapet	425	930	227	930		930
Attestasjoner og revisjonsuttalelser	110	930	54	930		930
Veiledning og bistand	30	930	8	930		930
SUM REGNSKAPSREVISJON	565	930	289	930	565	930
BESTILTE TJENESTER						
Bestilte mindre undersøkelser	25	1020				
Forvaltningsrevisjon	150	1020	231	1015	389	1054
Selskapskontroll		1020				
SUM BESTILTE TJENESTER	175	1020	231	1015	389	1054
Møter i KU og KST	50	1020	23	1020	50	1020
SUM TIMER	790		543		1004	

Kommentarer vedrørende regnskapsrevisjon

Det er samlet for regnskapsrevisjon ikke vesentlig avvik mellom prognose i følge oppdragsavtalen og medgåtte ressurser per 2. tertial 2017. Vi antar at tidsbruken for året samlet for regnskapsrevisjon vil holde seg innenfor rammene i oppdragsavtalen.

Hovedkontor:
Postadr.: Postboks 988
2626 Lillehammer
Tlf 61289080 Faks 61289081
E-post: postmottak@irev.no

Avdeling Gjøvik:
Studievegen 7
2815 Gjøvik
Tlf. 61130350

Firma:
www.irev.no
Besøksadresse:
Kirkeg. 76, 2609 Lillehammer
Org. nr. 987769386MVA
Bank 16041146927

Kommentarer vedrørende forvaltningsrevisjon og selskapskontroll

Prosjekt	Forbruk pr. 2. tertial			Prognose 2017			Kommentar
	Kroner	Timer	Pris	Kroner	Timer	Pris	
10336 Ansettelsesprosedyrer	132330	139	943	132330	139	943	Prosjektet er avsluttet og rapport er lagt fram for KU i mai.
10352 Styring og kontroll barnevern	102398	92	1110	277500	250	1110	Prosjektet gjennomføres i høst med planlagt fremlegging for KU i november. I prosjektplanen er det anslått et timeforbruk på 375 timer. Kommunestyrets bevilget 247.000 ekstra i sak 26/17. Om vi klarer å holde oss innenfor bevilgningen er foreløpig usikkert.
Totalt	234728	231	1015	409830	389	1054	

Oppdragsavtale FR/SK 2017
Tilleggsbevilgning KS 26/17
Sum

153000	150	1020
247000	242	1020
400000	392	1020

Med hilsen

 Bjørg Hagen
 Daglig leder

Nordre Land kommune

UTVIKLING AV LAND BARNEVERNTJENESTE

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	13.11.2017	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Rapport og plan for utvikling av Land barneverntjeneste tas til orientering (datert 10.10.2017)
2. Justert milepælsplan (datert 18.10.2017)

Vedlagt:

Vedlegg 1

Vedlegg 2

FORSLAG TIL VEDTAK:

- 1. Rapport og plan for utvikling av Land barneverntjeneste tas til orientering.**
- 2. Justert milepælsplan tas til orientering.**

SAKSOPPLYSNINGER:

Med bakgrunn i den oppståtte situasjonen i Land barneverntjeneste har rådmannen utarbeidet en kortsiktig tiltaksplan, og en mer langsiktig prosjektplan for å sikre forsvarlige tjenester i barnevernet. Prosjektet «*Land barnevernstjeneste 2017 -2018. Forsvarlige tjenester*» avsluttes høsten 2018.

Kontrollutvalget har signalisert at man ønsker å følge med på utviklingsprosjektet. Kontrollutvalget ble sist orientert av rådmannen og tjenesteområdeleder Velferd i sitt møte den 29.05.2017. Kontrollutvalget fattet slikt vedtak i saken (sak 30/17):

- 1. Status for rådmannens arbeid med prosjektet «Land barnevernstjeneste 2017 -2018. Forsvarlige tjenester», tas til orientering.*

- 2. Kontrollutvalget ber om å bli holdt løpende oppdatert om prosjektet. Saken følges opp høsten 2017.*

Vedlagt følger rapport og plan for utviklingsprosjektet (vedlegg 1) sammen med justert milepælsplan (vedlegg 2).

Rådmannen er invitert til å orientere.

Milepælsplan justert 18.10.2017

Land barnevernstjeneste 2017-2018

Forsvarlige barnevernstjenester!

Hovedaktiviteter for Land barneverntjeneste - Lovlige og forsvarlige tjenester

Mål for hovedprosjektet

Innen utgangen av 2018 har Land barnevernstjeneste forsvarlige tjenester, kjennetegnet ved;

- En tjeneste som sikrer barn og unge forsvarlig bistand til rett tid.
- I samarbeid med andre avdelinger i kommunene, er barnevernet en reell ressurs i barns levekår.
- Fylkesmannens pålegg ivaretas, snarest.

For å sikre både det kortsiktige og langsiktige målet i hovedprosjektet, etableres to delprosjekt. Delprosjektene gjennomføres parallelt og med gjensidig avhengighet av funn, tiltak og prosess. Hensikten er å sikre hovedprosjektets måloppnåelse og retning for framtidig bærekraft i Land barnevernstjeneste, og samarbeidet om barns oppvekstvilkår i begge kommunene.

Delprosjektet 1: Lovlige og forsvarlige tjenester innen utgangen av 2018, med fokus på kvalitet, kompetanse, intern organisering, internkontroll, kapasitet og økonomi.

Delprosjekt 1 har to arbeidsmål:

1. Kortsiktig: Fylkesmannens pålegg gjennomføres, sammen med daglig drift. **Dette er i rute. 66 saker er nede i 23. Disse følges opp aktivt.**
2. Langsiktig: Forsvarlige tjenester til rett tid. Metodisk jobb utført innen utgangen av 2018. **Dette målet bør man klare, dersom tiltakene i handlingsplan og kompetanseplan vedtas i kommunestyret før nyttår.**

Delprosjekt 2: Målretta samhandling mellom barnevernet og andre avdelinger i kommunene om tjenester og virkemidler til beste for barns levekår er etablert innen juni 2017. **Her er vi ikke i rute.**

Det overordnet perspektivet er forebyggende arbeid og tverrfaglig samarbeid om barns oppvekstvilkår i begge kommunene.

Milepælsplan for Land barneverntjeneste - oversikt

1. Fylkesmannens rapport – 66 saker gjennomgått innen juni 2017

Innen utgangen av juni skal 66 saker som Fylkesmannen har bedt Land barneverntjeneste gå igjennom, på nytt være gjennomgått og eventuelle tiltak igangsatt. **OK**

Innen utgangen av oktober 2017 skal alle avvik i de 66 sakene være lukket. **43 er lukket. Vi har et håp om at de fleste av de resterende er lukket innen 1/1-18**

2. ROS-analyse gjennomført innen april 2017.

ROS-analyse er gjennomført og resultat er oppsummert. Den siste scoringen som ble gjort i april, er ikke representativ, det vil derfor bli gjennomført en ny i sept/okt 17.

På grunn av forbedringene som alt er oppnådd vil ikke ny ROS analyse nå være representativ for den i April. Anbefales at ny analyse utføres innen juni 2018

3. Organisering og strukturering av Barneverntjenesten gjennomført innen 31. mai 2017

Det er klar rolle- og ansvarsfordeling mellom barnevernleder, teamledere og medarbeidere i tjenesten. **OK.**

Det grunnleggende er gjort. Men dette jobbes fortsatt aktivt med.

4. Mål og strategi for Land barneverntjeneste gjennomført innen utgangen av 2017.

Det er utarbeidet målsettinger og utarbeidet strategier for å nå mål for Land barneverntjeneste. **Dette er i rute. → Handlingsplan og kompetanseplan.**

5. Kompetanseplan er utarbeidet innen utgangen av 2017

Det er utarbeidet en plan for kompetanseheving for ansatte i Land barneverntjeneste. **Dette er i rute.**

6. Internkontrollrutiner er på plass innen utgangen av 2017

Klare rutiner for internkontroll er på plass, både når det gjelder internkontroll i kommunen i forhold til barnevern, samt i saksbehandling for å sikre kvalitet i tjenesten.

Dette arbeidet er et av forslagene i handlingsplanen. Det vil ikke være på plass innen utgangen av 2017.

7. Kommunen som ressurs i barns levekår – samarbeidsfora og samarbeidsrutiner er etablert innen 01.12.2017

Målretta samhandling mellom barnevernet og andre avdelinger i kommunene om tjenester og virkemidler til beste for barns levekår er etablert innen des 2017.

Samarbeidsfora og samarbeidsrutiner klargjøres og etableres med og mellom øvrige avdelinger i begge kommuner, med fokus på forebyggende arbeid og tverrfaglig samarbeid.

Fagteam er etablert i begge kommuner. Vi jobber med å få dette til å fungere. Samhandling mellom andre avdelinger er et forbedringsområde som ikke har kunnet prioriteres ennå.

8. Handlingsplan for Land barneverntjeneste innen utgangen av november 2017.

Handlingsplan for Land barneverntjeneste er utarbeidet og klar for godkjenning i kommunestyret i Nordre Land kommune. OK

9. Barnevernets ressurser skal utnytted målretta

Ledelse skal ha gode styringsverktøy – både for personalressurser og økonomi.

Dette området vil være en del av rutinene som skal utarbeides frem til april 2018.

Det er samtidig et fokus hos både leder og teamledere.

1. Fylkesmannens rapport – Avvik

Målet er å gjennomgå alle saker snarest. Fylkesmannen har bedt Land barneverntjeneste om å utrede saker på nytt. For å sikre en god utredning kan det være behov for å bruke inntil 3 måneder.

MÅL	Milepæl (F)	Sluttdato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	66 saker er gjennomgått og kvalitetssikret.	31.10.2017*	Rådmann/ Barnevernleder	✓
2.	Kommunen sikrer forsvarlig mottak, gjennomgang, vurdering og arbeidsflyt i sitt arbeid med meldinger til barneverntjenesten. (Avvik 1 er lukket)	8.5.2017	Rådmann/ Barnevernleder	✓
3.	Kommunen sikrer forsvarlig undersøkelse og evaluering av hjelpetiltak til hjemmeboende barn. (Avvik 2 er lukket)	31.10.2017	Rådmann/ Barnevernleder	✓
4.	Kommunen sikrer forsvarlig oppfølging av barn i fosterhjem. (Avvik 3 er lukket)	31.10.2017	Rådmann/ Barnevernleder	
5.	Tilbakemelding Fylkesmannen	Sept. – okt. 2017	Rådmann	

* Formuleringen «og kvalitetssikret» gjør at datoen kan være tidligst oktober

2. ROS-analyse

ROS-analysen bygger på tilbakemelding fra Fylkesmannen. Fylkesmannen har gitt Land barneverntjeneste en grundig og god oversikt over forbedringspunkter, gjennom sin rapport. ROS-analysen gjennomføres i 4 trinn:

1. Gjennomgang av Fylkesmannens 91 punkter. Punktene gjennomgås med hvert team i tjenesten. Alle punktene blir vurdert i forhold til sannsynlighet for at de vil oppstå.
2. I trinn 2 gjennomgås punktene med tanke på konsekvens dette har for organisasjonen. Konsekvensutredningen gjennomføres av leder og teamledere i tjenesten.
3. I trinn 3 samles alle ansatte i tjenesten og gjennomgår ROS-analysen og det jobbes med tiltak for å lukke avvik, endre og bedre kvaliteten i organisasjonen.
4. Oppsummering av ROS-analysen av prosjektlederne.

MÅL	Milepæl (R) ROS-analyse	Sluttdato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Gjennomgang av Fylkesmannens 91 punkter. Punktene gjennomgått med hvert team/alle ansatte i tjenesten. Alle punktene er vurdert i forhold til sannsynlighet for at de vil oppstå.	07.02.2017	Brit Bakken, RO	✓
2.	Punktene er gjennomgått og vurdert konsekvens dette har for organisasjonen.	Ny dato 4.4.2017	Brit Bakken, RO	✓
3.	Ansatte og ledere er enige om tiltak og endringer for å sikre kvaliteten i organisasjonen.	Ny dato 26.4.2017	Brit Bakken, RO	✓

4.	Kort notat oppsummerer ROS-analysen	Ny dato 19.05.2017	Brit Bakken, RO
----	-------------------------------------	--------------------	-----------------

3. Organisering og strukturering av Barneverntjenesten gjennomført innen 31. mai 2017

Målet med gjennomgang av organisasjonen er å få en god struktur og oversikt på ansvarsområder og en god oppgavefordeling mellom alle medarbeidere i barneverntjenesten. Samtidig er det viktig å ha en hensiktsmessig møtestruktur i tjenesten.

MÅL	Milepæl	Slutt dato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Utarbeide stillingsbeskrivelse for leder og teamledere	31.07.2017*	Barnevernleder	
2.	Gjennomgå/få oversikt over merkantil ressurs sine oppgaver	31.07.2017*	Barnevernleder	
3.	Hensikt og mål med ledermøte, personalmøte, fagmøter og fagdag.	3.4.2017	Barnevernleder	Delvis (innhold og hensikt med disse møtene vil endre seg)
4.	Hensikt og mål med eksterne møter på ulike nivå.	31.10.2017**	Barnevernleder	
5.	Godkjenning av organisering av barneverntjenesten?	31.10.2017**	Tjenesteområdeleder	

*Disse datoene er før ny barnevernleder kom på plass, derfor ny sluttdato.

**Datoene er korrigerert med mtp utarbeidelse av handlingsplan for Land barneverntjeneste høsten 2017.

4. Mål og strategi for Land barneverntjeneste er utarbeidd innen utgangen av 2017.

Hovedutfordringen for Land barneverntjeneste er:

1. Store fristoverskridelser for meldinger og undersøkelser.
2. Mangel på tidlig innsats og forebygging av institusjons- og fosterhjems plasseringer.
3. Mangel på helhetlig oppfølgingsansvar for plasserte barn og unge.
4. Samhandling med interne og eksterne samarbeidspartnere.
5. Mangel på statlige og kommunale tiltak.
6. Sterkere krav om medvirkning.

Med utgangspunkt i ROS-analysens oppsummering gjennomføres en målvalgs-prosess med barneverntjenesten. Denne prosessen bygger på ROS-analysen, men også på tilbakemeldinger fra samarbeidspartnere i andre enheter i kommunene. Alle arbeidsinstrukser/ansvarsområder blir gjennomgått. Det utarbeides funksjonelle og klare ansvarsområder mellom leder, teamledere og ansatte. Det utarbeides målsettinger, satsningsområder med delmål for Land barneverntjeneste. (Her vil teksten i Milepælene vil bli justert når arbeidet med Milepæl M starter.)

MÅL	Milepæl (M) Mål og strategi for barneverntjenesten (Melding)	Sluttdato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Meldinger til barnevernet blir forsvarlig vurdert	April 2017	Teamleder utredning	✓
2.	Tilbakemelding til melder er ivaretatt	April 2017	Teamleder utredning	✓
3.	Tilbakemelding til offentlig melder er ivaretatt på ulike trinn i prosessen	Juli 2017	Teamleder utredning	✓

(Barnevernloven §§ 1-1, 1-4, 2-1, 3-1, 4-1, 4-2, 6-1, Teamleder undersøkelse 6-7a, og 8-1. Internkontrollforskriften §§ 4 og 5)

MÅL	Milepæl (M) Mål og strategi for barneverntjenesten (undersøkelse)	Sluttdato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Det gjennomføres tilstrekkelig undersøkelse	Juni 2017	Teamleder undersøkelse	✓
2.	Barns rett til medvirkning ivaretas	Juni 2017	Teamleder undersøkelse	✓
3.	Det er foretatt en konkret og individuell vurdering før undersøkelsen konkluderes.	Juni 2017	Teamleder undersøkelse	✓

(Barnevernloven §§ 1-4, 2-1, 3-1, 3-2, 3-2a, 4-1, 4-3, 4-4, 4-5, 4-6, 6-1, 6-3, 6-7a, 6-4, 6-9 og 8-1. FNs barnekonvensjon artikkel 12. Internkontrollforskriften §§ 4 og 5)

MÅL	Milepæl (M) Mål og strategi for barneverntjenesten (hjelpetiltak)	Sluttdato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Det sikres at det er foretatt en tilstrekkelig evaluering	Oktober 2017	Teamleder tiltak	✓
2.	Barnet har medvirket i evalueringen	Oktober 2017	Teamleder tiltak	✓
3.	Det er foretatt en barnevernfaglig forsvarlig vurdering før evalueringen avsluttes	Oktober 2017	Teamleder tiltak	✓

(Barnevernloven §§ 1-4, 2-1, 3-1, 3-2, 3-2a, 4-1, 4-3, 4-4, 4-5, 4-6, 6-1, 6-3, 6-7a, 6-4, 6-9 og 8-1. FNs barnekonvensjon artikkel 12. Internkontrollforskriften §§ 4 og 5)

MÅL	Milepæl (M) Mål og strategi for barneverntjenesten (fosterhjem)	Sluttdato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Barneverntjenesten sikrer at hvert enkelt barn i fosterhjem får en tilfredsstillende omsorg	Oktober 2017	Teamleder fosterhjem	
2.	Barneverntjenesten har god oppfølging og er tilgjengelig.		Teamleder fosterhjem	✓

3.	Barn får nok informasjon til rett tid		Teamleder fosterhjem	✓
4.	Barnets meninger blir hørt før avgjørelser blir tatt		Teamleder fosterhjem	✓
5.	Barneverntjenesten sikrer at fosterhjemmet har en god oppfølging		Teamleder fosterhjem	✓
6.	Barneverntjenesten sikrer at det er et godt samarbeid mellom tjenesten og fosterforeldre		Teamleder fosterhjem	✓
7.	Barneverntjenesten har rutiner for tilgjengelighet		Teamleder fosterhjem	✓

(Barnevernloven §§ 1-1, 1-4, 2-1, 3-1, 3-2, 3-2a, 4-1, 4-4, 4-5, 4-15, 4-16, 6-1, 6-3, 6-7, 7-10 og 8-1. FNs barnekonvensjon artikkel 12. Fosterhjemsforskriften §§6, 7 og 9. Internforskriften §§ 4 og 5)

5. Kompetanseplan er gjennomført innen utgangen av 2017

Fylkesmannen påpeker at det er behov for kompetanseheving i tjeneste.

1. Det gjennomføres en kartlegging av dagens kompetanse i tjenesten.
2. Kartlegging av hvilken kompetanse tjenesten har behov for.
3. Det utarbeides en plan for kompetanseheving.

MÅL	Milepæl (K) Kompetanseplan	Sluttdato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Kartlegging av kompetansebehov i Land barneverntjeneste	30.07.2017	Teamledere	Slutføres nov.
2.	Kartlegging av ansattes kompetanse	30.07.2017	Barnevernleder	✓
3.	Skriftlig kompetanseplan med plan for kompetanseutvikling	30.08.2017	Barnevernleder	Slutføres nov.
4.	Opplæringsplan for nytilsatte	30.08.2017	Barnevernleder	✓

6. Internkontrollrutiner er på plass innen utgangen av 2017

Kommunen er pålagt å ha internkontroll. Det utarbeides rutiner for:

1. Internkontroll i den enkelte sak.
2. Internkontrollrutiner i henhold til lov om barnevern.

Innen utgangen av 2017 skal rutiner for internkontroll være utprøvd/kvalitetssikret og iverksatt.

Internforskriften § 1; Formålet med forskriften er å sikre at kommunen utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov.

MÅL	Milepæl (I) Internkontroll	Slutt dato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Plikten til internkontroll i barnevernet er ivaretatt	30.12.2017	Barnevernleder	
2.	Barneverntjenestens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lov om barneverntjenester.	30.12.2017	Barnevernleder	
3.	Utarbeidet internkontrollrutiner for Nordre Land kommune	30.12.2017	Barnevernleder	
4.	Kontroll i saker: Forberede, planlegge, utføre og kontrollere.	30.12.2017	Barnevernleder	

(Internkontrollforskriften. Barnevernloven)

Kommentar:

Kommunen/barneverntjenesten sikrer nå en god oversikt over sakene, slik at overordnet nivå kan ha oversikt over saker og eventuelle avvik.

7. Kommunen som ressurs i barns levekår – samarbeidsfora og samarbeidsrutiner er etablert innen 01.12. 2017.

Barnevernloven på legger barnevernet å samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivå (§3-2). Det er derfor viktig at kommunenes øvrige avdelinger og samarbeidsparter erkjenner at de har en funksjon når det gjelder å bidra til et velfungerende barnevern.

§ 3-2. Samarbeid med andre deler av forvaltningen.

Barneverntjenesten skal medvirke til at barns interesser ivaretas også av andre offentlige organer. Barneverntjenesten skal samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når dette kan bidra til å løse oppgaver som den er pålagt etter denne loven. Som ledd i disse oppgavene skal barneverntjenesten gi uttalelser og råd, og delta i den kommunale og fylkeskommunale planleggingsvirksomhet og i de samarbeidsorganer som blir opprettet.

MÅL	Milepæl (B) Kommunen som ressurs i barns levekår	Slutt dato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Arbeidsseminar med referansegruppa - barnet i sentrum, voksenrollen - forebyggende og tverrfaglig samarbeid	04.04.2017	Møyfrid Hallset, RO	✓
2.	Samling mellomlederne - samarbeid og rutiner	05.04.2017	Møyfrid Hallset, RO	✓
3.	Arbeidsmøte rådmannens ledergruppe – Nordre Land - Ledelse og kommunikasjon på tvers	24.04.2017	Møyfrid Hallset, RO	✓
4.	Arbeidsmøte rådmannens ledergruppe – Søndre Land - Ledelse og kommunikasjon på tvers	22.05.2017	Møyfrid Hallset, RO	✓

5.	Møte Søndre Land om forebygging og tverrfaglig samarbeid	22.05.2017	Møyfrid Hallset, RO	✓
6.	Møte Nordre Land om forebygging og tverrfaglig samarbeid	15.06.2017	Møyfrid Hallset, RO	✓
7.	Oppsummering og innspill til mål og strategi, og kompetanse	16.06.2017	Møyfrid Hallset, RO	✓

8. Handlingsplan for Land barneverntjeneste innen utgangen av september 2018

Ved prosjektets slutt skal det foreligge en handlingsplan for Land barneverntjeneste. Handlingsplanen skal være et styringsredskap både for barneverntjeneste og for kommunene for øvrig. Handlingsplanen skal gi en klar retning for hvordan barneverntjenesten skal drives. Planen skal ha fokus på:

1. Mål og satsningsområder for barneverntjenesten.
2. Kompetanseplan.
3. Internkontrollrutiner.
4. Samarbeidsrutiner internt og eksternt.
5. Økonomistyring.

Målet er at Kommunen skal ha en:

«Lovlig og forsvarlig tjeneste med fokus på kvalitet, kompetanse, intern organisering, internkontroll, kapasitet og økonomi.»

MÅL	Milepæl (H)Handlingsplan for Land barneverntjeneste	Slutt dato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	Handlingsplan for Land barneverntjeneste	September 2018	Barnevernleder/ Rådmann/ RO	November 17
2.		September 2018		
3.		September 2018		
4.		September 2018		

9. Barnevernets ressurser skal utnyttes målretta – kontinuerlig arbeid.

Barneverntjenesten skal ha god ressursutnyttelse, både når det gjelder bruk av personell / kompetanse og økonomi. Ved prosjektets slutt skal det foreligge en god oversikt over hvilken kompetanse barneverntjenesten har behov for, ansattes kompetanse, samt kompetanseplan. Barneverntjenesten skal ha fokus på forebyggende arbeid for barn og unge, riktig hjelp til riktig tid med vekt på å gi barnet stabil og god voksenkontakt og kontinuitet i omsorgen.

MÅL	Milepæl (Ø)Barnevernets ressurser utnyttes godt	Slutt dato for gjennomført	Ansvarlig	Gjennomført
1.	God økonomistyring		Rådmann/	

			barnevernleder	
2.	God ressursutnyttelse			
3.				
4.				

Rapport og plan for utvikling av Land barneverntjeneste

Land barneverntjeneste

2018 - 2020

Innholdsfortegnelse.

Kapittel 1. Barneverntjenestens lovgrunnlag.

- 1.1. Innledning.
- 1.2. Situasjonen i Norsk barnevern.
- 1.3. Demografi og levekår.
- 1.4. Fremtidige endringer- statlig vs. kommunalt ansvar i barnevernet.
- 1.5. Faglig forsvarlige tjenester.

Kapittel 2. Situasjonen i barneverntjenestene i Nordre og Søndre Land før tilsynet høsten 2016.

- 2.1. Historikk- situasjonen i Land barneverntjeneste.
- 2.2. Etter sammenslåing.
- 2.3. Tilsyn i Land barneverntjeneste november 2016.
- 2.4. Fellestrekk ved tilsyn i 2011 og 2016.

Kapittel 3. Årsaker til avvikene.

Kapittel 4. Fremtidig utvikling av tjenesten.

- 4.1. Tiltak 1: Organisering av tjenesten.
- 4.2. Tiltak 2: Strukturer.
- 4.3. Tiltak 3: Rutiner.
- 4.4. Tiltak 4: Kompetanseutvikling.
- 4.5. Tiltak 5: Hvordan rekruttere og beholde kvalifiserte ansatte.
- 4.6. Tiltak 6: Tverrfaglig samarbeid.
- 4.7. Tiltak 7: Arbeidsmiljø

Kapittel 5. Ressursbehov og stillingstyper.

5.1. Finansiering.

Kapittel 6. Implementering – hvordan sikre stø kurs og unngå at samme avvik oppstår på nytt.

Kapittel 7. Anbefalinger.

7.1. Oppsummering.

7.2. Anbefalinger.

Kapittel 1. Barneverntjenestens lovgrunnlag.

1.1. Innledning.

Barneverntjenestens arbeid er regulert i Lov om barneverntjenester med tilhørende forskrifter.

Barneverntjenestens hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid samt å bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår. Barneverntjenesten yter hjelp til barn og unge frem til 18 år, men kan forlenge frivillige hjelpetiltak frem til fylte 23 år – såkalt ettervern.

Barneverntjenesten er delt inn i en statlig og en kommunal del samt private aktører som leverer vikarer og tiltakstjenester på oppdrag fra kommunalt eller statlig barnevern.

Den kommunale barneverntjenesten har ansvar for all saksbehandling av enkeltsaker, herunder vurderinger av meldinger, gjennomføring av undersøkelser, iverksette hjelpetiltak og følge opp barn som plasseres utenfor hjemmet. Den statlige delen av barneverntjenesten skal levere tiltaks- og støttetjenester til den kommunale barneverntjenesten, så som enkelte typer omfattende hjelpetiltak, plasser i fosterhjem, beredskapshjem og institusjon.

Den kommunale barneverntjenesten har også et betydelig forebyggende mandat, og skal jobbe aktivt sammen med andre tjenester rettet mot barn og familier, for å sikre hjelp av rett instans så tidlig som mulig, og på lavest mulig nivå. Det er likevel viktig å understreke, at hovedansvaret for det forebyggende ansvaret rettet mot utsatte barn og familier er kommunens hovedansvar, ikke barneverntjenestens.

Barneverntjenesten er i en særstilling sammenlignet med andre tjenester siden barneverntjenesten er den eneste tjenesten, foruten politiet, med mandat til å gripe inn i den private sfære. Det gjør at man ikke så enkelt kan sammenligne barneverntjenesten med andre tjenester. For at barneverntjenesten kan utføre sin jobb på en faglig forsvarlig måte er den avhengig av at andre tjenester følger sin plikt til å melde bekymring, og til å gi informasjon til barneverntjenesten når man ber om dette.

Denne rapporten har til hensikt å redegjøre for situasjonen i Land barneverntjeneste etter Fylkesmannens tilsyn november 2016, ut fra barneverntjenestens ståsted. Den vil trekke paralleller til tidligere tilsyn i begge kommuner samt klagesaker på saksbehandling i perioden 2010 – 2017. Rapporten vil peke på hvilke årsakssammenhenger som har gjort at situasjonen i tjenesten kunne bli så alvorlig som tilsynet høsten 2016 avdekket samt komme med anbefalinger til hva som må gjøres for å bygge opp tjenesten, lukke avvikene og unngå at kommunene kommer i samme situasjon på nytt.

Rapporten bygger på.

1. RO rapport høsten 2010.
2. Tilsynsrapporter fra Fylkesmannen etter tilsyn 2011 og 2016.
3. Varslingsbrev til Fylkesmannen høsten 2016.
4. Samtaler og møter med Fylkesmannen i mai og juni 2017.
5. Samtaler med tjenesteområdeleder mai – september 2017.
6. Gjennomgang av saker med avvik.
7. Gjennomgang av gamle saker som blir aktivisert igjen av nye meldinger.
8. Kontroll av samtlige saker i tjenesten.
9. Sykefraværsoversikt 2015-2017.
10. Samtaler med ansatte.
11. Individuell saksveiledning.
12. Prosjekt Land barnevern, forsvarlige tjenester, delprosjekt 1.
13. Drøfting av tjenestens behov på fagmøter og personalmøte.
14. ROS analyse vår 2017.
15. Drøftinger i lederteam i barneverntjenesten.
16. Barnevernleders kartlegging og vurderinger i perioden 02.05.17 – 01.09.17.
17. Notat fra kommunens advokat, Lars Braastad, 10.10.2016 og 28.08.2017.
18. NOU 2016:16 Ny barnevernlov.

Saksgangen i en barnevernssak.

For at det skal bli en sak i barneverntjenesten kreves det at barneverntjenesten mottar en melding, enten fra samarbeidende instanser, som skole, barnehage og helsesøstertjenesten for å nevne noen, eller foreldre eller andre private personer. Når barneverntjenesten mottar en melding skal den vurderes innen en uke. Meldingen kan enten bli henlagt eller det kan besluttes at det skal opprettes en undersøkelse.

Hvis det besluttes at det skal opprettes en undersøkelse blir foreldrene invitert til en førstegangssamtale hvor man gir informasjon om hva en undersøkelse er samt gjennomgår meldingen for å høre foreldrenes synspunkter. Det lages videre en plan for gjennomføringen av

undersøkelsen. En undersøkelse skal normalt gjennomføres innen 3 mnd., og inneholder flere ulike aktiviteter så som samtaler med foreldrene, samtaler med barna enten i barnehage eller skole, observasjon av samspill mellom foreldre og barn, hjemmebesøk og innhenting av informasjon fra aktuelle instanser.

Opprettelsen av en undersøkelse er ikke et vedtak, men en beslutning i medhold av Lov om barneverntjenester. Dette innebærer at partene ikke har klagerett.

I tillegg til aktivitetene man gjør i familien foretar barneverntjenesten interne drøftinger av saken. Dette gjøres minimum 3 ganger i løpet av en undersøkelse eller så ofte det er nødvendig. Det skal skrives referat fra alle samtaler og møter samt notater fra alle ting som gjøres i saken (telefoner o.l.). Når undersøkelsen avsluttes skrives det en rapport som gjennomgås med foreldrene. Rapporten sammenfatter alt som har blitt gjort, all informasjon som har blitt innhentet samt alle vurderinger barneverntjenesten har gjort. Rapporten ender i en konklusjon.

Det er i grove trekk 3 ulike konklusjoner:

1. Saken avsluttes: Barneverntjenesten kan konkludere en undersøkelse med at det ikke er behov for tiltak, og avslutte saken.

2. Det vurderes at det er behov for tiltak: Tiltak er i utgangspunktet frivillige, og foreldrene må samtykke til de. Gjør de det skrives det vedtak og lages en tiltaksplan hvor tiltakene konkretiseres med målbare mål. Tiltaksplanen evalueres jevnlig, og minimum hver 3 mnd.

I noen tilfeller samtykker ikke foreldrene til tiltak selv om barneverntjenesten mener at det er nødvendig. Da må barneverntjenesten vurdere hva som er mest hensiktsmessig å gjøre videre. Man kan henlegge saken med bekymring og ta den opp igjen 6 mnd. senere eller man kan be Fylkesnemnda for sosiale saker om å pålegge foreldrene tiltakene.

3. Det vurderes at det er nødvendig med en omsorgsovertakelse: En undersøkelse kan konkluderes med at det er behov for en omsorgsovertakelse. Da har foreldrene krav på fri rettshjelp uavhengig av inntekt. En slik situasjon er svært belastende for foreldrene. De er ofte redde og sinte, noe som kan gjøre det vanskelig for barneverntjenesten å komme i posisjon til å ivareta foreldrene gjennom prosessen.

1.2. Situasjonen i Norsk barnevern.

Over tid har stadig flere barn og unge i Norge fått hjelp fra barneverntjenesten. De siste årene har antallet holdt seg relativt stabilt på i overkant av 53.000. 60 % av disse mottok frivillige hjelpetiltak i hjemmet. De resterende 40 % var plassert utenfor hjemmet.

Barneverntjenesten i kommunene har ansvar for å motta og gjennomgå bekymringsmeldinger. 80 % av meldingene går til undersøkelse. Fra 2008 til 2015 økte antallet meldinger barneverntjenesten mottok med 42 %. Politiet, barneverntjenesten og skolen er de som oftest melder til barneverntjenesten.

I 2015 startet barneverntjenesten undersøkelse for 40 946 barn og unge, og avsluttet 44 101 undersøkelser. 60 % av undersøkelsene ble henlagt uten tiltak, mens 40% ble avsluttet med vedtak om tiltak. En medvirkende årsak til at så få undersøkelser ender i tiltak er at de fleste tiltak krever samtykke fra foreldrene.

Undersøkelsen skal som hovedregel avsluttes innen 3 måneder. 82 % av undersøkelsessakene i 2015 ble avsluttet innen tidsfristen. I særlige tilfeller kan barneverntjenesten søke Fylkesmannen om å utvide undersøkelsesfristen til seks måneder.

4 % av barn og unge i alderen 0-22 år mottar hjelp fra barneverntjenesten.

Ved utgangen av 2015 ble det totalt gitt 81 206 barnevernstiltak. Dette betyr at mange barn og familier mottar flere tiltak samtidig, da det gis dobbelt så mange tiltak som det er mottakere.

De hyppigste årsakene til hjelpetiltak er manglende foreldreferdigheter, og høy grad av konflikt i hjemmet. Det er som regel mer enn en årsak til at barn mottar hjelp fra barneverntjenesten.

60 % av de barn og unge som mottar hjelp fra barneverntjenesten mottar hjelpetiltak i hjemmet. Råd og veiledning er det mest brukte hjelpetiltaket. Andre vanlige hjelpetiltak er besøkshjem, avlastningstiltak, økonomisk hjelp og deltakelse i ansvarsgruppe og samarbeidsteam. Hovedvekten av tiltakene har som hensikt å styrke enten barns utvikling eller foreldrenes foreldreferdigheter. Kun en liten del av tiltakene knytter seg til nettverksarbeid og samarbeid med andre tjenester.

Vold, trusler og netthets mot ansatte i barnevernet.

Stadig flere ansatte i barneverntjenesten utsettes for vold, trusler om vold eller netthets. Dette er et tema som har vært mye i media den siste tiden. En undersøkelse gjennomført av Fellesorganisasjonen (FO) sommeren 2017, som organiserer rundt 28 000 barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere, viser at nesten hver fjerde (23 %) ansatte i kommunal barneverntjeneste har vært utsatt for en eller annen form for netthets. Sjikane, trakassering, trusler og krenkelse av privatlivets fred er vanligst.

En undersøkelse fra forskningsstiftelsen Fafo fra 2013 viste at 56 % av ansatte i barneverntjenesten ble utsatt for vold eller trusler om vold. Svært få tilfeller blir politianmeldt. I følge leder av FO kan grunnen til det være at problemet ikke blir tatt på alvor, men at det råder en holdning om at «dette må man tåle, det er en del av arbeidets art». Det er hovedsakelig klienter og pårørende som utfører netthetsen.

Det er liten tvil om at dette påvirker både rekrutteringsgrunnetil stillinger i barneverntjenesten, og ansattes arbeidshverdag, effektivitet og ressursbruk, og bidrar til en høy turnover. Tall fra SSB viser at det i snitt er en turnover på over 30 % i den kommunale barneverntjenesten.

Også ansatte i Land barneverntjeneste blir utsatt for trusler og netthets, noe bloggartikkelen «Nemi i Land barneverntjeneste» var et eksempel på.

1.3. Demografi og levekår.

Demografi og levekår i den enkelte kommune har stor innvirkning på barneverntjenestens saksmengde, sakstype og alvorlighetsgrad i sakene.

Nordlandsforskning skriver i rapport 8/2009 følgende om barn og familier i kontakt med barnevernet:

- På landsbasis bor 74,6 % av barn i alderen 0-17 år sammen med begge foreldrene, mot 19 % av barn med hjelpetiltak i barnevernet.
- 3 av 4 familier i barnevernet hører inn under de to laveste klasselagene, «arbeiderklasse» og «arbeidsledige»
- 50 % av foreldre med barn som har hjelpetiltak fra barnevernet lever på en form for offentlig inntekt. (NAV stønad/ uføretrygd)

Forskning viser videre at familiene som barnevernet forholder seg til ofte har en marginal tilknytning til arbeidsmarked og yrkesliv. Utdanningsnivå, inntekt og levekår er lavere enn i landsgjennomsnittet. Undersøkelser viser en betydelig større forekomst av helseproblemer i familier som har lav sosioøkonomisk status og marginal tilknytning til arbeidsmarkedet.

Hvert barn i alderen 0-15 med enslige foreldre øker barnevernutgiftene med 12.300,- Hvert fattig barn øker barnevernutgiftene med 6.600,-

En kommunes antall skilte foreldre, grad av foreldre med lav inntekt, antall arbeidsledige og uføre, vil i svært stor grad påvirke saksmengde, sakstype og belastningen på den kommunale barneverntjenesten.

Nordre Land.

Nordre Land ligger på en 315. plass av 428 kommuner i Kommunebarometeret for 2017.

Kommunen har sine svakeste plasseringer innen barnevern, hvor kommunen havner på en 403. plass. Videre scores det dårlig på saksbehandling og helse, hvor plasseringen blir henholdsvis 343. plass og 335. plass.

Nordre Land er inne på Topp 100-lista innen kultur, sosialtjeneste og økonomi.

Statistikken på barnevern har blitt klart bedre i mange kommuner de seneste årene. 2016 var på landsbasis et rekordår – aldri før har så stor andel av undersøkelser blitt behandlet innen 3 måneder. Det var 14 % av undersøkelsene på landsbasis som gikk over frist i 2016 – dette er det laveste tallet siden statistikken ble innført. Tre år tidligere var andelen 25 %. I Nordre land gikk 61 % av undersøkelsene over 3 måneders fristen i 2016.

Det har også vært sterk økning i barn med tiltaksplan – her er tallene på landsbasis nå 81 %. I Nordre Land var tallet i 2016 75 %.

Hvis vi ser på Barnevern har det vært endringer i plasseringen i kommunebarometeret fra 2010-2017. I 2010 lå Nordre-Land på 369 plass, i 2011 på 154 plass. Her var det en markant bedring. Beste plassering finner vi i 2014 hvor kommunen havnet på 30 plass. Før den gikk ned til 190 plass i 2015, for så videre til 392 plass og 403 plass i henholdsvis 2016 og 2017. Serien er ikke helt sammenliknbar da innholdet i barometeret har endret seg.

Barnevern vektet 10 % av den totale vektingen for kommunen. Områdene det er målt på i 2017 er antall årsverk med fagutdanning per 1000 innbygger som er mindreårig. Videre andel undersøkelser med behandlingstid under 3 måneder (her havner Nordre-Land på en 408 plass), andel barn med plan, samt et snitt av dette de fire siste år. Andel barn under omsorg med omsorgsplan, og gjennomsnitt 4 siste år med slik plan. Andel saker med tiltak i hjemmet, samt netto utgifter til forebygging (her er kommunene beste plassering i barometeret med en 105 plass). De to siste kriteriene er henholdsvis avsluttede undersøkelser, per årsverk knyttet til saksbehandling og administrasjon, samt brukerundersøkelser siste fire år. Av barometeret har det ikke vært utført slik undersøkelse de siste tre årene.

Disse tallene gjør at Nordre Land havner helt i bunnsjiktet på årets tabell innenfor barnevern. Bemanningen med fagpersonell er noe lavere enn normalkommunen. Videre er kommunen blant de svakeste når det gjelder å overholde frister i undersøkelsessaker.

46 % av nøkkeltallene for Nordre Land er forbedret siste år.

Søndre Land.

Søndre Land havner på en 308 plass i Kommunebarometeret for 2017. Ser en kun på nøkkeltallene, og ser bort fra de økonomiske forutsetningene havner kommunen på en 383 plass.

Søndre Land er inne på Topp 100-lista innen økonomi og sosialtjenester i likhet med Nordre land, samt enhetskostnader.

Sine svakeste plasseringer har kommunen innen barnehage, hvor kommunen havner på en 415 plass, barnevern 414 plass, og kultur 371 plass.

Søndre Land er i likhet med Nordre Land blant de svakeste hva gjelder å holde den ordinære tremånedersfristen for undersøkelse. I 2016 gikk 60 % av undersøkelsene i Søndre Land over tre måneders fristen.

Hvis vi ser på kommunenes plassering i tidsrommet 2010-2017, lå Søndre Land på en 300 plass i 2010, og falt til 406 plass i 2012, før det bedret seg litt i 2014 og 2015 hvor kommunen kom på henholdsvis 151 og 133 plass. I 2016 falt de ned på 318 plass, før de i 2017 havnet på 414 plass. Serien er ikke sammenliknbar over tid, da kriteriene har endret seg noe. Ser vi på utviklingen over tid som er sammenliknbar avviker ikke denne i særlig grad.

Nøkkeltallene er de samme som nevnt for Nordre Land. Kommunene kommer på en 123 plass når det gjelder stillinger med fagutdanning, og 136 plass på netto utgifter til forebygging.

Når det gjelder saksbehandlingstid i undersøkelsesplaner havner kommunen på 406 plass, og 343 plass med andel saker med tiltak i hjemmet.

Søndre Land havner også helt i bunnsjiktet på årets tabell innenfor barnevern. Bemanning med fagpersonell er middels i forhold til landet for øvrig.

Videre er kommunen en av de svakeste når det gjelder å holde fristen for undersøkelse, og få barn med tiltak har tiltaksplan. Det har heller ikke i Søndre Land vært gjennomført brukerundersøkelser siste 4 år.

Søndre Land har forbedret nøkkeltallene med 47 % siste år.

Som en konsekvens av forbedringsarbeidet i Land Barneverntjeneste etter tilsynet i 2016, er det en klar forventning om at dette vil gi resultater på begge kommuners plassering på kommunebarometeret i 2017, når det gjelder barnevern.

Demografiske forhold i Nordre og Søndre land kommuner.

Lave boligpriser gjør at kommunene får tilflytting av enslige forsørgere og andre ressursvake familier, noe som igjen forsterker de sosiale utfordringene.

Nordre og Søndre Land kommuner har en høyere andel unge uføre, en høyere andel fattige, og en høyere andel arbeidsledige enn landsgjennomsnittet.

De demografiske og sosiale utfordringene øker presset på kommunenes barneverntjeneste. Sosial arv forsterker denne effekten. Vi kan se de samme utfordringene og det samme hjelpebehovet i familier i generasjoner.

Saksmengden i barneverntjenesten blir mer alvorlig og mer kompleks, utfordringene vanskeligere å løse enn i en gjennomsnittskommune.

Dette stiller krav til at Land barneverntjenestes ressurser bør ligge over landsgjennomsnittet, både faglig og økonomisk.

1.4. Fremtidige endringer- forslag til ny barnevernslov.

NOU 2016:16, Ny barnevernslov, varsler flere endringer og presiseringer i Norsk barnevern. Regjeringen slår fast at dagens barnevernslov ikke gjenspeiler den utviklingen man har hatt i samfunnet siste 20 år. Denne utviklingen gir barnevernet nye og større utfordringer, som må gjenspeiles i den nye loven. Regjeringen foreslår derfor en rekke tiltak for å tilpasse barnevernsloven til dagens samfunns- og familiebilde.

Regjeringen vil blant annet gjøre barnevernloven til en rettighetslov, der barn gis rett til hjelp fra barneverntjenesten uavhengig av foreldres samtykke. Den mener at en rettighetsbasert barnevernslov er den mest effektive måten å realisere barns rett til omsorg og beskyttelse.

Samtidig vil regjeringen innskrenke barneverntjenestens forebyggende ansvar rettet mot alle barn i kommunen, og tydeliggjøre grensen mot andre tjenesters ansvar for å gi barn og unge hjelp. Hensikten med dette er å understreke at barneverntjenestens oppgave skal være å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får riktig hjelp og omsorg til rett tid.

Barneverntjenesten skal konsentrere seg om de alvorligste sakene, andre tjenester skal jobbe med mindre alvorlige og forebyggende saker.

1.5. Faglig forsvarlige tjenester.

Forsvarlighetskravet ble tatt inn i Barnevernsloven i 2013, og slår fast at tjenester gitt i medhold av denne lov skal være forsvarlige. Forsvarlighetskravet er en rettslig standard, og innebærer at normer utenfor selve loven bestemmer det nærmere innholdet i kravet til tjenestene som ytes.

Forsvarlighetskravet skal være en rettesnor for barneverntjenesten, og samtidig markere grensene mot det uforsvarlige og gi tilsynsmyndighetene mulighet til å konstatere avvik.

NOU 2016:16 slår fast at forsvarlighetskravet innebærer at det stilles krav også til kompetansen i barneverntjenesten. Regjeringen mener at barnets beste bare kan realiseres ved at de som skal handle og treffe beslutninger etter barnevernsloven har god faglig kompetanse. Det vurderes at en treårig grunnutdanning er nødvendig, men ikke tilstrekkelig for å inneha stillinger i barneverntjenesten. I NOU 2000:12 understrekes det at ansatte i barneverntjenesten bør ha en videreutdanning bestående av to års påbygging inkludert et års veiledet praksis.

I NOU 2009:8 slås det igjen fast at det å sikre at barnevernets ansatte har nødvendig kompetanse er en grunnleggende forutsetning for å realisere barneverntjenestens mandat, og at dette også understreker behovet for relevant faglig innsikt, formålstjenlige ferdigheter og adekvate holdninger.

Kravet til forsvarlighet innebærer 3 ting:

1. Kommunen er forpliktet til å arbeide systematisk med kvalitetsforbedring. Det betyr at ny fagkunnskap og arbeidsmetoder må vurderes og implementeres i tjenesten. Dette krever at noen i tjenesten følger med på hva utviklingen av faget, og at det er rom for å faktisk gjøre endringer eller forbedringer i det daglige arbeidet.
2. Plikt til å ha tilstrekkelig bemanning til at oppgavene etter loven kan bli ivaretatt på en skikkelig måte.
3. De ansatte må ha tilstrekkelig kompetanse og faglige kvalifikasjoner til å utføre oppgavene de skal.

For å vurdere om tjenesten er forsvarlig kan man stille noen kontrollspørsmål. Departementet har listet opp seks kvalitetsmål som kan brukes som rettesnor:

1. Får barn og familier hjelp som virker?
2. Møter barn og familier trygge og sikre tjenester?
3. Blir barn og familier involvert og har de innflytelse?
4. Møter barn og familier tjenester som er samordnet og preget av kontinuitet?
5. Utnyttes barnevernets ressurser godt?
6. Sørger barnevernet for likeverdige tjenester?

Vurdert opp mot hva barneverntjenesten skal utføre av oppgaver og kravet til at oppgavene skal løses og gjennomføres på en forsvarlig måte er det vanskelig å konkludere med annet enn at Land barneverntjeneste ikke fyller kravet til forsvarlige tjenester i dag.

Kapittel 2. Situasjonen i barneverntjenestene i Nordre og Søndre Land før tilsynet høsten 2016.

Dette kapitlet viser en rød tråd i avvikene fra 2010 og frem til i dag. Det viser også at selv om man har gjort mange grep og satt inn ressurser for å lukke avvikene, så har man ikke gjort nok, og tiltakene har ikke vært langvarige nok. Dette er et helt sentralt poeng når man skal vurdere hvilke grep som må gjøres i barneverntjenesten fremover, slik at man i denne omgang ikke trekker ut ressurser og tiltak for tidlig, men gjør tilstrekkelige grep i lang nok tid, slik at avvikene ikke oppstår på nytt.

2.1. Historikk- situasjonen i Land barneverntjeneste.

Avvikene som ble avdekket i tilsynet november 2016, må sees i sammenheng med situasjonen i barneverntjenestene i Nordre- og Søndre Land før etableringen av en interkommunal tjeneste i 2015, og i Land barneverntjeneste fra etableringen og frem til tilsynet november 2016.

Skal det kunne lages en plan for å lukke avvik, og unngå at det oppstår på nytt, må man først avdekke og ta stilling til årsakene til at avviket kunne oppstå i første omgang.

Søndre Land.

I 2011 ble det gjennomført et landsomfattende tilsyn på arbeid med undersøkelser og oppfølging av hjelpetiltak. Kommunen oppfylte ikke krav gitt i medhold av lov og forskrift på begge tilsynsområdene, og Fylkesmannen så på avvikene som svært alvorlige. Kommunen ble fulgt tett av

Fylkesmannen for å lukke avvikene, men ble i 2013 ilagt mulkt for gjentatte og alvorlige fristoverskridelser ved undersøkelse av bekymringsmeldinger. Tjenesten hadde lite fast bemanning i samme periode, med et høyt forbruk av innleide saksbehandlere. Kommunen hadde imidlertid besatt alle stillinger med ønsket fagkompetanse ved utgangen av 2013.

Fylkesmannen fulgte opp kommunen etter tilsynet i 2011 frem til sammenslåingen med Nordre Land i 2015.

Før sammenslåingen hadde Søndre Land totalt 7,1 årsverk i barneverntjenesten fordelt på følgende stillinger:

- Fagansvarlig: 1 årsverk.
- Saksbehandler: 4,8 årsverk.
- Tiltaksarbeider: 1 årsverk.
- Merkantil: 0,3 årsverk.

Fra 2008 og frem til sammenslåingen med Nordre Land var det mye ustabilitet og utskiftning av ledere:

- April 2008 – april 2011: Samme leder. Sykmeldt i varierende grad.
- April 2011: Leder sykemeldt. Nyansatt fikk stedfortrederansvar i leders fravær.
- 2011- 2012: Innleid saksbehandler konstitueres som leder.
- Høst 2012: Ny leder ansettes.
- Vinter 2012/2013: Lederansvaret for tjenesten deles i to: personal og økonomiansvar ivaretas av enhetsleder Familie og Helse mens fagansvaret ivaretas av fagleder.
- August 2012: Ny fagleder tilsettes.
- Mars 2013: Fagleder slutter og ny fagleder ansettes.
- Høst 2013: Fagleder går ut i svangerskapspermisjon. Enhetsleder Familie og Helse overtar ansvaret for å følge opp tjenesten. Enhetsleder har ingen barnevernfaglig kompetanse eller erfaring. Tjenesten står uten reell leder.
- Vinter 2013: Tidligere konstituert leder Nordre Land barneverntjeneste deltar på noen fagmøter. Det inngås en avtale om at hun skal tre inn som fagleder i fagleders permisjon fra 1.1.2014. Avtalen blir ikke iverksatt.
- Vinter 2013 – høst 2014: Enhetsleder Familie og Helse har ansvaret for å følge opp tjenesten. Tjenesten står uten reell leder.
- Høst 2014: Fagleder kommer tilbake fra permisjon.

Nordre Land.

I 2011 ble det gjennomført et landsomfattende tilsyn på arbeid med undersøkelser og oppfølging av hjelpetiltak. Kommunen oppfylte ikke krav gitt i medhold av lov og forskrift på begge tilsynsområdene. Den utarbeidede lukkeplanen fra kommunen ble av Fylkesmannen vurdert som for lite konkret samt at den manglet momenter en lukkeplan må inneholde.

I årsrapport 2014 blir det beskrevet høy aktivitet både innen kompetanseheving og i forbindelse med sammenslåing til en felles barneverntjeneste. Det har vært jobbet med forankring og implementering av rutiner og prosedyrer.

Før sammenslåingen hadde Nordre Land totalt 7 årsverk i barneverntjenesten:

- 2 barnevernspedagoger.
- 2 sosionomer.
- 1 vernepleier.
- 1 saksbehandler.
- 1 pedagog.

Fra 2009 og frem til sammenslåingen med Søndre Land var det mye ustabilitet og utskiftning av ledere:

- September 2009 – høst 2011: Samme leder. Sykmeldt i varierende grad.
- Høst 2011: Leder sykmeldt. Saksbehandler konstitueres som leder.
- Høst 2012: Leder tilbake fra sykmelding.
- Årsskiftet 2012/2013: Leder slutter. Samme saksbehandler konstitueres på nytt som leder.
- Høst 2013: Ny leder ansettes. Har ingen barnevernfaglig kompetanse eller erfaring.
- Starten av 2015: Leder slutter. Tjenesten står uten leder frem til sammenslåingen med Søndre Land.

2.2. Etter sammenslåing.

Etter sammenslåingen hadde tjenesten totalt 15 årsverk fordelt på følgende stillinger:

- Leder: 1 årsverk.
- Fagleder: 1 årsverk.
- Merkantil: 1 årsverk.
- Saksbehandler: 11 årsverk.
- Tiltaksarbeider: 1 årsverk.

Antall ledere av tjenesten etter 2015:

- Januar 2015: Leder for barneverntjenesten i Nordre Land, og tiltenkt ny leder for Land barneverntjeneste, slutter.
- Mars – mai 2015: Enhetsleder Helse og Familie i Søndre Land lånes ut for å lede tjenesten mens ny leder ansettes. Enhetsleder har ingen barnevernfaglig kompetanse eller erfaring. Tjenesten står uten reell leder.
- Mai – september 2015: Fagleder konstitueres som leder i påvente av ny leder. Fagleder jobber 80 %, og må ivareta oppgavene som fagleder samtidig som hun er konstituert leder.
- September 2015: Ny leder starter. Har ingen barnevernfaglig kompetanse eller erfaring.
- Desember 2016 – mars 2017: Leder sykmeldt i varierende grad.
- Mars 2017: Leder fullt sykemeldt med beskjed om at hun tviler på om hun kommer tilbake.
- Mars – mai 2017: Teamleder undersøkelse gis vedtaksmyndighet mens tjenesteområdeleder har ansvar for «resten» i samarbeid med konsulent fra RO. Tjenesteområdeleder har ingen barnevernfaglig kompetanse eller erfaring. Tjenesten står uten reell leder.
- Mai 2017: Leder leies inn fra bemanningsbyrå. I første omgang frem til september, men engasjementet utvides ut året.
- September 2017: Det besluttes at innleid leders engasjement vil bli forlenget frem til ny leder er ansatt.

Starten av sammenslåingen var preget av stort etterslep av saker, økende mengde nye saker samt mye sykefravær. Det var mange avvik, noe som ble rapportert til Fylkesmannen, øverste leder og det politiske miljø. Situasjonen ble beskrevet som særs utfordrende i årsrapporten for 2015 av begge kommuner

I løpet av sommeren 2015 ble det leid inn ekstern kapasitet.

På høsten 2015 ble det ansatt ny leder som brukte det påfølgende året til å sette seg inn i situasjonen i tjenesten. I oktober 2016 varslet barnevernleder og tjenesteområdeleder rådmennene i begge

kommuner om at situasjonen i tjenesten ble vurdert til å ikke være forsvarlig hverken i forhold til kvalitet og effektivitet i tjenesteproduksjon eller i forhold til personalets arbeidssituasjon. Leders vurdering ble delt av adv. Lars Braastad ved advokatkontoret Lohne Krokeide AS som har bistått barneverntjenesten i flere år.

9. november kontakter tjenesteområdeleder Fylkesmannen i samråd med barnevernleder.

Den 10.11.2016 sendte Fylkesmannen revisjonsvarsel av tjenesten til kommunen, og møtte opp på uanmeldt tilsynsbesøk.

2.3. Tilsyn i Land barneverntjeneste november 2016.

Tilsynet ble gjennomført i perioden 10.11.2016 – 30.05.2017, og avdekket 3 avvik:

1. Kommunen sikrer ikke forsvarlig mottak, gjennomgang, vurdering og arbeidsflyt i sitt arbeid med meldinger til barneverntjenesten.
2. Kommunen sikrer ikke forsvarlig undersøkelse og evaluering av hjelpetiltak til hjemmeboende barn.
3. Kommunen sikrer ikke forsvarlig oppfølging av barn i fosterhjem.

Fylkesmannen fastslo at sviktene handlet om manglende system ved at kommunen ikke har hatt en internkontroll som avdekket manglene, satte inn effektfulle tiltak for å avhjelpe manglene eller evaluerte om tiltakene var målrettede/effektive, for så hvis nødvendig endret tiltakene.

2.4. Fellestrekk ved tilsyn i 2011 og 2016.

Det er flere likheter mellom tilsynet i Nordre Land i 2011 og tilsynet i 2016:

- Begge tilsyn er systemrevisjoner.
- 3 av 4 avvik i 2011 er identiske i 2016 når det gjelder undersøkelse. Disse er:
 1. Kommunen dokumenterer ikke alltid nødvendige og relevante opplysninger og vurderinger fortløpende i arbeidet med undersøkelser og evalueringer av hjelpetiltak.
 2. Kommunen dokumenterer ikke alltid informasjon som fremkommer i samtaler med barn, foreldre og fra møter med samarbeidspartnere.
 3. Kommunen oppsummerer ikke alltid skriftlig vurderingene/grunnlaget for beslutningen når en undersøkelse blir henlagt.
- 5 av 7 avvik i 2011 er identiske i 2016 når det gjelder tiltak. Disse er:
 1. Kommunen har ikke rutiner som sikrer at hjelpetiltak for hjemmeboende barn blir evaluert.
 2. Kommunen har ikke prosedyrer eller lignende ved innhenting av opplysninger, for å sikre tilstrekkelig informasjon om barnets totale omsorgssituasjon og effekten av tiltakene.

3. Kommunen sørger ikke for at det systematisk innhentes opplysninger fra eventuelle støttekontakter og besøkshjem og andre.
 4. Kommunen har ikke rutiner for samarbeid (møter, informasjonsrutiner eller lignende) mellom ansatte slik at all informasjon som eksisterer (klager, meldinger, møtereferater, notater fra samtaler, informasjon fra eksterne aktører mv.) i saker med hjelpetiltak er samlet på evalueringstidspunktet.
 5. Kommunen foretar ikke alltid en oppsummering (rapport, møte med referat eller lignende) før konklusjon i evalueringen.
- 1 av 2 avvik i 2011 er identiske i 2016 når det gjelder «generelt til begge avvik». Dette er:
 1. Kommunen følger ikke systematisk med på om prosedyrer og retningslinjer som er iverksatt virker etter sin hensikt, for eksempel ved rapportering fra medarbeidere, avvikskjemaer eller personalmøter.

Kapittel 3. Årsaker til avvikene.

Det er godt dokumentert at barneverntjenestene i Nordre- og Søndre land har hatt utfordringer over en periode på flere år, både før og etter etableringen av den interkommunale tjenesten, Land barneverntjeneste, i 2015.

Flere forhold har medvirket til at dette kunne skje, men de viktigste er:

Lite stabilitet på ledernivå.

Det har vært lite stabilitet over lang tid på ledernivå i begge tjenestene før og etter sammenslåingen. Tjenesten har vært preget av flere lederbytter samt lange perioder uten leder, blant annet på grunn av sykdom. Siden sammenslåingen i 2015 har tjenesten hatt 5 lederbytter hvorav den lengste sammenhengende perioden med samme leder har vært på ca. 15 mnd.

I en tjeneste der man allerede har utfordringer med store avvik, og samtidig har slått sammen to tjenester med de utfordringer dette innebærer, og har få lederstillinger i utgangspunktet, blir en slik manglende stabilitet svært ødeleggende for det arbeidet som skal gjøres. Avvik vil forsterkes, og det blir en stor risiko for at alvorlighetsgrad, omfang og konsekvenser ikke fanges opp i tilstrekkelig grad.

Ledere av tjenesten har ikke hatt tilstrekkelig, eller ikke hatt, nødvendig barnevernfaglig kompetanse og erfaring.

For lav eller ingen barnevernfaglig kompetanse og arbeidserfaring hos barnevernledere.

For å kunne gjøre nødvendige faglige vurderinger med hensyn til hvorvidt tjenesten leverer forsvarlig kvalitet, og for å kunne vurdere hvilke konsekvenser avvik, sykefravær, lav bemanning og andre

forhold får for kvaliteten i arbeidet, er det helt avgjørende at barnevernleder og teamledere har en meget sterk barnevernfaglig kompetanse og erfaring. Ingen av barnevernlederne ansatt etter sammenslåingen har hatt barnevernfaglig kompetanse eller erfaring. Det samme har vært tilfelle for flere ledere i begge kommuner før sammenslåingen.

For lite lederressurser sett i forhold til antall ansatte, saksmengde og sakskompleksitet.

Det har ikke vært mulig for en leder å ha oversikt over tjenesten med de utfordringer den har hatt. Manglende barnevernfaglig kompetanse og erfaring har ført til at oppgaven har vært svært vanskelig å gjennomføre. Dette har bla. ført til:

- Manglende oppfølging og kontroll av om rutiner blir fulgt.
- Uklare ansvarsforhold.
- Uhensiktsmessige rutiner.
- Mangelfull kontroll av kvalitet i saker i tjenesten.
- Manglende prioritering av alvorlige saker i situasjonen med ressursmangel.
- Manglende oppfølging av saker ved saksbehandlers sykdom.
- Manglende planmessig kompetanseheving.

For lav bemanning i forhold til sakstype og saksmengde.

Ser man på tallet for «Barn med undersøkelse» sett i forhold til antall innbyggere 0-17, år ligger Søndre Land på 7,6 % og Nordre Land noe høyere med 9,2 %. Landsnittet er 4,8 %.

Søndre Land har 15,5 barn med undersøkelse eller tiltak pr. årsverk mens Nordre Land har 21,4. Landsnittet er 15,4.

Når det gjelder andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år ligger Søndre Land på 5 % og Nordre Land på 8,1 %. Landsnittet er 4,9 %. Også for barn med barnevernstiltak ift innbyggere 0-22 år ligger Nordre Land høyere enn landsnittet på 3,8 % med 6 %.

Når det gjelder andel barn med tiltak som ikke er plassert ift. antall innbyggere 0-17 år ligger Nordre Land 1,5 % over landsnittet på 3,2 %. Søndre Land ligger under landsnittet med 2,3 %. Begge kommuner ligger over landsnittet på 1,7 % med hhv. 1 % for Søndre Land og 1,6 % for Nordre Land når det gjelder andel barn med tiltak som er plassert ift. antall innbyggere 0-17 år.

Tallene viser at Land barneverntjenestes geografiske område har flere saker i barnevernet enn landsgjennomsnittet.

Netto driftsutgifter pr barn i bv.tj:	Brutto driftsutgifter pr barn
Landsnitt: 113 210	45 953
Søndre Land: 168 381 (+ 55 171)	50 009 (+ 4 056)
Nordre Land: 86 352 (- 26 858)	79 962 (+ 34 009)
Netto driftsutgifter pr barn med tiltak:	Brutto driftsutgifter til tiltak pr barn med tiltak
Landsnitt: 182 619	157 825
Søndre Land: 352 352 (+ 169 733)	247 704 (+ 89 879)
Nordre Land 151 115 (- 31 504)	347 913 (+ 190 088)

Høyt sykefravær som ikke dekkes av vikarer.

Begge kommunene har hatt et svært høyt sykefravær i barneverntjenesten før sammenslåing. Noe som har blitt videreført etter sammenslåing. I perioder har sykefraværet ligget på mellom 25 og 35 %.

Mange alvorlige saker har blitt liggende urørt under saksbehandlers sykefravær, og det har ikke vært rutiner for sikring og oppfølging av disse. Det har heller ikke vært et fast system på innleie av vikarer ved sykefravær eller i situasjoner der saksmengden har hopet seg opp av andre årsaker. Det kan virke som innleie av vikarer har vært kriseløsninger, og at disse er trukket ut for raskt, uten en forutgående vurdering på hvorvidt dette har vært faglig forsvarlig. Det kan også være at barnevernleders anbefalinger i noen tilfeller ikke har vært fulgt.

Manglende faglig oppfølging og individuell veiledning av saksbehandlere i enkeltsaker.

Det har ikke blitt gitt opplæring av ansatte samtidig som det har blitt ansatt nyutdannede og personer med fagkompetanse som i utgangspunktet er lite relevant for tjenesten. Også dette gjenspeiles i statistikken; Søndre Land har 87 % av stillinger med fagutdanning av alle fag- og tiltaksstillinger mens Nordre Land ligger på 86 %. Landsnittet er 98 %.

Dette har ført til for lav faglig kompetanse og faglig usikkerhet hos saksbehandlerne samtidig som det har ført til at det er opp til den enkelte å utføre jobben etter beste evne. Det gir rom for ulikt skjønn, vurdering, tilfeldigheter, ulikheter og manglende korrigerende av kurs. Familiene blir dermed prisgitt den saksbehandler de får uten at det faglige arbeidet blir kvalitetssikret.

Manglende faglig oppfølging henger tett sammen med manglende barnevernfaglig kompetanse og erfaring hos leder, og med det faktum at det har vært for få ledere til å følge opp saksbehandlere. Dette anses for å være et sentralt punkt i årsakene til at avvikene i tjenesten har kunnet vokse seg så store og alvorlige over så lang tid.

Mangelfull internkontroll.

Tjenesten har ikke hatt et fungerende internkontrollsystem. Det har vært vilkårlig hvilke avvik som har blitt fanget opp og av hvem, og om og på hvilken måte de har blitt meldt videre.

Internkontrollsystemet har ikke vært etterprøvbart, det har ikke vært et system der avdelingsledelse og kommuneledelse har kunnet gå inn og holde seg oppdatert om avvik, status og hvem som er gitt ansvar for å lukke avvikene.

Dette har åpenbart forsterket utviklingen av avvik i tjenesten, og vært medvirkende til at de har kunnet vokse seg så store og alvorlige i så lang tid.

Barnevernleders ansvar.

Det er definert i barnevernloven at alle kommuner plikter å ha en barnevernadministrasjon. Det slås videre fast at barnevernadministrasjonens leder (barnevernleder) er ansvarlig for å utføre oppgavene gitt i barnevernloven, med mindre Kommunestyret velger å legge disse til et folkevalgt organ.

Barnevernleder er kommunens øverste myndighet i alle barnevernfaglige spørsmål som ikke er lagt til et folkevalgt organ. Det er med andre ord barnevernleders ansvar å varsle kommuneledelse/kommunestyret dersom barneverntjenesten ikke klarer å utføre sine oppgaver gitt i Lov om barneverntjenester på en faglig forsvarlig måte.

For å kunne gjøre nødvendige faglige vurderinger med hensyn til hvorvidt tjenesten leverer forsvarlig kvalitet, og for å kunne vurdere hvilke konsekvenser avvik, sykefravær, lav bemanning og andre forhold får for kvaliteten i arbeidet, er det helt avgjørende at barnevernadministrasjonens leder har en meget sterk barnevernfaglig kompetanse og erfaring.

Det er videre avgjørende at tjenestens lederteam samlet sett er av tilstrekkelig størrelse, og har rett faglig kompetanse.

Kommunene har ved flere anledninger gjort grep for å lukke avvikene, og begge kommuner har hatt oppfølging fra Fylkesmannen. Til tross for dette har de samme typer avvik dukket opp igjen flere ganger.

Det er grunnlag for å trekke den konklusjonen at grepene som har vært gjort i perioden 2010 – 2017 ikke har vært omfattende og brede nok til å skape en varig lukking av avvikene og en stabil tjeneste som leverer forsvarlige barneverntjenester.

Oppsummering.

Tilsynene i 2011 og 2016 samt klagesaker i enkeltsaker behandlet av Fylkesmannen i perioden 2010 – 2017, avdekker omfattende og alvorlige avvik. Avvikene er gjennomgående innenfor de samme områdene i hele perioden.

Søndre Land kommune hadde avvik etter tilsynet i 2011 helt frem til sammenslåing. Nordre Land kommune hadde kommet lenger i lukking av 2011-avvikene, men hadde også store utfordringer forut for tidspunktet for sammenslåing.

Utfordringene i tjenesten i begge kommuner før sammenslåing har blitt videreført etter sammenslåing, og har mange likheter. Disse har etter sammenslåingen blitt forsterket, og har økt i alvorlighetsgrad, uten at dette har blitt fanget opp og håndtert av tjenestens ledere.

Manglende faglig kompetanse på barnevernledernivå, for lite lederressurser i tjenesten, samt manglende kontrollrutiner har trolig ført til at avvikene har fått vokse seg betydelig større enn nødvendig, og betydelig større og mer omfattende enn kommuneledelse og kommunestyret har fanget opp. Videre har en utilstrekkelig bemanningssituasjon over lang tid, og en for dårlig kvalitetssikring ført til en uforsvarlig faglig situasjon.

Det har over tid ved flere anledninger vært formidlet en ressursmangel, men kanskje ikke i tilstrekkelig grad hvilke konsekvenser ressursmangelen har fått, hverken for tjenestens evne til å utføre et faglig forsvarlig arbeid, eller konsekvenser for det enkelte barn.

Det må videre understrekes, at dersom en tjeneste over tid er i en situasjon med manglende kompetanse i ledelsen, manglende eller lite hensiktsmessige rutiner og liten individuell oppfølging av saksbehandlere, vil dette føre til ineffektivitet og forsterke opplevelsen av ressursmangel.

Kapittel 4. Fremtidig utvikling av Land barneverntjeneste.

Årsakene til situasjonen i Land barneverntjeneste er sammensatte, og en løsning vil kreve omfattende tiltak på flere områder over flere år. Det anses at de tiltak som foreslås i dette kapittelet er vesentlige for å lukke avvikene, bygge opp en forsvarlig tjeneste og unngå at kommunen havner i samme situasjon på nytt.

4.1. Tiltak 1: Organisering av tjenesten.

Organiseringen av tjenesten har til hensikt å sikre tett og god oppfølging av alle saksbehandlere, tilstrekkelige lederressurser til å sikre både tett faglig oppfølging individuelt og i fagmøter, samt ressurser nok til å opprettholde kontroll og oversikt som er tilstrekkelig til å fange opp og lukke avvik før de blir for store. Det er videre et vesentlig moment at organiseringen skal sikre mulighet for kompetanseheving, spesialisering og faglig forsvarlighet innenfor hvert teams spesialområde.

Tjenesten foreslås organisert som i dag, i 3 team; mottak/undersøkelsesteam, tiltaks- og ressurs/familieteam og fosterhjemsteam.

En slik organisering innebærer en spesialisering av medarbeiderne, noe som kan føre til at saksbehandlere i større grad kan brukes som eksperter innen ulike fagområder. Ved en slik organisering vil de ansatte bruke mindre tid på å heve kompetansen på alle områder, og det vil være lettere for ledelsen å drive målrettet kompetanseheving.

Også teamledere bør spesialiseres, både innen lederoppgavene, men også innen det feltet man er teamleder for. Det innebærer at teamledere ikke bør ha fast saksbehandlingsansvar slik det er pr. i dag, men ansvar for å påse at teamets oppgaver blir utført på forsvarlig måte, og bistå/ støtte i saksbehandling ved behov.

Ved å la teamledere spesialisere seg vil man oppnå den virkning man ønsket da man innførte teamledernivået; Man får bedre oversikt og kontroll over saksmengden. Teamledere skal ha veiledningsansvar for saksbehandlere i sitt team. Det krever at teamleder har tid til å holde seg orientert om faglige oppdateringer. Teamleder skal også være tilgjengelig for saksbehandlerne, og bistå ved vanskelige samtaler, saksdrøftinger o.l.

Å fortsatt gi teamledere fast saksbehandlingsansvar vil fjerne deres tilgjengelighet og mulighet til å sikre videreføring av eksisterende kompetanse og utvikling av ny kunnskap og kompetanse hos den enkelte medarbeider.

1. Mottak/undersøkelsesteam:

Det foreslås at teamet deles i 2 med en mindre gruppe som mottar og avklarer meldinger.

➤ **Mottak meldinger:**

- Vurdere innkomne meldinger iht. Lov om barneverntjenester § 4-2.
- Tildele nye undersøkelser til saksbehandler i undersøkelsesteamet.
- Meldingsmøte avholdes 2 ganger pr. uke.
- Mottaksgruppen består av leder (assisterende leder i leders fravær), teamleder undersøkelse samt 1 fast saksbehandler fra undersøkelsesteamet.

➤ **Undersøkelsesteam:**

- Jobbe forebyggende for å sikre at barn og unge vokser opp i trygge og forutsigbare hjem.
- Gjennomføre undersøkelser iht. lover, regler og rutiner.
- Sette i verk tiltak i akutte situasjoner.
- Sikre forsvarlig saksbehandling og dokumentasjon.
- Fatte vedtak iht. Lov om barneverntjenester kap. 4 eller utarbeide forslag til omsorgsovertakelse for endelig avgjørelse i Fylkesnemnda for sosiale saker.

- Plassere barn i fosterhjem eller behandlings- og opplæringsinstitusjoner, både frivillig og uten samtykke.
- Samarbeide med og henvise til andre instanser og institusjoner.
- Bistå i klagesaker.
- Drøfte saker i fagmøte og individuelle veiledninger.
- Undersøkelsesteamet består av 6 saksbehandlere samt teamleder.

2. Tiltaks- og familie-/ressursteam:

Det foreslås at teamet deles i 2 med en nivådeling av tiltakene etter en trappetrinnsmodell. De fleste sakene vil være i tiltaksteamet hvor det er saksbehandler selv som utfører tiltakene. I de tyngre sakene med behov for mer spisskompetanse, som for eksempel familieterapi eller annen veilederkompetanse, vil familie-/ressursteamet kunne kobles på. Selv om Familie-/ressursteamet kobles på er det fortsatt saksbehandler i tiltaksteamet som har saksbehandlingsansvar for saken.

Begge team foreslås ledet av samme teamleder. På den måten sikres en oversikt over hvilke saker som kan være aktuelle å overføre til ressursteamet samt kapasiteten i teamet. Også undersøkelsesteamet og fosterhjemsteamet kan benytte tiltak fra ressursteamet hvis det er behov.

➤ **Tiltaksteam:**

- Jobbe forebyggende for å sikre at barn og unge vokser opp i trygge og forutsigbare hjem.
- Sikre forsvarlig saksbehandling og dokumentasjon.
- Fatte vedtak iht. Lov om barneverntjenester kap. 4 eller utarbeide forslag til omsorgsovertakelse for endelig avgjørelse i Fylkesnemnda for sosiale saker.
- Plassere barn i fosterhjem eller behandlings- og opplæringsinstitusjoner, både frivillig og uten samtykke.
- Lage tiltaksplan for hvert enkelt barn som er registrert med tiltak.
- Jevnlig evaluere iverksatte tiltak iht. Lov om barneverntjenester § 4-5.
- Jobbe i familier, i hovedsak i deres hjem, med kartlegging, tilsyn samt utarbeidelse og gjennomføring av tiltak i samarbeid med familien.
- Samarbeide med og henvise til andre instanser og institusjoner.
- Vurdere og henvise saker til ressursteamet.
- Saksbehandle tiltakssaker som benytter seg av ressursteamet.
- Bistå i klagesaker.

- Drøfte saker i fagmøte og individuelle veiledninger.
- Tiltaksteamet består av 5 saksbehandlere samt teamleder.

➤ **Familie-/ ressursteam:**

- Samarbeide tett med saksbehandler i tiltaksteamet.
- Gjennomføre tiltak i samarbeid med familien og saksbehandler i tiltaksteamet.
- Jevnlig evaluere måloppnåelse med familien og saksbehandler tiltaksteamet iht. Lov om barneverntjenester § 4-5.
- Fortløpende dokumentere arbeidet samt utarbeide en avsluttende skriftlig rapport.
- Har ikke saksbehandlingsansvar.
- Delta på drøftinger i fagmøte og individuelle veiledninger med ansvarlig saksbehandler tiltak.
- Ressursteamet består av 1 tiltaksarbeider, 3 familieveiledere/familieterapeuter.

3. Fosterhjemsteam:

- Godkjenne fosterhjem.
- Gjennomføre lovpålagte tilsyn med fosterhjemmene.
- Veilede fosterhjem.
- Bistå ved gjennomføring av samvær.
- Engasjere tilsynsfører for alle fosterbarn i kommunen.
- Utarbeide forslag til endring i samvær for endelig avgjørelse i Fylkesnemnda for sosiale saker.
- Bistå i klagesaker.
- Sikre forsvarlig saksbehandling og dokumentasjon.
- Drøfte saker i fagmøte og individuelle veiledninger.
- Fosterhjemsteamet består av 4 saksbehandlere samt teamleder.

Tjenesten foreslås videre, som i dag, delt inn i 3 nivåer; ledernivå, teamledernivå og saksbehandlernivå.

Da den felles barneverntjenesten ble opprettet ble det argumentert for at man ikke ønsket en topptung modell. Begrunnelsen var blant annet at størrelsen på tjenesten gjorde at fagansvaret og

det overordnede ansvaret ville kunne ivaretas av en fagansvarlig og en avdelingsleder. Det ble videre begrunnet med at en topptung modell ville føre til en reduksjon av saksbehandlerressursene, noe som ikke var ønskelig.

Man kan i ettertid si at det ble valgt en for «topplett» modell da tjenestene ble slått sammen. Det er godt dokumentert at det ikke var mulig for en fagansvarlig å ha oversikt og kontroll over faglig kvalitet i alle sakene. Til det var, og er, saksmengden for stor. Det har heller ikke vært mulig for barnevernleder å ha oversikt og ivareta det overordnede ansvaret for en forsvarlig drift.

Arbeidsoppgavene på ledernivå er for mange til at en klarer å utføre dem alene. De massive avvikene vil for en periode kreve betydelig ekstra ressurser, i tillegg til ordinær drift. Oppgaven med å bygge opp en barneverntjeneste som kan yte forsvarlige tjenester er svært stor, og krever mer ressurser på ledernivå. Ved å innføre et ledernivå som består av leder og assisterende barnevernleder, vil det være mulig å utføre begge oppgavene samtidig; lukking av avvik samt bygge en forsvarlig tjeneste. Ved å styrke barneverntjenestens ledelse med både leder og assisterende leder sikrer man at tjenesten til enhver tid har en leder til stede. Assisterende leder skal i praksis kunne overta ledelsen av hele tjenesten når det er nødvendig.

Assisterende barnevernleder vil ha særlig ansvar for utvikling, implementering og oppfølging av rutiner og saksbehandlingsmaler for å sikre en forsvarlig saksbehandling iht. gjeldene lover, regler og rutiner. Et av de største avvikene i Fylkesmannens tilsyn i november 2016 omhandlet manglende internkontroll. Ledelsen hadde liten kontroll og oversikt over hvordan tjenesten ble drevet. Manglende rutiner, og oppfølging av de, er en stor del av den interne kontrollen. Ved å tydeliggjøre ansvaret for disse oppgavene sikrer man at arbeidet faktisk blir gjort, og ikke forsvinner i mengden av andre arbeidsoppgaver. Erfaringer hittil viser at man samler for mange arbeidsoppgaver på en stilling, noe som fører til at man hele tiden må konsentrere seg om de mest presserende oppgavene. Andre like viktige oppgaver som rutineutarbeidelse og implementering, blir dermed nedprioritert, noe som fører til at man aldri får på plass en robust struktur som sikrer forsvarlige tjenester.

Kommunen har til enhver tid ansvar for forsvarlig internkontroll. Ved å oppfylle kravene til ledelse og kontroll er sannsynligheten stor for at svikt kan forebygges eller avdekkes raskere og, rettes opp før det skjer for stor skade.

De demografiske utfordringene i begge kommuner fører til at barneverntjenesten har flere og mer komplekse saker enn befolkningstallet skulle tilsi sett i forhold til landsgjennomsnittet. Det krever dermed en større tjeneste enn landsgjennomsnittet skulle tilsi. Behovet for et ledernivå vil vedvare selv etter at tjenesten er bygget opp igjen.

Landsomfattende tilsyn ved kommunale barneverntjenester viser at det svikter i ledelse og kontroll av tjenesten, noe som fører til svikt i planlegging, kontroll og korrigerende av praksis. Ved å dele tjenesten inn i 3 nivåer sikrer man oversikt og kontroll over tjenesten. Det vil blant annet bli lettere å fange opp avvik fordi man har kapasitet nok til å kunne styre tjenesten på et mer detaljert nivå. Det vil videre være ressurser nok til å endre praksis der det er nødvendig, og sikre at endring faktisk skjer.

En teamleder i hvert team gjør det enklere å ha oversikt over sakene, og sikre at det utføres en forsvarlig saksbehandling.

Den merkantile ressursen er tenkt lagt i stab. Det er vesentlig at den merkantile ressursen har noe barnevernfaglig kompetanse og kjennskap til barneverntjenestens ansvarsområder.

1. Ledernivå:

Består av leder og assisterende leder. Disse skal i fellesskap lede tjenesten. Det bør være ukentlige møter b.la. for å sikre utvikling og implementering av rutiner, internkontroll og forsvarlig drift av tjenesten.

- **Leder:**
 - Ansvar for den daglige driften av barneverntjenesten sammen med tjenestens ledergruppe.
 - Har rollen som Barnevernadministrasjonens leder, med de myndigheter som følger etter lov om Barneverntjenester.
 - Overordnet ansvar for faglig ledelse og fagutvikling.
 - Budsjettansvar.
 - Personalansvar.
 - Resultatansvar (sikre lovpålagte oppgaver, samt oppgaver jf. plan- og styringsdokumenter).
 - Delta i planlegging av gjennomføring av felles opplæring, veiledning og interne møter.
 - Ansvar for tjenestens utadrettede virksomhet og for å fremme tjenestens samarbeid med andre instanser i kommunen.

- **Assisterende leder:**
 - Ansvar for den daglige driften av barneverntjenesten sammen med tjenestens ledergruppe.
 - Ansvar for faglig ledelse og fagutvikling.
 - Sikre videreføring av eksisterende kompetanse og utvikling av ny kunnskap og kompetanse hos den enkelte medarbeider.
 - Bistå saksbehandlere i sitt daglige arbeid gjennom fast veiledning og oppfølging.
 - Avklare akuttsaker og meldinger.
 - Delta i planlegging av gjennomføring av felles opplæring, veiledning og interne møter.

- Har alle myndigheter ved barnevernleders fravær, og fungerer som barnevernleder når barnevernleder ikke er til stede.
- Ansvar for utvikling, revidering, implementering og oppfølging av rutiner og maler.
- Ansvar for riktig bruk av fagsystem.
- Sikre forsvarlig saksbehandling iht. gjeldene lover, regler og rutiner.
- Ansvarlig for tjenestens internkontrollsystem, og for til enhver tid å ha oversikt over avvik og avviksarbeid.

2. Teamledernivå:

Består av teamlederne for de ulike teamene. Det bør være ukentlige møter mellom teamledere og ledernivå bla. for å sikre implementering av rutiner, internkontroll og forsvarlig drift av tjenesten. Det vil også være nødvendig med jevnlige møter for å overføre saker og ha oversikt over kapasitet i de enkelte team.

- **Teamleder:**
 - Ansvar for å sikre videreføring av eksisterende kompetanse og utvikling av ny kunnskap og kompetanse hos den enkelte medarbeider.
 - Bistå saksbehandlere i sitt daglige arbeid gjennom fast veiledning og oppfølging.
 - Skal ikke ha fast saksansvar for egne saker.
 - Ansvar for å samarbeide med assisterende leder om oppfølging av saksbehandlere vedrørende avvik, kvalitet og faglig forsvarlighet.

3. Saksbehandlernivå:

Består av saksbehandlere i de ulike teamene. Det bør være fagmøter med teamleder annenhver uke bl.a. for å sikre implementering av rutiner, saksdrøftinger og forsvarlig saksbehandling.

I tillegg vil det være individuell veiledning for hver saksbehandler annenhver uke blant annet for å sikre forsvarlig saksbehandling.

- **Saksbehandler:**
 - Utføre saksbehandling etter gjeldende lover, regler og rutiner.
 - Gjennomføre tiltak.

- **Tiltaksarbeider/familieveileder/ familieterapeut:**
 - Jobbe med de mest alvorlige og komplekse tiltakssakene i tjenesten, der det krever mer spesialisert kompetanse enn det saksbehandler selv innehar.
 - Utføre familieveiledning og tiltaksarbeid for barneverntjenesten, etter vedtak og oppdragsbeskrivelse.

- **Merkantil ressurs:**
 - Ansvar for scanning av innkommende post.
 - Ansvar for vakttelefonen.
 - Ansvar for utskrift fra folkeregisteret.
 - Ansvar for arkiv.
 - Fakturabehandling.

Det er pr. i dag 21 årsverk i barneverntjenesten fordelt på følgende stillinger:

- Leder: 1 årsverk.
- Merkantil: 1 årsverk.
- Teamleder: 3 årsverk.
- Saksbehandler: 15 årsverk.
- Tiltaksarbeider: 1 årsverk.

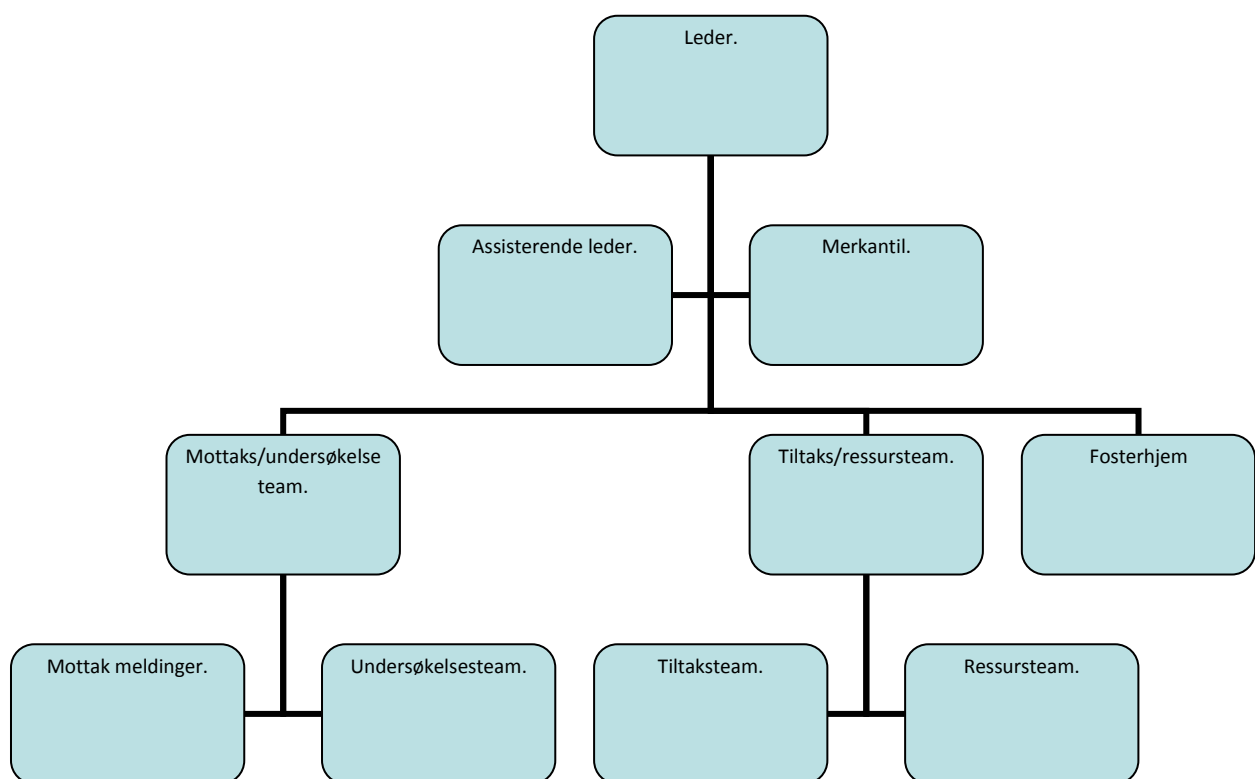
Av dette er 2 saksbehandlerstillinger vakante.

Med den foreslåtte organiseringen vil barneverntjenesten bestå av 25 årsverk fordelt på følgende stillinger:

- Leder: 1 årsverk.
- Assisterende leder: 1 årsverk.

- Merkantil: 1 årsverk.
- Teamleder: 3 årsverk.
- Saksbehandler: 15 årsverk.
- Tiltaksarbeider: 1 årsverk.
- Familieveileder/terapeut: 3 årsverk.

Organisasjonskart over Land barneverntjeneste.

4.2. Tiltak 2: Strukturer.

Kontorlokaler.

For at barneverntjenesten skal yte forsvarlige tjenester til sine brukere er det nødvendig med ytre strukturer som er hensiktsmessige, og bidrar til dette. Pr. i dag er det ikke nok kontorplasser til alle ansatte, og mange må starte arbeidsdagen med å «gå på leting» etter en ledig plass. I tillegg må de fleste dele kontor. Det fører til at det ikke er mulig å gjennomføre møter på kontoret. Det vanskeliggjør også muligheten for blant annet telefonsamtaler fordi det virker forstyrrende på den

andre. Også drøftinger, oppdateringer og samtaler med andre om ulike brukere virker forstyrrende på den som ikke har del i saken men deler samme kontor.

Som et sikkerhetsmessig tiltak, og som et tiltak for å sikre at taushetsplikten overholdes, har barneverntjenesten blitt stengt av slik at man ikke lenger har fri tilgang. Det er imidlertid ett kontor og møterom utenfor det avsperrede området. Saksbehandlere som ikke finner et ledig kontor i det avsperrede området blir henvist hit. Det fører til at man er avskjermet fra resten av tjenesten, og spesielt det sikkerhetsmessige aspektet ved dette er problematisk. Man har ikke mulighet til å tilkalle hjelp eller komme seg i sikkerhet når man benytter seg av dette kontoret. Man risikerer også at opprørte brukere kan gå løs på de som benytter kontoret uten at de i utgangspunktet har noe med saken å gjøre. Når man er fortvilet og opprørt skiller man ikke alltid på de enkelte ansatte, men ser tjenesten som en helhet. Da kan en ansatt som ikke har noe med saken å gjøre bli utsatt for en brukers fortvilelse ene og alene fordi man er ansatt i tjenesten.

I tillegg til mangelen på kontorer er det mangel på møterom. Barneverntjenesten disponerer i dag 2 møterom og et samtalerom, hvorav det siste er utenfor det avsperrede området. Samtalerommet har i tillegg de samme utfordringene som beskrevet ovenfor for kontoret. Det andre møterommet er større, og blir benyttet til bl.a fagmøter. Det betyr at møterommene er opptatt 2 dager hver uke. Kombinasjonen av for få kontorer og for få møterom fører til at det til tider er svært vanskelig å gjennomføre møter.

Tjenesten har pr. i dag ikke et egnet rom for å gjennomføre barnesamtaler.

Det er viktig at alle rom er godt isolerte slik at samtaler i ett rom ikke høres i naborommet.

Mangelen på nok kontorer fører til en rekke ulemper, og er problematisk for både brukere og ansatte. Det er derfor viktig at tjenestens arealer tilpasses tjenestens størrelse, og at hver ansatt har sitt eget kontor hvor man kan ha møter med brukere. Det er nødvendig med flere møterom hvor man kan ha større møter. Det er videre nødvendig med tilpassede møterom for barnesamtaler. Dette kan lages slik at det er fleksibelt, og kan brukes som et ordinært møterom når det er nødvendig. Møterommene bør samles slik at de er ett sted i lokalet.

Hensynet til våre brukere.

Ifølge yrkesetiske prinsipper fra FO har barneverntjenestens brukere krav på å bli møtt med respekt og verdighet. Barneverntjenesten har etter Lov om barneverntjenester § 6-7 taushetsplikt om de forhold den blir kjent med under sitt arbeid. Både respekt og konfidensialitet er ett av grunnlagene for tillitt og samarbeid. Begge deler vanskeliggjøres ved at de ansatte må dele kontor. Slik situasjonen er i dag blir en ansatt «kastet ut» av kontoret slik at den andre skal kunne ha et møte. Man kan oppleve å bli forstyrret i møtene man har fordi den andre må hente noe på kontoret e.l. Det skaper unødvendig støy, og er lite verdig for brukerne. Det setter også taushetsplikten på prøve ved at informasjon utilsiktet deles ved at ansatte som ikke er del i en sak likevel får informasjon om saken når den drøftes. Også for brukerne kan det oppleves belastende å møte ansatte man kjenner bare fordi vedkommende deler kontor med den brukeren skal ha møte med.

En annen utfordring er at det er svært lytt mellom kontorene, noe som fører til at man kan høre hva andre sier. Å høre at andre ler og prater eller er sinte og roper er ikke spesielt ivaretagende og verdig når man selv kanskje har et alvorlig budskap å komme med.

Arkiv.

Barneverntjenesten har dokumentasjonsplikt. Barneverntjenesten har et eget fagsystem hvor saksbehandlingen av de enkelte barnevernssakene blir journalført og arkivert. Ut fra hensynet til taushetsplikten er det en forutsetning at barneverntjenesten har et eget arkiv adskilt fra arkivene til andre kommunale tjenester. Arkivet til barneverntjenesten består i dag av arkivskuffer hvor man legger pappmapper alfabetisk sortert. Det skilles mellom kommunene i arkivet. Arkivet er pr. i dag underdimensjonert, noe som fører til at noen skuffer er svært fulle. Det er lite oversiktlig, og til dels vanskelig å finne eller få ut mapper. Arkivet er ikke laget for å ivareta de sakene hvor Fylkesnemnda for sosiale saker har vedtatt at det skal være sperret adresse eller «kode 6 saker». Disse sakene krever større grad av tilrettelegging hva angår sikkerhet slik at ikke alle ansatte har tilgang til mappene, kontroll over tilgang etc.

Det er besluttet at barneverntjenesten skal gå over til elektronisk arkiv. Dette er imidlertid utsatt på ubestemt tid. Overgangen til elektronisk arkiv bør skje så snart det er mulig.

Arkivet må dimensjoneres til det faktiske behovet, og det må tas hensyn til saker med sperret adresse/ ny identitet, såkalte «kode 6 saker».

Elektronisk avvikssystem:

Tjenesten har tidligere ikke hatt et fungerende internkontrollsystem. Det har vært vilkårlig hvilke avvik som har blitt fanget opp og av hvem, og om og på hvilken måte de har blitt meldt videre. Internkontrollsystemet har ikke vært etterprøvbart, og det har ikke vært et system der avdelingsledelse og kommuneledelse har kunnet gå inn og holde seg oppdatert om avvik, status og hvem som er gitt ansvar for å lukke avvikene. For å få en oversikt over avvik, og status i lukkearbeidet er det viktig at det innføres et elektronisk avvikssystem for å sikre kvalitetsarbeidet.

4.3. Tiltak 3: Rutiner.

- Ny rutinehåndbok skal ferdigstilles innen 30.04.2018.
- Implementering av nye rutiner skal gjennomføres i perioden 01.05 – 31.12. 2018.
- Evaluering av nye rutiner skal gjennomføres første kvartal 2019.

4.4. Tiltak 4: Kompetanseutvikling.

Det stilles et stadig økende krav til kompetanse og erfaring i kommunal barneverntjeneste. Lovgiver planlegger i tillegg å tilføre kommunene ytterligere oppgaver og ansvar på barnevernfeltet.

Det finnes i dag ingen nasjonale krav eller føringer for hvilken kompetanse barneverntjenesten trenger. Bufdir utreder imidlertid for tiden kompetansebehovene i barneverntjenesten. Utredningen vil bidra til å tydeliggjøre hvilke forventninger som bør stilles til kompetanse i tjenesten, og dermed også gi tjenesten et verktøy for systematisk kompetanseheving.

Første del av Bufdirs utredning gir en oversikt over de mest sentrale kompetanseområdene barneverntjenesten bør besitte. Kompetansebehovet blir delt i tre nivåer:

- Kompetanse den enkelte medarbeider bør besitte.
- Kompetanse tjenesten samlet sett bør besitte.
- Kompetanse tjenesten må ha tilgang til.

Det finnes ingen dokumentasjon på at det har vært gjennomført systematisk kompetanseheving i barneverntjenestene i kommunene før sammenslåingen. Det samme gjelder etter at tjenestene ble slått sammen. Dette har ikke vært prioritert, noe som heller ikke har vært mulig med de ressursene tjenesten har rådd over. Den type kompetanseheving det er snakk om krever ressurser og overskudd, både i opplæringsfasen og i implementeringsfasen.

I tillegg har det blitt ansatt nyutdannede som kun har grunnkompetanse samt personer med fagkompetanse eller arbeidserfaringer som i utgangspunktet er lite relevant for tjenesten. For å kunne utføre forsvarlige tjenester vil det derfor være nødvendig å gjennomføre opplæringstiltak både for å tilføre tjenesten nødvendig kompetanse, men også for å opprettholde allerede eksisterende kompetanse i tjenesten.

Det anbefales individuell faglig veiledning til barnevernleder og assisterende barnevernleder, samt gruppeveiledning til et samlet lederteam gitt av samme veileder.

Tjenestens kompetansebehov vil bli utførlig beskrevet i en kompetanseutviklingsplan. Denne vil bli ferdig innen utgangen av november 2017.

4.5. Tiltak 5: Hvordan rekruttere og beholde kvalifiserte ansatte.

Land barneverntjeneste har hatt og har et dårlig omdømme, og har strevd med å få kvalifiserte søkere til utlyste stillinger. Tjenestens omdømme har ikke blitt bedre etter alle medieoppslag i etterkant av tilsynet i november 2016.

For å få kvalifiserte søkere i fremtiden er det viktig at kommunen satser på barneverntjenesten slik at den kan bli en attraktiv plass å arbeide. Like viktig som å få kvalifiserte søkere til nye stillinger er det å sørge for at de som har opparbeidet seg erfaring blir værende. Gjennomtrekk av ansatte er ulønnsomt. Et av de viktigste tiltak kommunen kan gjøre for å sikre rekruttering og beholde kvalifiserte ansatte er å sørge for at det bevilges nok ressurser til å bygge opp igjen tjenesten. Ved å satse på en robust og faglig god tjeneste som gir rom for kompetanseutvikling, vil tjenesten kunne fremstå som svært attraktiv, og unngå å miste verdifull kompetanse. Dette vil også kunne føre til reduksjon av sykefraværet, som er svært høyt i tjenesten.

Barnevernet er et felt som stiller krav til stabilitet og kontinuitet for å gjøre en god jobb. FO leder Mimmi Kvisvik sier i et intervju at FO er bekymret over at barnevernet har relativt stor gjennomtrekk av ansatte. Rapporter viser at barnevernspedagoger og sosionomer er mer stabile enn andre utdanningsgrupper. FO mener derfor at det er viktig å ha fokus på barnevernfaglig og sosialfaglig kompetanse i rekrutteringen til barnevernet. Blant annet vil verdsetting av kompetanse gjennom å skape faglige karriereveier være viktig for å motivere til en karriere innenfor barnevernet. Dessuten er det viktig med rom, tid og strukturer for refleksjon og veiledning tilpasset så vel nyansatte som de mer erfarne. I tillegg er lønnsnivå, uttelling for ansiennitet og videreutdanning/master sentralt, understreker Kvisvik.

Hun påpeker at det også viktig er viktig å sikre rekruttering til kommunalt barnevern. FO mener det er foruroligende at gjennomtrekket er størst blant de yngste ansatte. Å sikre at yngre arbeidstakere blir værende i kommunalt barnevern, er helt nødvendig for å ivareta og videreutvikle den barnevernfaglige kompetansen i den enkelte barneverntjeneste. Både her og nå, men også for fremtiden, sier FO-lederen.

Hun minner om at FO har vært - og er - en sterk pådriver for å sikre det kommunale barnevernet flere stillinger. Med flere ansatte vil også arbeidspresstet minske. FO antar at det svært høye arbeidspresstet som finnes i mange kommunale barneverntjenester også bidrar til høy turnover blant de ansatte. Å ansette flere fagfolk i den kommunale barneverntjenesten er fortsatt noe av det viktigste politikerne kan gjøre for å gi de mest utsatte barna best mulig hjelp.

4.6. Tiltak 6: Tverrfaglig samarbeid.

Et godt fungerende tverrfaglig samarbeid er helt vesentlig for at barnevernet skal kunne utføre sine lovpålagte oppgaver på en faglig forsvarlig måte.

Barneverntjenesten er ikke selv ute og «oppdager» omsorgssvikt i familier. Man er helt avhengig av at andre tjenester overholder sin lovpålagte meldeplikt, slik at barneverntjenesten kan undersøke forholdene man er bekymret for. I undersøkelsesfasen er barneverntjenesten avhengige av å innhente opplysninger fra ulike samarbeidspartnere, som skole, barnehage, helsestasjon mm.

Mange av familiene der barnevernet har tiltak inne er i kontakt med flere ulike deler av hjelpeapparatet samtidig. Når tiltak settes inn vil et godt tverrfaglig samarbeid gjøre sjansene større for at man klarer å gi riktig hjelp.

4.7 Tiltak 7: Arbeidsmiljø

Det har i flere sammenhenger framkommet at det over lang tid har vært utfordringer ift samarbeid i kommunene, både internt i barnevernet, i ledelseslinja, med og mot andre tjenester. Dette har påvirket arbeidsmiljøet og samarbeidet over tid, og har medført en kultur i kommunene som gjør det ekstra utfordrende å ha fokus på oppgavene som skal løses, og samarbeide til barna og familiens beste.

Det blir referert til opplevelser på flere nivå og mellom flere tjenester, at det er en grunnleggende mistillit til både ledere og ansatte, det er uklare linjer og uformelle ledere på flere nivåer gjør i mange sammenhenger arbeidshverdagen tung og lite effektiv, og tjenester blir vanskelige og utfordrende å lede.

I barneverntjenesten er det flere episoder og erfaringer som ligger bakover i tid er ubearbeidet og for mange vanskelig å legge bak seg. Disse blir dessverre til tider brukt som begrunnelse for mistillit og skaper utfordringer både i ledelseslinjen og i arbeidsmiljøet. Det er en opplevelse hos mange at man svinger fra å ha tillit i en periode, til å ikke ha tillit i neste periode. Dette skaper en uforutsigbar situasjon, gjør det vanskelig å gå på jobb og vanskelig å holde fast ved egen trygghet i det daglige arbeidet.

Dette må tas tak i, evt med ekstern bistand, hvis ikke vil man ikke komme helt i mål med å bygge opp barneverntjenesten til et faglig forsvarlig nivå.

Kapittel 5. Ressursbehov og stillingstyper.

Det er behov for å styrke barneverntjenesten med 4 årsverk. Økningen i årsverkene består av opprettelse av nye stillinger; assisterende leder og 3 familieveileder/terapeuter.

Det må i tillegg påregnes 2-3 årsverk innleie over en periode på flere år for å sikre at tjenesten har ressursene som trengs i kvalitets- og oppryddingsarbeidet. Det foreslås en innleid konsulent i overtall på hvert av tjenestens tre team i denne perioden. Innleie vil i tillegg kompensere for sykmeldinger og nyutdannede saksbehandlere som ikke kan ha eget saksbehandleransvar.

Barneverntjenestens saksmengde og utfordringer kan variere i stor grad. Sykmeldinger, den enkeltes erfaring og kompetanse, sakstype og saksmengde kan påvirke ressurs situasjonen i tjenesten. Barnevernleder er til enhver tid ansvarlig for å vurdere om tjenesten har ressurser til å utføre sine oppgaver på en faglig forsvarlig måte.

Det er behov for følgende stillinger:

- 4 nye årsverk fordelt på følgende stillinger:
 - Assisterende leder: 1 årsverk.
 - Familieveileder/terapeut: 3 årsverk.

Det er behov for følgende innleide ressurser i en overgangsperiode:

- Inntil 3 årsverk saksbehandler. Dette må være en kontinuerlig vurdering tillagt barnevernleders ansvar

Det er behov for følgende ressurser:

- Elektronisk kvalitets- og avvikssystem.
- Kontorer: 25 stk. med møtebord til 4 personer.
- 1 Mottak / kontor til merkantil.
- 2 møterom, ett med plass til 30, ett med plass til 15.
- 2 samtalerom med enveisglass og videoutstyr, hvorav ett tilpasset barnesamtaler.
- Pauserom: 1 stk.
- Arkivrom: 1 stk.

5.1. Finansiering.

Stillingene som familieveileder/terapeuter vil kunne finansieres ved å konvertere tiltaksmidler som i dag blir brukt på tiltak. Stillingene vil redusere kjøp av familieveiledning i komplekse og alvorlige saker tilsvarende kostnadene ved stillingene.

Også assisterende leder vil på sikt kunne finansieres ved konvertering av midler som i dag brukes på innleie. Dette kan eventuelt gjøres ved å ha et fast ansatt vikarteam / innsatsteam som erstatter innleie. En innleid konsulent koster mer enn dobbelt så mye per time som en fast ansatt. Et vikarteam ville måtte ha kompetanse på alle tjenestens områder, og settes inn der det til enhver tid er behov. Et slikt team ville også kunne bistå i akuttsaker. Besparelsen man da oppnår kan brukes på å finansiere assisterende leder.

Land barneverntjeneste har siden oppstart brukt mellom 4,7 millioner (2016) og 8,0 millioner (pr. sept. 2017) per år på innleide saksbehandlere. Sykefraværet har etter etablering av den interkommunale tjenesten i 2015, og de siste fem årene før sammenslåing, ligget stabilt høyt, mellom 20 – 35%. I tillegg kommer ansatte med delvis permisjon. Det er ingen signaler som skulle tilsi at sykefraværet vil gå vesentlig ned.

Legger vi til grunn at dagens behov for innleie vil være stabilt de kommende 3-5 år og ligge på et gjennomsnittlig behov mellom 5 – 8 årsverk, innebærer dette en mulighet for store innsparelser, og samtidig finansiering av det siste årsverket, dersom man erstatter innleien med en egen vikarpool.

Det er i tillegg to andre perspektiver som må tas med i vurderingen av finansieringen av stillingen:

1. Ved å opprette stillingen vil kommunen sikre den internkontrollen den etter loven er pålagt. Hensikten med den foreslåtte organiseringen er å unngå å komme i en tilsvarende situasjon igjen. Ved å bygge en solid organisasjon som er selvstendig i sin struktur, og ikke avhengig av den enkelte ansatte som tilfeldigvis sitter i en stilling, vil man unngå å måtte sette inn dyre ad hoc løsninger. Selv

om det koster noe nå å investere vil kommunen få det igjen på sikt ved å få en robust organisasjon som gir forsvarlige tjenester.

2. Det er samfunnsøkonomisk lønnsomt for kommunen å investere i barneverntjenesten. Konsekvensene av at barn ikke får den hjelp de trenger og har krav på, vil forplante seg, ikke bare i fremtidige budsjetter for barneverntjenesten, men i fremtidige budsjetter i andre kommunale tjenester så som NAV, psykisk helse og helsesøstertjenesten for å nevne noen. Sosial arv er et stort problem i begge kommuner. Ved å investere i barneverntjenesten slik at den kan gi forsvarlige tjenester vil man kunne unngå at like mange faller utenfor. En barneverntjeneste med tilstrekkelig bemanning representerer derfor ikke bare bedre hjelp til en sårbar gruppe, det er også en fornuftig samfunnsøkonomisk satsing.

Antall saksbehandlerstillinger må evalueres innen utgangen av mai 2019. Det er viktig at perioder med mindre saksmengde eller positive endringer i tjenesten ikke umiddelbart tas til inntekt for at tjenestens ressurser kan reduseres. Dette må vurderes gjennom en grundig analyse og evaluering. Dersom evalueringen viser behov for ytterligere stillinger eller reduksjon av antall årsverk legges dette inn i budsjettprosessen høsten 2019.

Kapittel 6. Implementering – hvordan sikre stø kurs og unngå at samme avvik oppstår på nytt.

Det foreslås å gjennomføre 7 tiltak:

1. Organisering av tjenesten, jf. pkt. 4.1.
2. Strukturer, jf. pkt. 4.2.
3. Rutiner, jf. pkt. 4.3.
4. Kompetanseutvikling, jf. pkt. 4.4.
5. Rekruttere og beholde kvalifiserte ansatte, jf. pkt. 4.5.
6. Tverrfaglig samarbeid, jf. pkt. 4.6.
7. Arbeidsmiljø og konflikthåndtering

Tiltakene har til hensikt å bygge en faglig forsvarlig tjeneste, slik at tilsvarende avvik ikke oppstår på nytt. De foreslåtte tiltak kommer i tillegg til planen for å lukke avvik funnet i Fylkesmannens tilsyn. Det er derfor viktig at planen for implementering og planen for å lukke avvik ses i sammenheng.

Det vil bli utarbeidet et arbeidsdokument hvor gjennomføring av tiltakene er utførlig beskrevet.

Ved implementering av tiltakene er det viktig at ansvaret for gjennomføringen kommer tydelig frem på alle nivåer. Det er naturlig at ansvaret fordeles på leder- og teamledernivå, hvor teamledernivået vil være den nærmeste leder til området tiltaket skal implementeres i mens ledernivået vil ha det overordnede ansvaret. På den måten sikres det at tiltaket faktisk gjennomføres.

Det er videre viktig at implementeringsprosessen inneholder en utprøvsperiode før tiltaket evalueres og eventuelt justeres.

Kapittel 7. Anbefalinger.

7.1. Oppsummering.

Avvikene som ble avdekket i Fylkesmannens tilsyn november 2016 er forårsaket av en systemsvikt der en rekke faktorer har sviktet samtidig, og over tid. Det er således ikke en person eller et forhold som kan lastes for avviket.

Ser man kommunenes demografiske og sosiale utfordringer i sammenheng med mer enn 10 år med store utfordringer i kommunenes barneverntjenester, i form av for lav bemanning, høyt sykefravær, for lav kompetanse både på saksbehandler og ledernivå samt en manglende internkontroll, har resultatet blitt en tjeneste med utfordringer som er dypt befestet.

Når man i barnevernsammenheng bruker begrepet alvorlige avvik, snakker man i realiteten om barn og familier som ikke har fått den hjelpen de har krav på etter Lov om barneverntjenester. Når dette pågår i en periode over mange år er det omfattende og langvarige grep som skal til for å rette opp forholdene. En saksmengde som i utgangspunktet er mer komplisert og ressurskrevende enn landsgjennomsnittet blir etter en slik periode ennå mer kompleks og alvorlig.

Barn som har levd i en familiesituasjon med alvorlig omsorgssvikt i en årrekke, foreldre som har ønsket og bedt om hjelp, som er i regelmessig kontakt med den tjenesten som skal hjelpe dem, men uten å få riktig hjelp, mister tillitten til systemet og håpet om en bedret livssituasjon. Dette elementet må tas i betraktning når man beregner hvilke grep og hvilke ressurser som skal settes inn for å bedre forholdene i tjenesten.

For at kommunen skal kunne yte forsvarlige tjenester til kommunens innbyggere, må den innrette virksomheten og gi rammebetingelser som gjør dette mulig. Tjenesten må videre ha ansatte med en erfaring og kompetanse som gjør den i stand til å yte forsvarlige tjenester.

Kommunene Nordre- og Søndre Land har en demografi med høyere andel uføre, trygdede og familier med helsemessige utfordringer enn landsgjennomsnittet. Slike utfordringer øker både saksmengden, kompleksiteten og alvorlighetsgraden i saker hos barneverntjenesten. Dette må kommunene ta med i sin vurdering av rammebetingelsene til barneverntjenesten. Barneverntjenesten har slitt med alvorlige avvik, høyt sykefravær, manglende ressurser og rutiner, og mangel på stabil ledelse i en periode på mer enn 10 år

Manglene i rammebetingelsene til barneverntjenesten har også ført til manglende muligheter til å sikre den faglige kompetansen i tjenesten. Det har ikke vært rom til faglig oppdatering eller videreutvikling, noe som har ført til at tjenesten ligger etter hva gjelder faglig kompetanse. Det vil bli utarbeidet en kompetanseplan, som må gjennomføres over en periode på tre år. Det er viktig at det legges til rette for at den kan gjennomføres. Det vil kreve ressurser og tilrettelegging fra kommunen.

I normal drift vil Land barneverntjeneste være i behov av flere årsverk enn en gjennomsnittlig barneverntjeneste. Barneverntjenesten vil videre, for å være i stand til samtidig å utføre løpende forsvarlig saksbehandling, og å jobbe med å lukke avvik, heve tjenestens kompetanse og etablere gode, forsvarlige rutiner, i en periode være i behov av ytterligere årsverk enn man vil være i normal drift ved *denne* barneverntjenesten.

Det tar tid å bygge et godt barnevern. Barneverntjenesten må satses på, man må ha tålmodighet og man må tørre å dimensjonere ressurser riktig. Mange kommuner sliter med riktig dimensjonering av barneverntjenesten, og dette er noe av grunnen til at avvik i mange kommuner har fått utviklet seg over tid. Det er ikke nok å bevilge litt, og forvente resultater etter kort tid. Kommunestyret har ifølge Lov om barneverntjenester § 9-1 ansvaret for å bevilge nok midler til at barneverntjenesten får gjennomført sin oppgave på en forsvarlig måte.

Manglene i barneverntjenesten er godt dokumentert helt tilbake til 2009, og omhandler alle det samme; manglende internkontroll og manglende ressurser. Ifølge årsrapporten fra 2009 fra barneverntjenesten i Nordre Land meldte barneverntjenesten selv bekymring til Fylkesmannen for situasjonen i tjenesten, og uttrykte at de var helt på kanten av hva de klarte selv om de var fulltallige.

Årsrapporter til kommunestyret/ledelse, rapport fra RO fra 2010, Fylkesmannens tilsyn med barneverntjenesten i Nordre Land i 2011, og tilsynet i Land barneverntjeneste i 2016 avdekker alle den samme mangelen: Manglende internkontroll som er synliggjort via manglende rutiner, strukturer og sjekklister samt manglende kompetanse i tjenesten, både på saksbehandler nivå og ledernivå.

Internkontroll og rutiner tar tid å utarbeide og implementere. Det krever en god plan samt stabil, trygg og faglig sterk ledelse. Tjenesten må i tillegg ha ressurser nok til at den enkelte har kapasitet og

overskudd til å stå i en endringsprosess. Det krever forståelse, ivaretagelse og motivering av de ansatte. De ansatte har stått i en svært krevende situasjon over lang tid. De er i tillegg daglig i kontakt med familier som har store utfordringer. De hører på historiene til familiene, og kjenner på deres fortvilelse og smerte. De er ofte i frontlinjen, og møter mennesker i krise med angst, frykt, forvirring, sine og sorg. De skal ta vanskelige avgjørelser som vil få konsekvenser på kort og lang sikt for familiene. Det er ikke alltid at de berørte familiene er enige i avgjørelsene som blir tatt, noe de kan gi sterkt uttrykk for, noen ganger i form av til dels alvorlige trusler. Å ikke ha rammebetingelser for å kunne hjelpe familiene godt nok, å la alvorlige saker måtte vente, og gå hjem med vissheten om at man ikke fikk hjulpet de familiene som trenger det er en stor tilleggsbelastning for de ansatte. Det er viktig å ta med seg dette perspektivet, og ha forståelse for de belastninger de ansatte står i hver dag.

Barnevernleder må til enhver tid påse at tjenesten har hensiktsmessige rutiner og tilgjengelige ressurser som er tilstrekkelige til å utføre et faglig forsvarlig arbeid. Dersom dette ikke er tilfellet må internkontrollen ha rutiner for varsling til rette vedkommende, på en slik måte at dette dokumenteres for ettertiden.

Samtidig må det understrekes at barnevernleder er ansvarlig for å sikre at tjenestens ressurser utnyttes på en best mulig måte, og at man har økonomieffektivitet i tankene også i det daglige barnevernfaglige arbeidet. En barneverntjeneste med gode rutiner og høy faglig kvalitet vil på sikt være kostnadsbesparende både i samfunnsmessig betydning, og rent budsjettmessig.

7.2. Anbefalinger.

På bakgrunn av det forestående anbefales følgende:

1. Tjenesten organiseres i 3 team; mottak/undersøkelsesteam, tiltaks- og familie-/ressursteam og fosterhjemsteam.
2. Tjenesten deles inn i 3 nivåer; ledernivå, teamledernivå og saksbehandlernivå.
3. Barneverntjenesten styrkes med 4 årsverk. Styrkingen består av opprettelse av nye stillinger; assisterende leder og 3 familieveileder/terapeuter.
4. Det må påregnes inntil 3 årsverk innleie på toppen av tjenestens 25 årsverk i den perioden man jobber med lukking av avvik og kvalitetsforbedring. Barnevernleder må til enhver tid vurdere dette behovet ut ifra en faglig forsvarlig drift.
5. Barneverntjenesten organiseres i hensiktsmessige lokaler.
6. Kompetanseutviklingsplanen vedtas.
7. Det investeres i et elektronisk kvalitets- og avvikssystem.
8. Det brukes ekstern bistand til å jobbe med arbeidsmiljø, tillitt og konflikter i barneverntjenesten og kommuneledelsen.

Dokka, 10.10. 2017

Berit Dokkebakke Navrud

Tjenesteområdeleder

Espen Lilleberg

Barnevernleder

SAK NR. 48/2017

Nordre Land kommune

OPPFØLGING AV UTVALGTE POLITISKE VEDTAK

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	13.11.2017	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Oppfølgingsaker – Nordre Land kommune

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalget har hatt ønske om å styrke sitt arbeid med kommunelovens § 77 nr. 4 der det bl.a. fremgår at en av kontrollutvalgets oppgaver er «*å påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak.....*».

Kontrollutvalgets sekretariat fikk tidligere i år i oppgave å gå gjennom vedtak i kommunestyret i perioden 2014-2016 og gjøre et utplukk av vedtak til videre diskusjon mht. oppfølging.

Saken ble fulgt opp i kontrollutvalgets møte den 18.09.2017 der det ble det fremlagt en liste over en rekke vedtak til drøfting mht. eventuell oppfølging. Kontrollutvalget plukket ut noen av disse til videre oppfølging overfor rådmannen og fattet slikt vedtak i saken (KU-sak 34/17):

1. Rådmannen inviteres til å:

- a) **Orienterer om rådmannens system for å følge opp iverksettingen av politiske vedtak.**
- b) **Orienterer om status for oppfølging av følgende saker/vedtak:**

Saksnr.	Sak
<i>K.sak</i> 48/15	REVISJONSRAPPORTEN "INNKJØP - ETTERLEVELSE AV LOV OM OFFENTLIG ANSKAFFELSE"
<i>K.sak</i> 126/15	AVVIKLING AV NÆRINGSRÅDET OG OMORGANISERING AV REGIONRÅDETS ARBEID MED REGIONAL UTVIKLING
<i>K.sak</i> 45/16	HANDLINGSPLAN 2017 - 2019
<i>K.sak</i> 16/17	HELHETLIG ROS 2016-2020
<i>K.sak</i> 36/17	FORVATNINGSREVISJONSRAPPORT - ANSETTELSESPROSEDYRER

Kontrollutvalget ønsker i tillegg å bli oppdatert på status for forhandlinger med SØAS AS.

Vedlagt saken følger en oversikt over vedtakene i sakene som er satt opp til oppfølging (se vedlegg 1).

Rådmannen er invitert til å orientere.

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Utvalgte oppfølgingssaker – Nordre Land kommune

Saksnr.	Saker	Vedtak	Oppf.
2015			
48/15	REVISJONSRAPPORTEN "INNKJØP - ETTERLEVELSE AV LOV OM OFFENTLIG ANSKAFFELSE"	<p>1. Kommunestyret tar revisjonsrapporten til orientering og har merket seg rapportens hovedkonklusjon om at:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☑ Kommunen har etablert rutiner som bidrar til å sikre at anskaffelser gjennomføres i tråd med lovverket ☑ Etterlevelsen av regelverket kan forbedres. <p>2. Kommunestyret har merket seg at rapporten påpeker brudd på konkurransekravet for 8 av 22 undersøkte anskaffelser, og at rådmannen i sin uttalelse mener at kun 2 av anskaffelsene er reelle avvik. Uavhengig av dette mener kommunestyret at det fortsatt foreligger et forbedringspotensial, og ber rådmannen om fortsatt å ha fokus på rutiner og prosedyrer for å sikre at konkurransekravet etterleves. Kommunestyret ber rådmannen følge opp revisjonsrapportens øvrige anbefalinger om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Å sikre at vurderinger ved bruk av unntaksbestemmelsene om konkurranse i regelverket dokumenteres i anskaffelsesprotokollen. ☑ Å sikre for anskaffelsesprotokoll • Å vurdere om det er behov for mer opplæring av ledere/innkjøpere i anskaffelsesreglene. 	
126/15	AVVIKLING AV NÆRINGSRÅDET OG OMORGANISERING AV REGIONRÅDETS ARBEID MED REGIONAL UTVIKLING	<p>1. Nordre Land kommune slutter seg til modellen for endret ansvarsfordeling mellom regionalt og kommunalt næringsutviklingsarbeid som fremgår av saken, under forutsetning av at Byregionprogrammet får et fjerde punkt som heter «Besøks- og opplevelsesnæringer» som omhandler langt mer enn kun arrangementer, og at Gjøvikregionen får et eget satsingsområde som heter «Bioressurser/-næringer».</p> <p>2. Midlene fra Nordre Land kommune til drift av Næringsrådet vil opphøre fra mai 2016. Midlene som er bevilget til drift av Næringsrådet legges til forsterket arbeid med næringsutvikling i regi av regionrådet</p>	

		<p>3. Rådmannen vil fremme en egen sak for kommunestyret hvor det avklares om Nordre Land kommune ønsker å delta i et regionalt næringsutviklingsprogram for Gjøvikregionen</p>	
2016			
45/16	HANDLINGSPLAN 2017 - 2019	<p>.... Videre utredninger driftsbudsjettet:</p> <p>1. Formannskapet får tidlig høst 2016 en anonymisert og systematisk gjennomgang av tiltakssakene, og typer tiltak, innenfor Land barneverntjeneste. Budsjetteringen innenfor barneverntjenesten vurderes i etterkant av dette.</p> <p>2. Endring i barnehagestruktur må utredes videre før det kan beregnes en innsparing innenfor barnehage.</p> <p>3. I konsekvensjusteringer legges det inn lønn til ny tjenesteområdeleder grunnskole og ny tjenesteområdeleder barnehage.</p> <p>4. Rådmannen bes legge fram en oversikt over hvilke oppgaver/stillinger som skal reduseres innenfor sentraladministrasjonen.</p> <p>5. Analysen av tjenestetildeling innenfor helse- og omsorgstjenester må utredes videre.</p> <p>6. Det gjøres en vurdering av muligheten for å redusere nivået på økonomisk sosialhjelp.</p> <p>7. Ubetalt spisepause legges inn fra 2017, i stedet for 2018. Rådmannen oppfordres til å inngå i en dialog med de grupper av ansatte som har særavtaler som sikrer dem betalt spisepause, for å avklare om også disse aksepterer innføring av ubetalt spisepause for sin del.</p> <p>8. Det ønskes en vurdering av hvilke kommunale vegger som bør nedgraderes til private vegger, samt en oversikt over de private vegene som kommunen har brukt ressurser på.</p> <p>9. Ingen gjeldende brøytekontrakter sies opp før kommunale og private vegger er vurdert i</p>	

		<p>sammenheng.</p> <p>10. Konsekvenser for skoleskyss-utgifter ved flytting av ungdomsskolen fra Torpa til Dokka må utredes. 11. Bemanningsreduksjonen innenfor skole i perioden 2017 – 2019 ønskes utredet videre mtp løsninger og konsekvenser.</p> <p>Investeringsbudsjettet:</p> <p>1. Det lages en sak til formannskapet høsten 2016 om videreutvikling av Lokverkstedet.</p> <p>2. Detaljprosjekteringen av ny flerbrukshall i Torpa legges fram i formannskapets første møte høsten 2016.</p>	
2017			
16/17	HELHETLIG ROS 2016-2020	<p>1. Rådmannens redegjørelse om Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse 2016 for Søndre Land og Nordre Land kommuner tas til etterretning.</p> <p>2. Rådmannen følger opp forslag til tiltak administrativt.</p>	
36/17	FORVATNINGSREVISJONSRAPPORT - ANSETTELSESPROSEDYRER	<p>Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten til orientering og har merket seg rapportens hovedkonklusjoner:</p> <p>a) Det synes som rutinen for innhenting av referanser ved tilsetting av eksterne søkere i hovedsak etterleves.</p> <p>b) Dokumentasjon fra samtaler med oppgitte referanser er mangelfull.</p> <p>c) For søkere som arbeider i kommunen fra før, eller som er kjent gjennom tidligere ansettelse, er det ikke blitt hentet inn referanser.</p> <p>d) Gjennomgått dokumentasjon viser at kommunen har innhentet politiattest for flertallet av de saker der det foreligger krav om slik attest.</p> <p>e) Kommunen følger gjeldende lovverk for oppbevaring av politiattester etter helse- og omsorgstjenesteloven, opplæringsloven og barnehageloven for de sakene det foreligger politiattester.</p>	

		<p>f) Kommunen følger ikke gjeldende lov for oppbevaring av politiattester etter barnevernloven der det er krav om at politiattestene skal oppbevares så lenge vedkommende innehar stillingen/oppdraget.</p> <p>2. Rådmannen bes om å følge opp revisjonsrapportens anbefalinger om:</p> <p>a) Å styrke etterlevelsen av bestemmelsene i tilsettingsprosedyren om innsendelse av dokumentasjon fra samtaler med oppgitte referanser til HR avdelingen.</p> <p>b) Å innarbeide bestemmelser i tilsettingsprosedyren for innhenting av referanser for interne søkere og andre «kjente» søkere som har jobbet i kommunen tidligere.</p> <p>c) Å utarbeide rutinebeskrivelse for innhenting og oppbevaring av politiattester for å sikre at praksis er i henhold til gjeldende lovverk på området.</p> <p>d) Å dokumentere de vurderinger som blir foretatt når det ikke stilles krav om politiattester ved tilsetting i stillinger med lovfestet krav om politiattest.</p> <p>e) Å oppdatere arbeidsreglementet slik at det går fram at det også er krav om politiattest for stillinger etter helse- og omsorgstjenesteloven og barnevernloven.</p> <p>3. Kommunestyret viser til revisjonsrapportens kartlegging av kommunens ansvar/rolle for å sikre at det stilles lovfestede krav om politiattest ved innleie av leverandører/tjenesteytere og andre kommunen har samarbeid med ved tilrettelegging av tilbud til barn og unge (problemstilling 3 i rapporten). Med bakgrunn i kartleggingen ber kommunestyret rådmannen om:</p> <p>Å etablere rutiner som sikrer at kommunen, ved samarbeid med private organisasjoner, krever politiattest (barneomsorgsattest) av personer hos samarbeidspartnerne som utfører oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming.</p>	
--	--	---	--

Nordre Land kommune

KVALITETSMELDING / TILSTANDSRAPPORT FOR NORDRE-LAND SKOLEN 2016-2017

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	13.11.2017	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Kvalitetsmelding / tilstandsrapport for Nordre Land-skolen 2016-2017

Vedlagt:

Ja

FORSLAG TIL VEDTAK:

Rådmannens presentasjon av kvalitetsmelding / tilstandsrapport for Nordre Land-skolen 2016-2017 tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Saken er en del av kontrollutvalgets arbeid med å holde seg godt oppdatert om kommunens drift, i dette tilfelle innenfor Nordre Land-skolen. Det bes derfor om en presentasjon av rapporten for 2016- 2017.

Kontrollutvalget fikk også i fjor en presentasjon av tilstandsrapporten (møte den 30/11-16). I den forbindelse ble det bl.a. fattet slikt vedtak:

Kontrollutvalget mener det er behov for en gjennomgang av styringskortene innenfor skole og støtter rådmannens initiativ til en revisjon av mål og målsettinger på området for 2017.

I tillegg til Målstyringssystemet i skolen / styringskort har kontrollutvalget nevnt følgende tema som særlig interessante å drøfte med tjenesteområdeleder Grunnskole/skolesjef:

- *Spesialundervisning.*
- *Tilpasset opplæring.*
- *Kompetanseutvikling.*

Med bakgrunn i ovenstående er rådmannen invitert til å presentere kvalitetsmeldingen / tilstandsrapporten for 2016-2017.

Saken ble behandlet i kommunestyrets møte den 17.10.2017 som sak 66/2017. Kommunestyret fattet slik vedtak i saken:

Rapporten tas til orientering og legges til grunn for videre utviklingsarbeid i Nordre Landskolen.

Kvalitetsmeldingen brukes som grunnlag for prioriteringer i kommunens handlingsplan i årene som kommer. I kommuneplanens samfunnsdel vil det ligge overordnede målsettinger for Nordre Land-skolen, og det utarbeides en strategisk plan fra tjenesteområde grunnskole for Nordre Land-skolen i 2018.

Kvalitetsmelding for Nordre Land-skolen 2016 og 2017

Alle elever i Nordre Land skal oppleve trygge og gode læringsmiljøer og undervisnings-situasjoner som bidrar til at de mestrer livene sine og oppnår bedre læring, faglig og sosialt.

Den årlige tilstandsrapporten inngår som en del av det ordinære plan-, budsjett- og rapporteringsarbeidet hos skoleeieren og har kvalitetsutvikling som siktemål.

Lovkravet

Det er fastsatt i opplæringsloven og privatskoleloven at skoleeiere plikter å utarbeide en årlig rapport om tilstanden i opplæringen. I St.meld. nr. 31 (2007-2008) fremgår det at det er viktig at styringsorganene i kommuner og fylkeskommuner har et bevisst og kunnskapsbasert forhold til kvaliteten på grunnopplæringen. Dette er nødvendig for å følge opp utviklingen av sektoren på en god måte.

Den årlige rapporten skal drøftes av skoleeieren, dvs. av kommunestyret, fylkestinget og den øverste ledelsen ved de private grunnskolene, jf. opplæringsloven § 13-10 andre ledd. Det er fastsatt i privatskoleloven § 5-2 andre ledd bokstav k at styret skal drøfte den årlige rapporten om tilstanden i disse skolene.

Disse har ansvar for å utarbeide den årlige tilstandsrapporten:

- Kommuner
- Fylkeskommuner
- Private grunnskoler som er godkjent etter opplæringsloven § 2-12
- Private skoler med rett til statstilskudd

Innhold i tilstandsrapporten

Tilstandsrapporten skal som et minimum omtale læringsresultater, frafall og læringsmiljø, men skoleeieren kan omtale andre resultater og bruke andre data ut fra lokale behov. Når det gjøres vurderinger av tilstanden, er det viktig å synliggjøre hvilke av skoleeierens og skolenes målsetninger som danner grunnlag for vurderingen.

Tilstandsrapporten skal inneholde vurderinger knyttet til opplæringen av barn, unge og voksne. De dataene som er tilgjengelige i Skoleporten, inneholder ikke data om voksne. Skoleeieren skal derfor benytte andre kilder for datainnhenting på dette området.

Tidlig innsats er vesentlig for å bedre elevenes ferdigheter og faglige utvikling. Kartlegging av elevenes ferdighetsnivå må følges opp med tiltak for dem som har behov for ekstra opplæring fra første stund. Den spesialpedagogiske innsatsen er her sentral.

Kvalitetsvurderingssystemet

Tilstandsrapporten inngår i kvalitetsvurderingssystemet. Kvalitetsvurdering er å sammenstille informasjon og data som grunnlag for å drøfte kvaliteten på opplæringen internt på en skole eller i en kommune/fylkeskommune, og for å drøfte kvaliteten i større deler av eller i hele utdanningssektoren. Målet er kvalitetsutvikling og læring. Kvalitetsvurderingen er en prosess der dialogen om hva som er god kvalitet, står sentralt. Det er naturlig at det stilles spørsmål ved sammenhengen mellom kvalitet på opplæringen ved den enkelte skole og mellom skolene og resultatene i dialogen med skoleeieren.

Det generelle systemkravet

Skoleeieres plikt til å utarbeide årlige rapporter om tilstanden i grunnopplæringen er en del av oppfølgingsansvaret knyttet til det generelle systemkravet (internkontroll), jf. opplæringsloven § 13-10 andre ledd og privatskoleloven § 5-2 tredje ledd. Vær oppmerksom på at kravet til internkontroll omfatter alle plikter som skoleeieren har etter lov og forskrift. Det generelle systemkravet er derfor mer omfattende enn det tilstandsrapportens minimum skal dekke.

Personvern

Tall som lastes direkte inn fra Skoleporten, kan for små enheter inneholde indirekte identifiserbare opplysninger. Dette kan være taushetsbelagte opplysninger etter forvaltningsloven § 13 og/eller personopplysninger etter personopplysningsloven § 2 nr. 1. Tilsvarende kan også gjelde for lokale indikatorer. Disse opplysningene må behandles i tråd med bestemmelser i forvaltningsloven og/eller personopplysningsloven.

Merk: Denne versjonen av tilstandsrapporten er på bokmål. Uttrekk av innhold fra Skoleporten, som ikke finnes på begge målformer, kan likevel være på nynorsk.

Innhold

1. Innledning – innertieren i fokus	4
2. Sammendrag	5
3. Hovedområder og indikatorer	6
3.1. Elever og undervisningspersonale	6
3.1.1. Antall elever og lærerårsverk	6
3.1.2. Lærertetthet	7
3.2. Læringsmiljø	9
3.2.1. Elevundersøkelsen	9
3.2.2. Andel elever som har blitt mobbet av andre elever 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent) 11	
3.3. Resultater	12
3.3.1. Nasjonale prøver 5. trinn	12
3.3.2. Nasjonale prøver ungdomstrinn	17
3.3.3. Karakterer - matematikk, norsk og engelsk	22
3.3.4. Grunnskolepoeng	24
3.4. Gjennomføring	25
3.4.1. Overgangen fra grunnskole til VGO	25
3.5. Rapportering fra skolene	26
3.6. Spesialundervisning	29
3.6.1. Andel elever med spesialundervisning	29
3.7. Voksenopplæring	30
3.8. Nordre Land skolen mot 2025 - pedagogisk utviklingsarbeid	31
3.9. Utfordringer i Nordre Land skolen	33
4. System for oppfølging (internkontroll)	34
5. Oppsummering	34

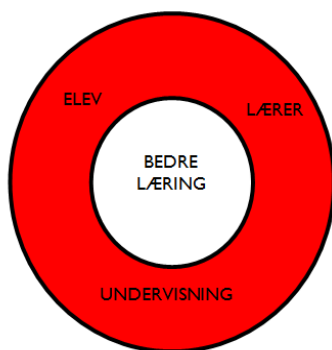
1. Innledning – inertier i fokus

Kvalitetsmelding for grunnskolen omfatter kravene til den årlige tilstandsrapporten som er nedfelt i Opplæringslovens § 13-10. I tillegg til å presentere tall og analyse av elevresultatene som er forventet i en tilstandsrapport, ønsker skoleeier å utvide kunnskapsgrunnlaget med de strategiske prioriteringer som gjøres på kort og lang sikt i tjenesteområde grunnskole.

Fra 2017 vil tilstandsrapporten erstattes av en årlig kvalitetsmelding for Nordre Land-skolen. Ved å gi mer plass til begrunnede målsettinger, økonomiske prioriteringer og faglige strategier, håper vi at arbeidet med kvalitetsmeldingen bidrar til større kunnskap om hva som er viktig for å skape bedre læring for alle elever i Nordre Land.

Kvalitetsmeldingen er ment som et styringsverktøy og et utgangspunkt for kvalitetsutvikling på systemnivå i Nordre Land-skolen. Kvalitetsmeldingen skal også være et kunnskapsgrunnlag for å styrke dialogen og samarbeidet mellom politisk og administrativ ledelse, på tvers av nivåer i kommunen og innad i tjenesteområde grunnskole. Vi håper derfor at kvalitetsmeldingen bidrar til nysgjerrighet og gode diskusjoner om hva som skaper god skole og bedre læring.

Skolens hovedoppgave er å fremme barns læring, faglig og sosialt. Dette kjernemålet er ufravikelig, og må være gjenstand for alle prioriteringer rettet mot grunnskole. Vi har i prosessen om å skape en felles retning for Nordre Land-skolen valgt å kalle dette for «inertieren» i vårt arbeid.

For å skape bedre læring, må det skje noe i relasjonen mellom elev, lærer og undervisningssituasjon, det utdanningsforskere kaller **undervisningens kjerne**. Dette innebærer at strategiske, økonomiske, politiske og ledelsesmessige prioriteringer må ha «inertieren» i sentrum når avgjørelser tas. Det betyr også at lærernes planlegging av undervisningen og dialogen med hjemmet alltid skal ha elevenes læring i fokus.

Det stilles store krav til skolene i å aktivt bruke resultatene til å skape bedre læring. Å styrke faglige resultater er en kompleks prosess som må foregå daglig i alle klasserom. Det krever også en tydelig ledelse på alle nivåer, som legger til rette for kontinuerlig kvalitetsvurdering av skolens praksis. Det tar tid å skape endring, og resultater av et bestemt utviklingstiltak vil ofte vise seg først etter fem til syv år.

Resultater er nyttig når de brukes klokt, til det formålet de er ment for. Det er viktig å ta med seg i lesingen av denne rapporten. Resultatene av elevundersøkelsen, nasjonale prøver og eksamen er situasjonsbilder av elevenes opplevelse eller kompetanse på et gitt tidspunkt. Med et så lite elevgrunnlag som vi tross alt har i Nordre Land, vil elevvariasjoner i stor grad påvirke gjennomsnittet. Resultatene er dermed langt mer usikre i forhold til å generalisere funnene, enn der en har en større elevgruppe å sammenligne data ut ifra. Dette ser vi også ved at variasjonene fra år til år er større i små kommuner enn i større. Det krever en ekstra varsomhet i tolkningen av de data som foreligger.

2. Sammendrag

Kvalitetsmelding 2016 og 2017 skal beskrive tilstanden i Nordre Land-skolen når det gjelder elever og undervisningspersonale, resultater og læringsmiljø. I tillegg har Nordre Land kommune valgt å omtale følgende i kvalitetsmeldingen for grunnskolen: utviklingsarbeid, utfordringer, spesialundervisning og voksenopplæring. Skolene har rapportert fra egen skole på drift og utviklingsarbeid. Hensikten er gjennom kjennskap og kunnskap til grunnskolen i kommunen å øke elevenes læringsutbytte og sikre et godt læringsmiljø for alle barn og unge.

Tallene som presenteres er på kommunenivå.

Elever og undervisningspersonale:

De tre siste skoleårene har elevtallet vært stabilt. Det samme gjelder årsverk for undervisningspersonale. Andel undervisning gitt av personale med godkjent utdanning er nå på 95,4 %.

Nordre Land-skolen har stabile forholdstall over tid, som henger sammen med stabile elevtall og antall årsverk undervisningspersonale. Gjennomsnittlig lærertetthet sier ikke noe om størrelsen på en undervisningsgruppe. En undervisningsgruppe kan være større eller mindre enn dette og kan variere på ulike trinn og ulike skoler. Skoleeier forholder seg til forsvarlighetskravet jf. Opplæringsloven § 8-2, 1. ledd.

Læringsmiljø:

Elevundersøkelsen er en viktig indikator på hvordan elever opplever sin skolehverdag. Nordre Land-skolen har som hovedmålsetting at alle elever skal oppleve trygge og gode læringsmiljøer. Resultatene på elevundersøkelsen er fortsatt stabilt gode, noe de har vært over flere år. Gjennom utviklingsarbeid de siste årene rapporterer de ansatte at skolene har blitt mer læringsorienterte og at elevenes læring framheves som skolens kjernemål. Elevenes opplevelse av mestring er et område vi må arbeide med å styrke. I dette arbeidet vektlegges praktisk, variert og relevant undervisning for å øke elevenes motivasjon og mestring.

Nordre Land-skolen har nulltoleranse for mobbing og krenkelser. Tallene for 7. trinn viser at ingen elever rapporterer at de opplever mobbing. Når det gjelder 10. trinn viser tallene for 2016/17 en andel på 3,3 %, som statistisk sett er en lav prosentandel. Ethvert barn som opplever krenkelser eller mobbing er et barn for mye, og i etterkant av elevundersøkelsen jobber ansatte med videre kartlegging og tiltak.

Resultater:

Hensikten med nasjonale prøver er å gi skolene kunnskap om elevenes grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Informasjon fra prøvene skal danne grunnlag for underveivurdering og kvalitetsutvikling på alle nivåer i skolesystemet. Resultater individuelt og gruppevis skal brukes aktivt for å fremme elevenes læring.

Det er en målsetting for Nordre Land-skolen å redusere andel elever på mestringsnivå 1 på 5. trinn og mestringsnivå 1 og 2 på 8. trinn. Vi må erkjenne at vi fortsatt har en stor jobb med å styrke elevenes grunnleggende ferdigheter, og det er viktig å videreføre det pedagogiske utviklingsarbeidet. Resultatene fra nasjonale prøver brukes for å synliggjøre hvor det er behov for styrket innsats, og er derfor et godt verktøy i skoleutvikling.

Nordre Land-skolens resultater på karakterer 10. trinn i norsk, matematikk og engelsk varierer over tid. Når det gjelder grunnskolepoeng, har det vært en positiv utvikling i perioden 2013 til 2016. Resultatene for 2017 viser en nedgang på 1 poeng i gjennomsnittlige grunnskolepoeng. Det er nødvendig å jobbe helhetlig, strategisk og langsiktig for å styrke læringsresultatene.

Gjennomføring:

I oktober 2016 var 95,8 % av elevene som avsluttet grunnskole våren 2016 i Nordre Land fortsatt registrert som elever i videregående opplæring. For elever hjemmehørende i Nordre land, viser tallene en

gjennomføringsgrad på 71 % i løpet av 5 år, men gjennomføringsgraden for normert tid, 3 år, er på 49 %. Dette er godt under gjennomføringsgraden på normert tid for Oppland fylke.

Grunnskoleopplæring for voksne:

Det arbeides målrettet for at disse elevene skal klare grunnskoleopplæringen og komme seg inn på videregående skole og få videre yrkesutdanning.

Utviklingsarbeid:

Nordre Land-skolen har arbeidet systematisk med klasseledelse, lesing og regning de senere årene, og vi mener å se at dette arbeidet har gitt resultater. Det har vært en bred prosess i tjenesteområde grunnskole med å skape en felles strategisk retning for Nordre Land-skolen. Læringsmiljø, språkkommune og digitalisering er nå i fokus for skolenes pedagogiske utviklingsarbeid.

Utfordringer:

For Nordre Land-skolen er det en reell utfordring at vi ikke har så gode læringsresultater som vi mener at vi burde kunne ha i vår kommune. Denne utfordringen har det vært arbeidet systematisk med i skolene over flere år, og resultatene tyder på at vi er på rett vei. Det trengs et solid tverrfaglig samarbeid for barn og unge i kommunen for å ivareta psykisk helse. Det er også en utfordring at vi mangler kompetanse og kapasitet i arbeidet med å øke elevenes digitale ferdigheter.

3. Hovedområder og indikatorer

3.1. Elever og undervisningspersonale

3.1.1. Antall elever og lærerårsverk

Antall elever

Indikatoren opplyser om tallet på elever som er registrert ved grunnskoler per 1. oktober det aktuelle skoleåret. Indikatoren omfatter barn og unge som etter opplæringsloven § 2-1 har rett og plikt til grunnskoleopplæring, og som får denne opplæringen ved en grunnskole. Tallene omfatter ikke voksne elever som får grunnskoleopplæring.

Årsverk for undervisningspersonale

Indikatoren viser sum årsverk for undervisningspersonalet. Summen inkluderer beregnede årsverk til undervisning og beregnede årsverk til annet enn undervisning. Årsverkene er beregnet ved å dividere årstimer på årsrammen. Det er benyttet 741 timer på barnetrinnet og 656 timer på ungdomstrinnet. I denne indikatoren inngår følgende delskår: Årsverk til undervisning.

Andel årstimer gitt av personale med godkjent utdanning

Indikatoren viser hvor stor andel av årstimer som er gjennomført av undervisningspersonale med godkjent utdanning i de fag og trinn de underviser i.

Lokale mål

Nordre Land-skolen har som mål å ha en forsvarlig lærertetthet, og at andelen undervisningspersonale med godkjent utdanning er på 95 %.

Nordre Land kommune skoleeier | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Indikator og nøkkeltall	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Talet på elever	732	728	705	706	707
Årsverk for undervisningspersonale	72,4	68,6	68,8	69,3	68,1
Andel undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning	87,7	93,6	91,9	94,3	95,4

Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Antall elever og lærerårsverk, Offentlig, Alle trinn, Begge kjønn

Skoleeiers egenvurdering

De tre siste skoleårene har elevtallet vært stabilt. Det samme gjelder årsverk for undervisningspersonale. Andel undervisning gitt av personale med godkjent utdanning er nå på 95,4 %. Nordre Land-skolen har som hovedmandat å skape bedre læring faglig og sosialt for den enkelte elev alene og i samspill med andre. Det krever tilstedeværende voksne med faglig og sosial kompetanse. Tallene viser at undervisningspersonale med godkjent utdanning har økt med 7,7 % over de fire siste årene. Inneværende skoleår (2017-2018) har vi 9 lærere i videreutdanning gjennom Kompetanse for kvalitet.

Skoleeier jobber med å utvikle kompetanseplan for alle ansatte i Nordre Land-skolen. Skolene er i stadig endring og kravene til kompetanse øker. Skoleeier prioriterer kompetanseheving innenfor områdene digitalisering og psykisk helse, i tillegg til fagspesifikk kompetanse.

3.1.2. Lærertetthet

Lærertetthet 1.-7. trinn og 8.-10. trinn

Indikatoren viser gjennomsnittlig lærertetthet på 1.- 7. trinn ned på skolenivå. Lærertetthet beregnes med utgangspunkt i forholdet mellom elevtimer og lærertimer, og gir informasjon om størrelsen på undervisningsgruppen. Indikatoren inkluderer timer til spesialundervisning og til andre lærertimer som tildeles på grunnlag av individuelle elevrettigheter.

Lærertetthet i ordinær undervisning

Lærertetthet i ordinær undervisning er en indikasjon på antall elever per lærer i ordinær undervisning, hvor ressurser til spesialundervisning og undervisning i særskilt språkopplæring ikke regnes med. I andre sammenhenger kalles dette målet gruppestørrelse 2. Mål på lærertetthet er heftet med usikkerhet. Dette kommer av at noen kommuner fører lærerressurser på kommunen sentralt mens andre kommuner fører det på skolen i GSI. Dette kan for eksempel være timer spesialundervisning eller særskilt norskopplæring.

Lokale mål

Nordre Land skolen har som mål å ha en forsvarlig lærertetthet.

Nordre Land kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Indikator og nøkkeltall	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Lærertetthet 1.-7. trinn					
Nordre Land kommune skoleeier	13,0	13,1	12,7	12,5	12,6
Kommunegruppe 11	11,5	11,7	11,5	11,9	11,8
Oppland fylke	11,8	11,9	12,0	12,1	12,0
Nasjonalt	13,1	13,3	13,4	13,4	13,4
Lærertetthet 8.-10. trinn					
Nordre Land kommune skoleeier	13,8	14,1	13,3	14,0	13,9
Kommunegruppe 11	13,5	13,6	13,3	13,4	13,1
Oppland fylke	13,2	13,4	13,4	13,4	13,5
Nasjonalt	14,6	14,3	14,3	14,2	14,2
Lærertetthet i ordinær undervisning					
Nordre Land kommune skoleeier	16,6	16,2	15,7	15,7	15,2
Kommunegruppe 11	15,1	15,3	14,9	15,5	15,4
Oppland fylke	15,3	15,5	15,2	15,3	15,2
Nasjonalt	17,0	17,0	17,0	16,9	17,0

Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Lærertetthet, Offentlig, Alle trinn, Begge kjønn

Skoleeiers egenvurdering

Den gjennomsnittlige lærertettheten på barnetrinnet har vært stabil de 3 siste årene. Sammenlignet med fylket og kommunegruppe 11 er lærertettheten på barnetrinnet noe lavere. I forhold til nasjonalt nivå, er lærertettheten i Nordre land litt høyere.

På ungdomstrinnet har kommunen lavere gjennomsnittlig lærertetthet enn kommunegruppe 11 og fylket, og marginalt høyere enn nasjonalt nivå. Også her har det vært stabile tall over tid.

Den gjennomsnittlige lærertettheten i ordinær undervisning 1-10. trinn: kommunen er på linje med kommunegruppe 11 og fylket, men ligger opp til 2 elever lavere per lærer enn nasjonalt nivå.

Samlet vurdering: Nordre Land-skolen har stabile forholdstall over tid, som henger sammen med stabile elevtall og antall årsverk undervisningspersonale. Gjennomsnittlig lærertetthet sier ikke noe om størrelsen på en undervisningsgruppe. En undervisningsgruppe kan være større eller mindre enn dette og kan variere på ulike trinn og ulike skoler. Skoleeier forholder seg til forsvarlighetskravet jf. Opplæringsloven § 8-2, 1. ledd.

Normalt er det større lærertetthet i distriktskommuner enn i bykommuner, noe som kan skyldes kommune- og skolestruktur.

3.2. Læringsmiljø

3.2.1. Elevundersøkelsen

Alle elever og lærlinger skal inkluderes og oppleve mestring. Skoleeiere og skoleledere er pålagt å gjennomføre Elevundersøkelsen for elever på 7. og 10. trinn og Vg1. Et utvalg av spørsmålene i Elevundersøkelsen er satt sammen til indekser som ligger i Skoleporten. Resultatene fra Elevundersøkelsen vises i en egen rapportportal. I tilstandsrapporten er disse læringsmiljøindekser obligatoriske:

- **Støtte fra lærer:** Indeksen viser elevenes opplevelse av emosjonell og faglig støtte fra lærer.
- **Vurdering for læring:** Indeksen kartlegger elevenes opplevelse av de fire prinsippene i vurdering for læring.
- **Læringskultur:** Indeksen viser om elevene opplever at skolearbeidet er viktig for klassen og om det er rom for å gjøre feil i læringsarbeidet.
- **Mestring:** Indeksen viser elevenes opplevelse av mestring i forbindelse med undervisning, lekser og arbeid på skolen.
- **Elevdemokrati og medvirkning:** Indeksen viser elevenes opplevelse av mulighet for å medvirke i arbeidet med fagene, og om de får bli være med å bestemme klasseregler og delta i elevrådsarbeid.
- **Mobbet av andre elever på skolen:** Gjennomsnittsverdien for indikatoren Mobbet av andre elever på skolen er beregnet ut fra hvor mange som opplever at de blir mobbet av andre elever på skolen og hvor ofte de blir mobbet. Verdien gir ikke antall elever som i snitt mobbes av andre elever på skolen. En og samme verdi kan enten indikere at mange krysser av at de mobbes sjelden eller at færre krysser av at de mobbes hyppig. I Skoleporten tyder et gjennomsnitt ned mot verdien 1 på lite mobbing i skolen.
- **Andel elever som har blitt mobbet av andre elever på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent):** Se eget diagram.

Skala: 1-5. Høy verdi betyr positivt resultat. Unntakene er mobbet av andre elever på skolen hvor lav verdi er positivt og andel som er i prosent.

Lokale mål

Nordre Land-skolen har som hovedmålsetting at alle elever skal oppleve trygge og gode læringsmiljøer. Dette er nedfelt i Opplæringsloven § 9a Elevenes skolemiljø.

Nordre Land kommune skoleeier | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Indikator og nøkkeltall	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Støtte fra lærerne	4,4	4,4	4,4	4,6
Vurdering for læring	3,9	4,1	4,1	4,2
Læringskultur	3,8	3,9	4,1	4,2
Mestring	3,9	3,9	4,1	4,0
Elevdemokrati og medvirkning	3,8	3,8	4,0	4,3
Mobbet av andre elever på skolen	1,3	1,3	1,3	🔥 1,2

Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Elevundersøkelsen, Offentlig, Trinn 7, Begge kjønn

Nordre Land kommune skoleeier | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Indikator og nøkkeltall	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Støtte fra lærerne	4,0	4,1	4,1	4,2
Vurdering for læring	3,2	3,3	3,4	3,5
Læringskultur	3,6	3,6	3,7	3,9
Mestring	3,9	3,9	3,8	3,8
Elevdemokrati og medvirkning	3,3	3,0	3,3	3,3
Mobbet av andre elever på skolen	1,2	1,3	1,2	⚡ 1,3

Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Elevundersøkelsen, Offentlig, Trinn 10, Begge kjønn

Nordre Land kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform

Indikator og nøkkeltall	Nordre Land kommune skoleeier	Kommunegruppe 11	Oppland fylke	Nasjonalt
Støtte fra lærerne	4,6	4,4	4,5	4,4
Vurdering for læring	4,2	3,9	3,9	3,9
Læringskultur	4,2	4,1	4,1	4,1
Mestring	4,0	4,0	4,1	4,1
Elevdemokrati og medvirkning	4,3	3,8	3,9	3,8
Mobbet av andre elever på skolen	1,2	1,3	1,3	1,3

Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Elevundersøkelsen, Offentlig, 2016-2017, Trinn 7, Begge kjønn

Nordre Land kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform

Indikator og nøkkeltall	Nordre Land kommune skoleeier	Kommunegruppe 11	Oppland fylke	Nasjonalt
Støtte fra lærerne	4,2	4,0	4,1	4,0
Vurdering for læring	3,5	3,3	3,3	3,3
Læringskultur	3,9	3,8	3,9	3,8
Mestring	3,8	3,9	4,0	4,0
Elevdemokrati og medvirkning	3,3	3,3	3,4	3,3
Mobbet av andre elever på skolen	1,3	1,3	1,3	1,3

Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Elevundersøkelsen, Offentlig, 2016-2017, Trinn 10, Begge kjønn

Skoleeiers egenvurdering

Elevundersøkelsen er en viktig indikator på hvordan elever opplever sin skolehverdag.

Området mestring ifht støtte fra lærerne: Resultatene viser at elevene opplever støtte fra lærerne, mens de rapporterer om mindre grad av mestring i skolehverdagen. Dette er et område som skolene må drøfte og sette inn tiltak i forhold til. Målet må være å skape større grad av mestring hos elevene.

Gjennom utviklingsarbeid de siste årene rapporterer de ansatte at skolene har blitt mer læringsorienterte og at elevenes læring framheves som skolens kjernemål. I dette arbeidet vektlegges praktisk, variert og relevant undervisning for å øke elevenes motivasjon og mestring.

Nordre Land kommune har i 2017 styrket arbeidet med læringsmiljø, språk, lesing og skriving. Et styrket fokus på læringsmiljø og gode strategier for læring skal gi bedre læring faglig og sosialt for den enkelte elev. Dette bør vise seg i elevresultatene i årene framover.

3.2.2. Andel elever som har blitt mobbet av andre elever 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent)

Andelen elever på skolen som har blitt mobbet av andre elever viser andelen elever som opplever å bli mobbet 2 eller 3 ganger i måneden eller oftere av andre elever. Andelen elever som opplever mobbing på skolen av andre elever er summen av andelen elever som har krysset av på svaralternativene «2 eller 3 ganger i måneden», «Omtrent 1 gang i uken» og «Flere ganger i uken». Andelen elever som har blitt mobbet av andre elever 2-3 ganger i måneden eller oftere sier med andre ord ingen ting om hvor ofte elevene opplever å bli mobbet.

Lokale mål

Nordre Land-skolen har nulltoleranse for mobbing og krenkelser.

Nordre Land kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Indikator og nøkkeltall	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Andel elever som har blitt mobbet av andre elever på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent)				
Nordre Land kommune skoleeier	6,3	★	5,6	⚡ 0,0
Kommunegruppe 11	5,8	5,1	5,0	⚡ 6,0
Oppland fylke	5,1	4,6	4,3	⚡ 5,2
Nasjonalt	5,3	4,7	4,5	⚡ 5,5

Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Andel elever som har blitt mobbet av andre elever 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent), Offentlig, Trinn 7, Begge kjønn

Nordre Land kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Indikator og nøkkeltall	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Andel elever som har blitt mobbet av andre elever på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent)				
Nordre Land kommune skoleeier	★	6,8	4,3	⚡ 3,3
Kommunegruppe 11	6,2	4,3	4,2	⚡ 5,0
Oppland fylke	6,7	4,6	5,0	⚡ 4,9
Nasjonalt	5,0	4,7	4,2	⚡ 5,1

Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Andel elever som har blitt mobbet av andre elever 2-3 ganger i måneden eller oftere (prosent), Offentlig, Trinn 10, Begge kjønn

Skoleeiers egenvurdering

Tallene for 7. trinn viser at ingen elever rapporterer at de opplever mobbing. Når det gjelder 10. trinn viser tallene for 2016/17 en andel på 3,3 %, som statistisk sett er en lav prosentandel. Ethvert barn som opplever krenkelser eller mobbing er et barn for mye, og i etterkant av elevundersøkelsen jobber ansatte med videre kartlegging og tiltak.

Nordre Land-skolen ble i 2017 med i et statlig læringsmiljøprosjekt for å sikre barn og unges rett til et trygt og godt læringsmiljø. Nordre Land-skolen arbeider gjennom dette prosjektet målrettet med å styrke læringsmiljøene og at voksnes møte med barn og unge skal preges av anerkjennelse. I dette arbeidet ligger også å utvikle og implementere gode rutiner for å avdekke, håndtere, sette inn tiltak og følge opp mobbing og krenkelser.

Tallene i denne statistikken er et situasjonsbilde av elevers opplevelse på et gitt tidspunkt. Med et så lite elevgrunnlag som Nordre Land-skolen tross alt har, er det vanskelig å vurdere om det har vært arbeidet spesielt godt med dette trinnet, eller om skolen samlet sett har blitt bedre til å avdekke og håndtere mobbing og krenkende atferd.

Skoleeier har som mål at det i løpet av skoleåret 2017-18 utarbeides og implementeres et forsvarlig system for oppfølging av aktivitetsplikten i Opplæringsloven § 9a (Elevenes læringsmiljø), og at dette er kjent for alle ansatte i Nordre Land-skolen.

3.3. Resultater

Alle elever som går ut av grunnskolen skal mestre grunnleggende ferdigheter. Dette er ferdigheter som gjør dem i stand til å delta i videre utdanning og i arbeidslivet.

3.3.1. Nasjonale prøver 5. trinn

Om lesing

Nasjonale prøver i lesing kartlegger i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med mål for den grunnleggende ferdigheten lesing slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06. De nasjonale prøvene i lesing omfatter tre aspekter: Elevene skal vise at de kan:

1. finne informasjon
2. forstå og tolke
3. reflektere over og vurdere tekstens form og innhold

Om regning

Nasjonale prøver i regning skal kartlegge i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med mål for den grunnleggende ferdigheten regning, slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06. Dette innebærer at nasjonale prøver i regning ikke er en prøve i matematikk som fag.

De nasjonale prøvene i regning dekker tre innholdsområder:

- tall
- måling
- statistikk

Prøvene i regning tar utgangspunkt i hvordan elevene anvender regning i ulike faglige og dagligdagse sammenhenger. Dette innebærer at elevene forstår hvordan de:

- kan løse en gitt utfordring
- kan løse problemet ved hjelp av regneoperasjoner
- kan vurdere om svarene er rimelige
- kan ha effektive strategier for enkel tallregning

Om engelsk

Engelsk er ikke en del av de grunnleggende ferdighetene som er integrert i kompetansemål i læreplanene i alle fag i LK06. Prøvene tar utgangspunkt i kompetansemål i ett fag – engelsk. Oppgavene (på 5. trinn) er knyttet til disse ferdighetene:

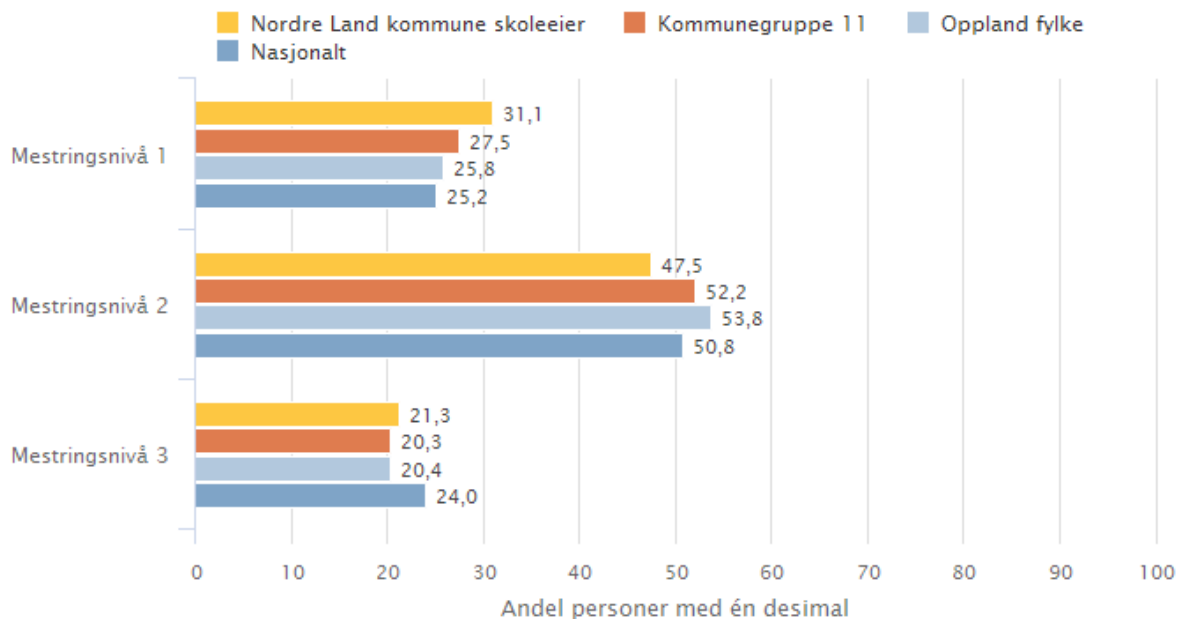
- finne informasjon
- forstå hovedinnholdet i enkle tekster
- forstå vanlige ord og uttrykk knyttet til dagligliv og fritid
- forstå betydningen av ord og uttrykk ut fra sammenhengen de er brukt i
- bruke vanlige grammatiske strukturer, småord og enkle setningsmønstre

Diagrammet viser gjennomsnittet av elevenes skalapoeng og usikkerheten knyttet til dette gjennomsnittet. Søylene viser intervallet på skalaen der hovedvekten (60 prosent) av elevene er. Dette er et mål på spredningen i elevenes resultater. På 5. trinn plasseres elevene på 3 mestringsnivåer, hvor mestringsnivå 1 er lavest. Presentasjonen viser en oversikt over prosentvis fordeling av elever på mestringsnivåer.

Lokale mål

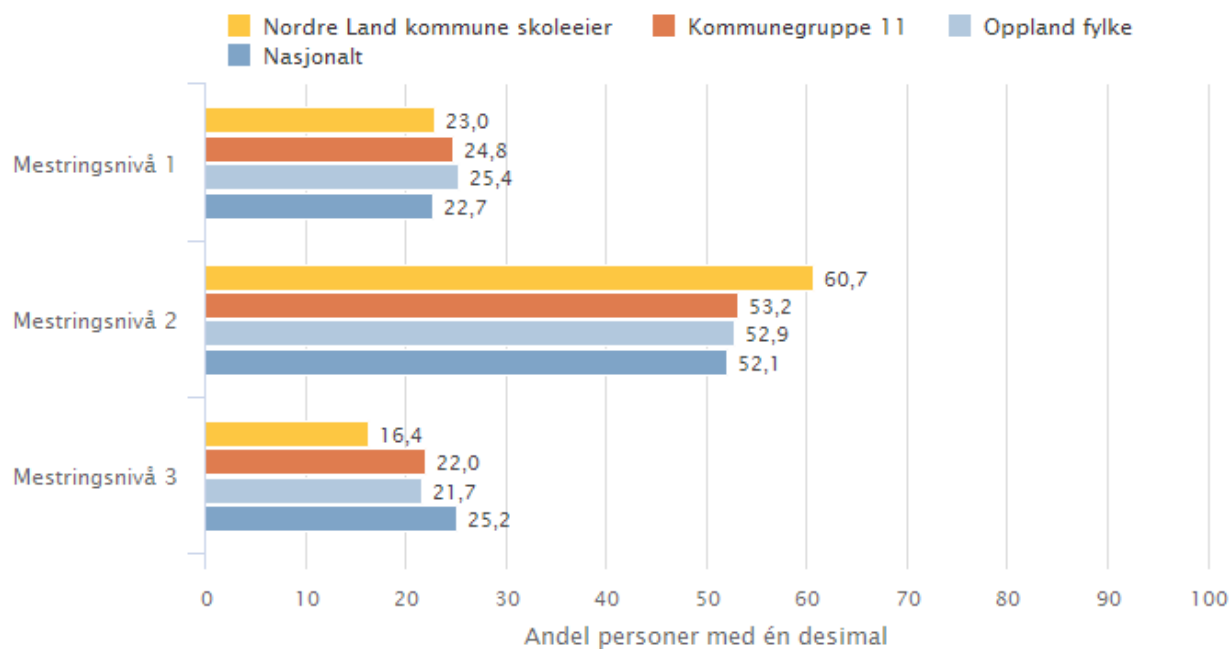
Hensikten med nasjonale prøver er å gi skolene kunnskap om elevenes grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Informasjon fra prøvene skal danne grunnlag for underveisvurdering og kvalitetsutvikling på alle nivåer i skolesystemet. Resultater individuelt og gruppevis skal brukes aktivt for å fremme elevenes læring. Det er en målsetting for Nordre Land-skolen å redusere andel elever på mestringsnivå 1.

Nordre Land kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Lesing

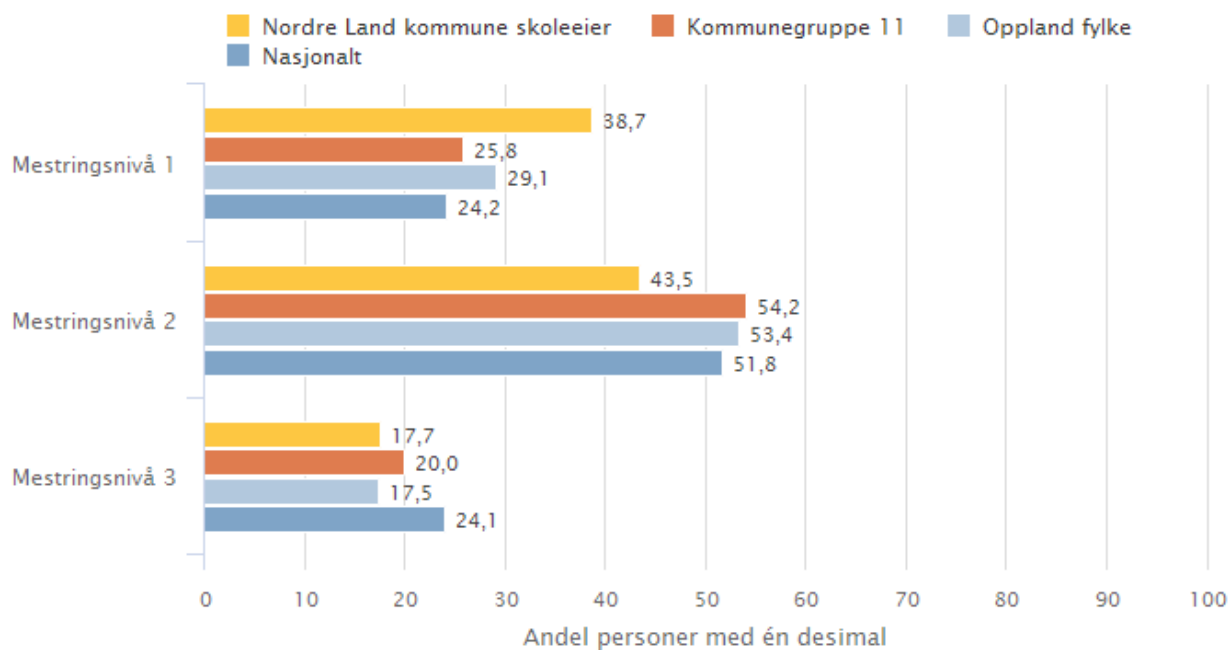
Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing, Offentlig, 2016-2017, Trinn 5, Begge kjønn

Nordre Land kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Regning

Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Regning, Offentlig, 2016-2017, Trinn 5, Begge kjønn

Nordre Land kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Engelsk

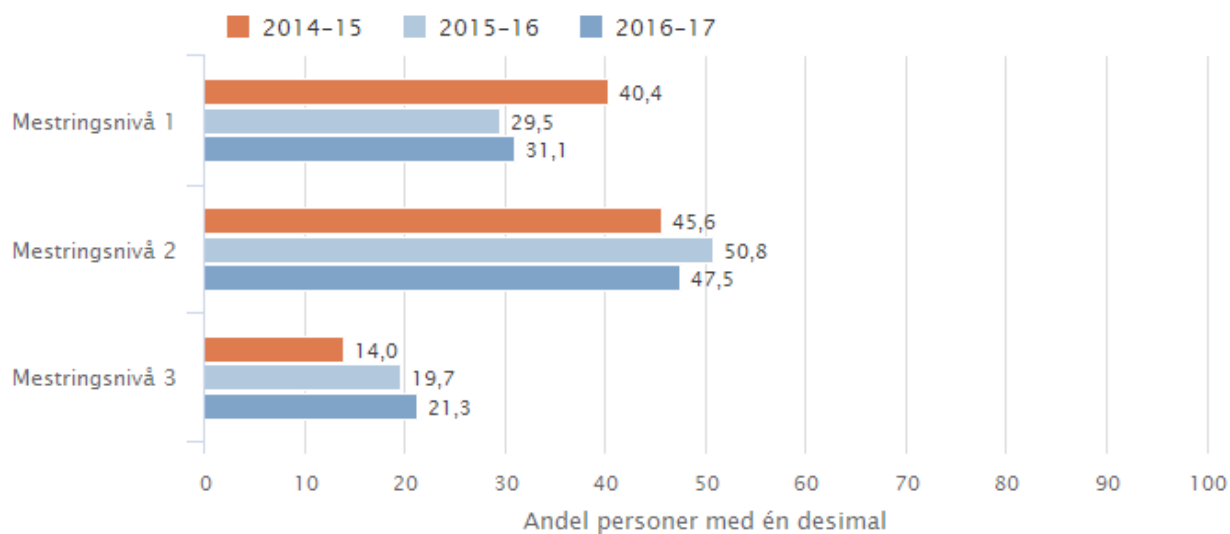
Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk, Offentlig, 2016-2017, Trinn 5, Begge kjønn

Nordre Land kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Indikator og nøkkeltall	2014-15	2015-16	2016-17
Lesing			
Nordre Land kommune skoleeier	46	48	49
Kommunegruppe 11	48	48	49
Oppland fylke	49	49	49
Nasjonalt	50	50	50
Regning			
Nordre Land kommune skoleeier	45	47	49
Kommunegruppe 11	49	49	49
Oppland fylke	49	49	49
Nasjonalt	50	50	50
Engelsk			
Nordre Land kommune skoleeier	46	47	48
Kommunegruppe 11	49	48	49
Oppland fylke	49	48	48
Nasjonalt	50	50	50

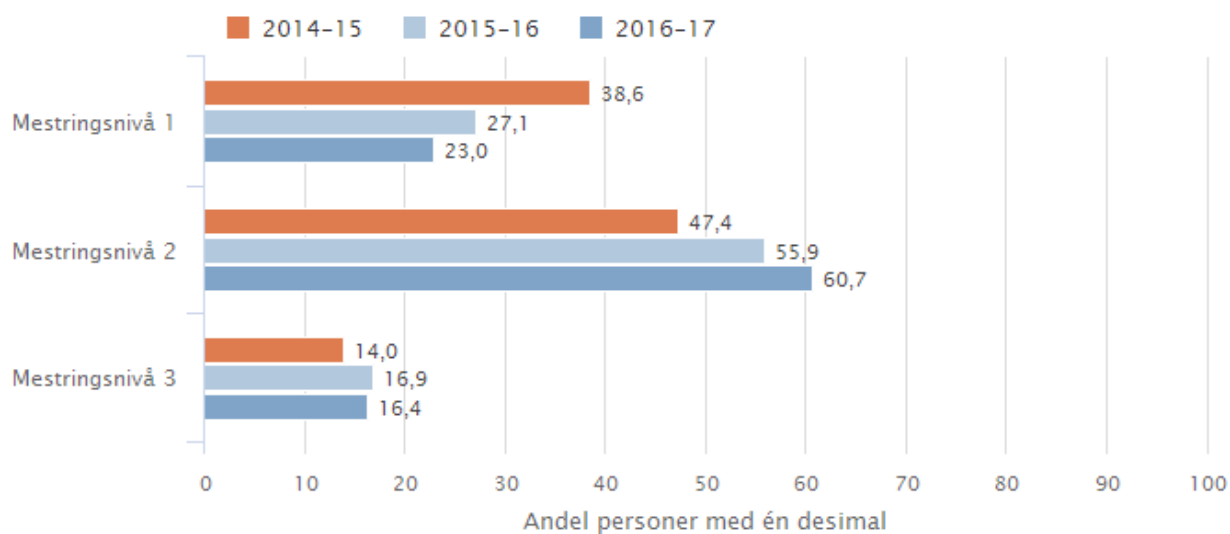
Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Offentlig, Trinn 5, Begge kjønn

Nordre Land kommune skoleeier | Fordelt på periode | Offentlig eierform - Lesing

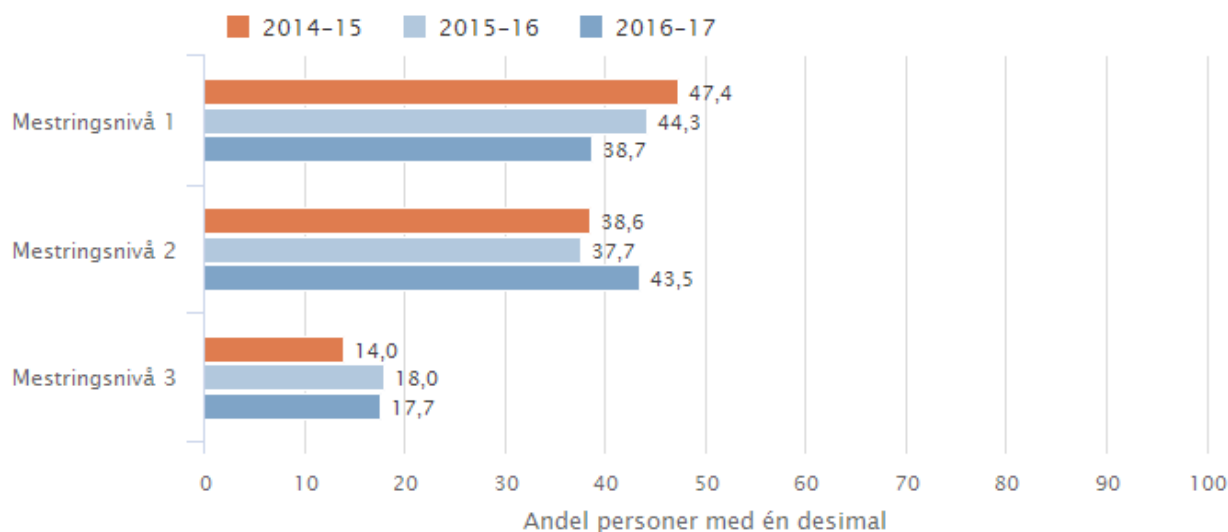
Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing, Offentlig, Trinn 5, Begge kjønn

Nordre Land kommune skoleeier | Fordelt på periode | Offentlig eierform - Regning

Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Regning, Offentlig, Trinn 5, Begge kjønn

Nordre Land kommune skoleeier | Fordelt på periode | Offentlig eierform - Engelsk

Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk, Offentlig, Trinn 5, Begge kjønn

Skoleeiers egenvurdering

Samlet vurdering for 5. trinn: De gjennomsnittlige resultatene for Nordre Land -skolen viser at vi ligger under landsgjennomsnittet i lesing, regning og engelsk. Mest dramatisk er at vi i lesing og engelsk har en betydelig større andel elever på mestringsnivå 1. 23 % av elevene på 5. trinn har i følge målingen ikke et funksjonalt lesenivå, og vil dermed møte på store utfordringer i videre skolegang.

38,7 % av elevene er på mestringsnivå 1 i engelsk, og dette er 14 % over landsgjennomsnittet.

I regning er 23 % av elevene på mestringsnivå 1, og dette ligger 0,3 % under landsgjennomsnittet.

Resultatene i både lesing, regning og engelsk viser at det har vært en nedgang i antall elever på mestringsnivå 1 siden 2014, og det er positivt. Nedgangen har vært størst i regning. Satningsområdet regning i alle fag kan dermed se ut til å ha ført til bedre resultater i regning. Vi må erkjenne at vi fortsatt har en stor jobb med å styrke elevenes grunnleggende ferdigheter, og det er viktig å videreføre det pedagogiske utviklingsarbeidet.

I tillegg til lærernes daglige arbeid for å styrke elevenes læring, er prosjektene Språkkommune og Læringsmiljø også satsninger for å øke læringsutbyttet og bedre læringsresultater i Nordre Land-skolen. Målrettet samarbeid på tvers av skolene og tverrfaglig samarbeid skal også bidra til bedre læring.

3.3.2. Nasjonale prøver ungdomstrinn

Om lesing

Nasjonale prøver i lesing skal kartlegge i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med målene for den grunnleggende ferdigheten lesing, slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06. Dette innebærer at nasjonale prøver i lesing ikke er en prøve i norskfaget.

De nasjonale prøvene i lesing omfatter tre aspekter ved lesing. Elevene viser at de kan:

1. finne informasjon
2. forstå og tolke
3. reflektere over og vurdere tekstens form og innhold

Om regning

Nasjonale prøver i regning kartlegger i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med mål for den grunnleggende ferdigheten regning, slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06. Dette innebærer at nasjonale prøver i regning ikke er en prøve i matematikk som fag. De nasjonale prøvene i regning dekker tre innholdsområder:

- tall
- måling
- statistikk

Prøvene i regning tar utgangspunkt i hvordan elevene anvender regning i faglige og dagligdagse sammenhenger. Dette innebærer at de:

- forstår og kan reflektere over hvordan de best kan løse en gitt utfordring
- kan løse problemet ved hjelp av regneoperasjoner
- kan vurdere om svarene de får er rimelige
- kan vise effektive strategier for enkel tallregning

Om engelsk

Engelsk er ikke en del av de grunnleggende ferdighetene som er integrert i kompetansemål i læreplanene i alle fag i LK06. Prøvene tar utgangspunkt i kompetansemål i ett fag – engelsk. Oppgavene for ungdomstrinnet er knyttet til disse ferdighetene:

- finne informasjon
- forstå og reflektere over innholdet i tekster av ulik lengde og forskjellige sjangere
- beherske et ordforråd som dekker dagligdagse situasjoner
- forstå betydningen av ord og uttrykk ut fra sammenhengen de er brukt i
- forstå bruken av grunnleggende regler og mønstre for grammatikk og setningstyper

Diagrammet viser gjennomsnittet av elevenes skalapoeng og usikkerheten knyttet til dette gjennomsnittet. Søylene viser intervallet på skalaen der hovedvekten (60 prosent) av elevene er. Dette er et mål på spredningen i elevenes resultater. På 8. trinn plasseres elevene på 5 mestringsnivåer, hvor mestringsnivå 1 er lavest. Presentasjonen viser en oversikt over prosentvis fordeling av elever på mestringsnivåer.

Lokale mål

Hensikten med nasjonale prøver er å gi skolene kunnskap om elevenes grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Informasjon fra prøvene skal danne grunnlag for underveisvurdering og kvalitetsutvikling på alle nivåer i skolesystemet.

Resultater individuelt og gruppevis skal brukes aktivt for å fremme elevenes læring. Det er en målsetting for Nordre Land-skolen å redusere andel elever på mestringsnivå 1 og 2.

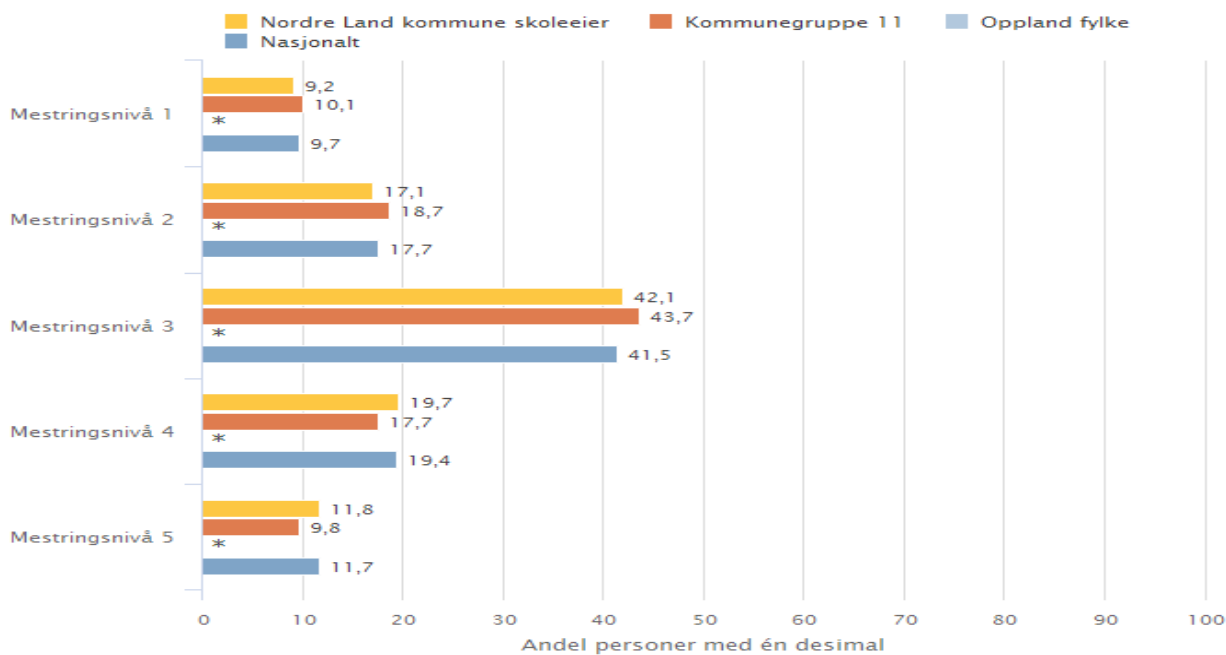
Målet er å se en utvikling i grunnleggende ferdigheter gjennom mellomtrinnet til ungdomstrinnet. Dette krever et langsiktig perspektiv.

Nordre Land kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Indikator og nøkkeltall	2014-15	2015-16	2016-17
Lesing			
Nordre Land kommune skoleeier	47	49	50
Kommunegruppe 11	49	48	49
Oppland fylke	50	49	*
Nasjonalt	50	50	50
Regning			
Nordre Land kommune skoleeier	46	48	47
Kommunegruppe 11	49	49	49
Oppland fylke	49	50	*
Nasjonalt	50	50	50
Engelsk			
Nordre Land kommune skoleeier	48	48	48
Kommunegruppe 11	48	48	49
Oppland fylke	49	48	*
Nasjonalt	50	50	50

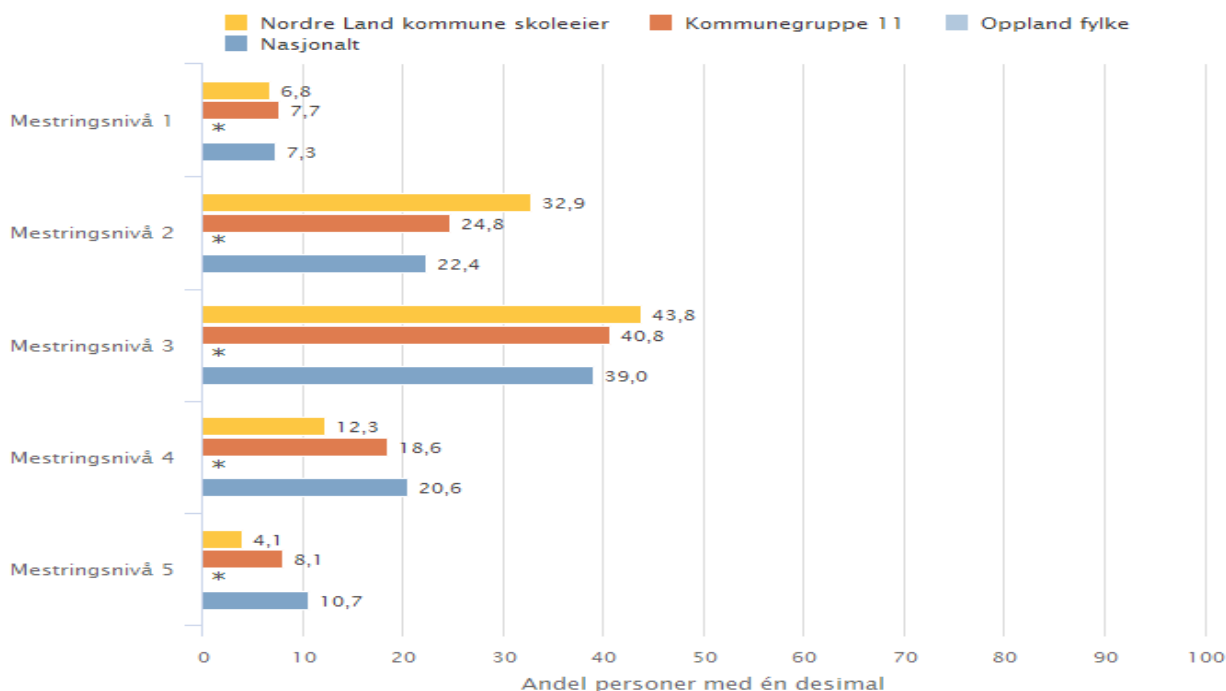
Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Offentlig, Trinn 8, Begge kjønn

Nordre Land kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Lesing

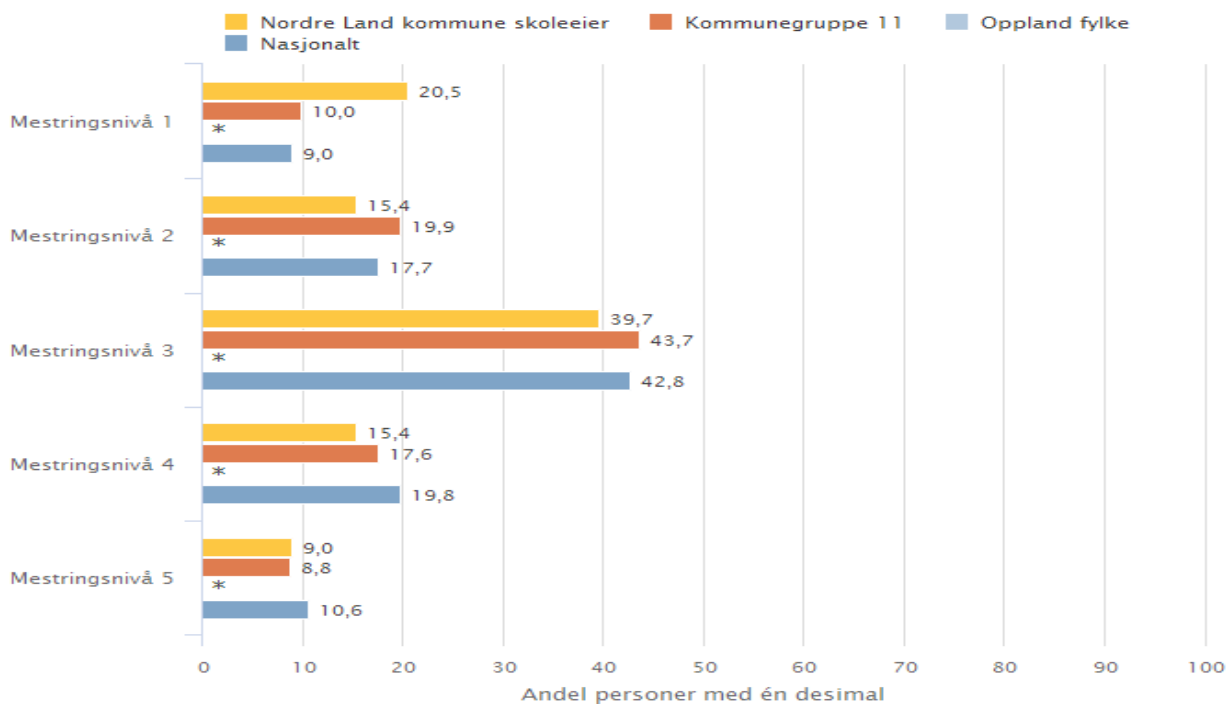
Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Lesing, Offentlig, 2016-2017, Trinn 8, Begge kjønn

Nordre Land kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Regning

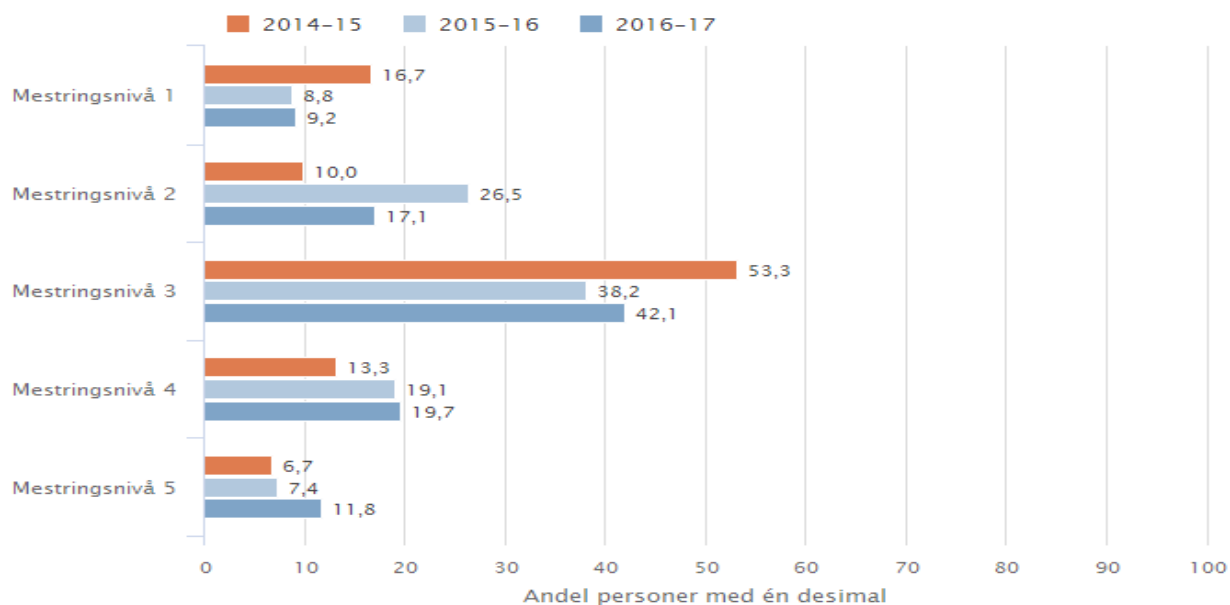
Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Regning, Offentlig, 2016–2017, Trinn 8, Begge kjønn

Nordre Land kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Offentlig eierform - Engelsk

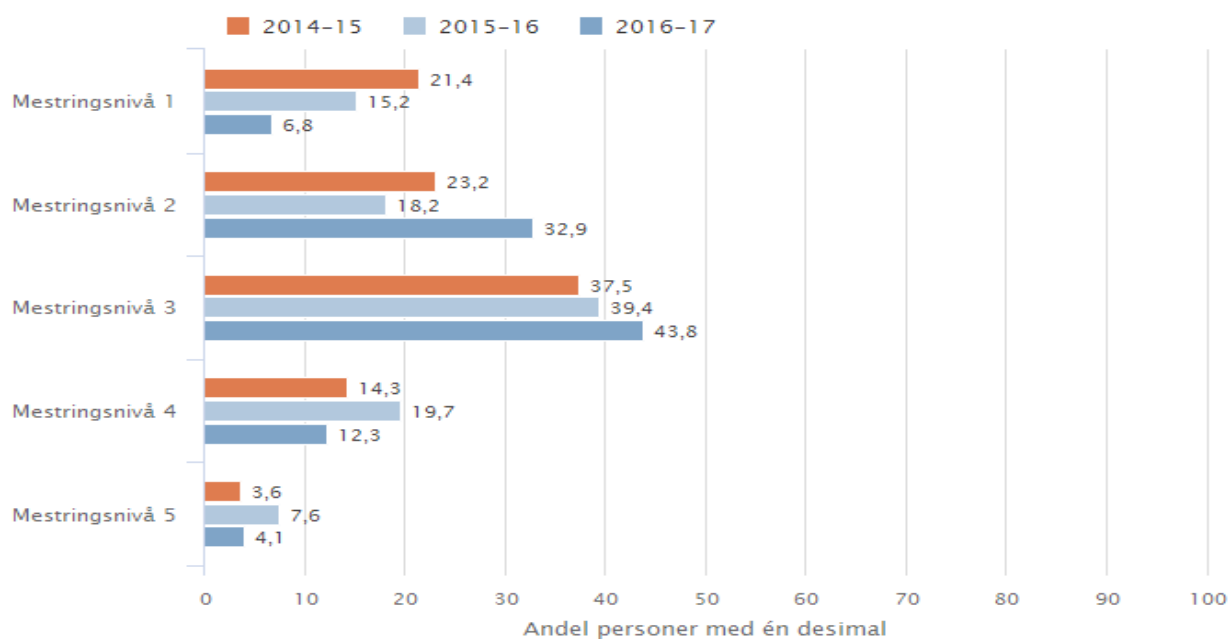
Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Engelsk, Offentlig, 2016–2017, Trinn 8, Begge kjønn

Nordre Land kommune skoleeier | Fordelt på periode | Offentlig eierform - Lesing

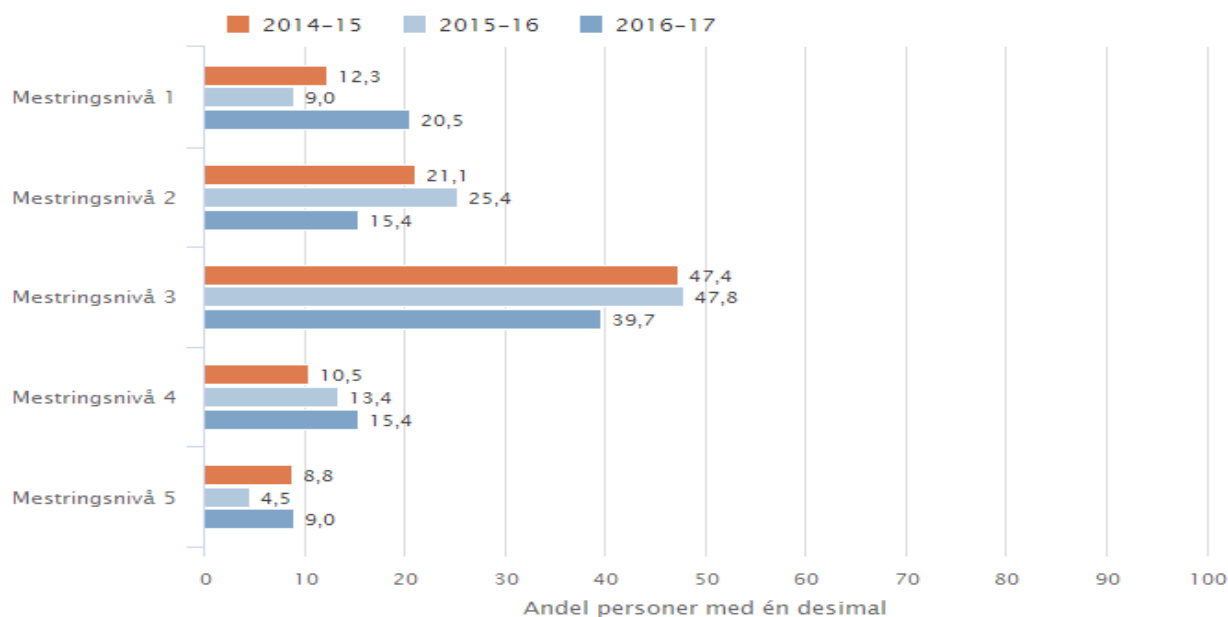
Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Lesing, Offentlig, Trinn 8, Begge kjønn

Nordre Land kommune skoleeier | Fordelt på periode | Offentlig eierform - Regning

Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Regning, Offentlig, Trinn 8, Begge kjønn

Nordre Land kommune skoleeier | Fordelt på periode | Offentlig eierform - Engelsk

Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Engelsk, Offentlig, Trinn 8, Begge kjønn

Skoleeiers egenvurdering

Samlet vurdering for 8. trinn: I lesing ligger 8. trinnselevne på landsgjennomsnittet med 50 skalapoeng. I regning er Nordre Land-skoleelevne 3 skalapoeng under landsgjennomsnittet og 1 skalapoeng under kommunegruppe 11. I engelsk er elevne 2 skalapoeng under landsgjennomsnittet og 1 skalapoeng under kommunegruppe 11. I lesing og regning er andelen elever på mestringsnivå 1 på landsgjennomsnittet. I engelsk har Nordre Land over dobbelt så mange elever på mestringsnivå 1 sammenlignet med landsgjennomsnittet og kommunegruppe 11. I regning har vi forholdsmessig få elever på mestringsnivå 4 og 5, og tilsvarende mange på mestringsnivå 2.

Satningsområdet regning i alle fag ser ut til å ha ført til bedre resultater i regning, og resultatene i lesing ligger på nivå med landsgjennomsnittet. Det er viktig å videreføre det pedagogiske utviklingsarbeidet for å styrke alle de grunnleggende ferdighetene. Resultatene fra nasjonale prøver brukes for å synliggjøre hvor det er behov for styrket innsats, og er derfor et godt verktøy i skoleutvikling.

3.3.3. Karakterer - matematikk, norsk og engelsk

Standpunkt-karakterer og karakterer fra eksamen i grunnskolen og i videregående opplæring utgjør sluttvurderingen. Denne vurderingen gir informasjon om kompetansen eleven har oppnådd i faget. Vurderingen skal ta utgangspunkt i målene i læreplanverket. Graderingen beskriver at karakteren:

- 1 uttrykker at eleven har svært lav kompetanse i faget
- 2 uttrykker at eleven har lav kompetanse i faget
- 3 uttrykker at eleven har nokså god kompetanse i faget
- 4 uttrykker at eleven har god kompetanse i faget
- 5 uttrykker at eleven har meget god kompetanse i faget
- 6 uttrykker at eleven har svært god kompetanse i faget

Karakterskalaen er 1-6. Beste karakter er 6. Karakterene vises som gjennomsnitt.

Lokale mål

Nordre Land-skolen skal ha stabilt gode eksamensresultater over tid, på nivå med kommunegruppe 11 og landsgjennomsnittet.

Gjennomsnittlig standpunktkarakter og gjennomsnittlig eksamenskarakter bør ikke ha en større forskjell enn 0,4 %.

Nordre Land kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Indikator og nøkkeltall	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Norsk hovedmål skriftlig eksamen					
Nordre Land kommune skoleeier	2,8	3,3	3,5	2,8	3,7
Kommunegruppe 11	3,4	3,2	3,3	3,4	3,3
Oppland fylke	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4
Nasjonalt	3,4	3,4	3,4	3,5	3,4
Norsk hovedmål standpunkt					
Nordre Land kommune skoleeier	3,6	3,6	3,3	3,7	3,8
Kommunegruppe 11	3,8	3,8	3,7	3,8	3,8
Oppland fylke	3,9	3,8	3,8	3,8	3,9
Nasjonalt	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8
Matematikk skriftlig eksamen					
Nordre Land kommune skoleeier	2,5	2,3	2,4	2,7	3,5
Kommunegruppe 11	2,9	2,8	2,7	3,3	3,3
Oppland fylke	2,9	2,9	2,8	3,2	3,4
Nasjonalt	3,1	3,0	2,9	3,3	3,4
Matematikk standpunkt					
Nordre Land kommune skoleeier	2,7	3,2	3,0	3,4	3,5
Kommunegruppe 11	3,5	3,4	3,4	3,5	3,5
Oppland fylke	3,4	3,4	3,3	3,4	3,5
Nasjonalt	3,5	3,5	3,5	3,5	3,6
Engelsk skriftlig eksamen					
Nordre Land kommune skoleeier	3,6	3,6	3,5	3,4	2,8
Kommunegruppe 11	3,7	3,7	3,6	3,4	3,7
Oppland fylke	3,7	3,7	3,6	3,4	3,7
Nasjonalt	3,8	3,7	3,7	3,6	3,8
Engelsk skriftlig standpunkt					
Nordre Land kommune skoleeier	3,4	3,5	3,8	3,8	3,4
Kommunegruppe 11	3,9	3,9	3,8	3,9	3,8
Oppland fylke	3,9	3,9	3,8	3,9	3,9
Nasjonalt	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9

Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Karakterer - matematikk, norsk og engelsk, Offentlig, Trinn 10, Begge kjønn

Skoleeiers egenvurdering

Nordre Land-skolens resultater på karakterer 10. trinn i norsk, matematikk og engelsk er varierende over tid. Få elever gir statistisk store variasjoner i eksamensresultatene fra år til år. Validitet og reliabilitet påvirkes av små kull.

Systematisk arbeid over tid bør vise seg i bedre eksamensresultater, og bedre sammenheng mellom standpunktkarakterer og eksamenskarakterer. Sistnevnte indikator er ikke absolutt, da standpunktkarakter måler elevenes kompetanse innenfor alle kompetansemål i faget, mens eksamenskarakterer er et situasjonsbilde av hva eleven klarer å vise av kompetanse på en gitt oppgave en bestemt dag.

3.3.4. Grunnskolepoeng

Grunnskolepoeng er et mål for det samlede læringsutbyttet for elever som sluttvurderes med karakterer. Karakterene brukes som kriterium for opptak til videregående skole. Grunnskolepoeng er beregnet som summen av elevenes avsluttende karakterer, delt på antall karakterer og ganget med 10.

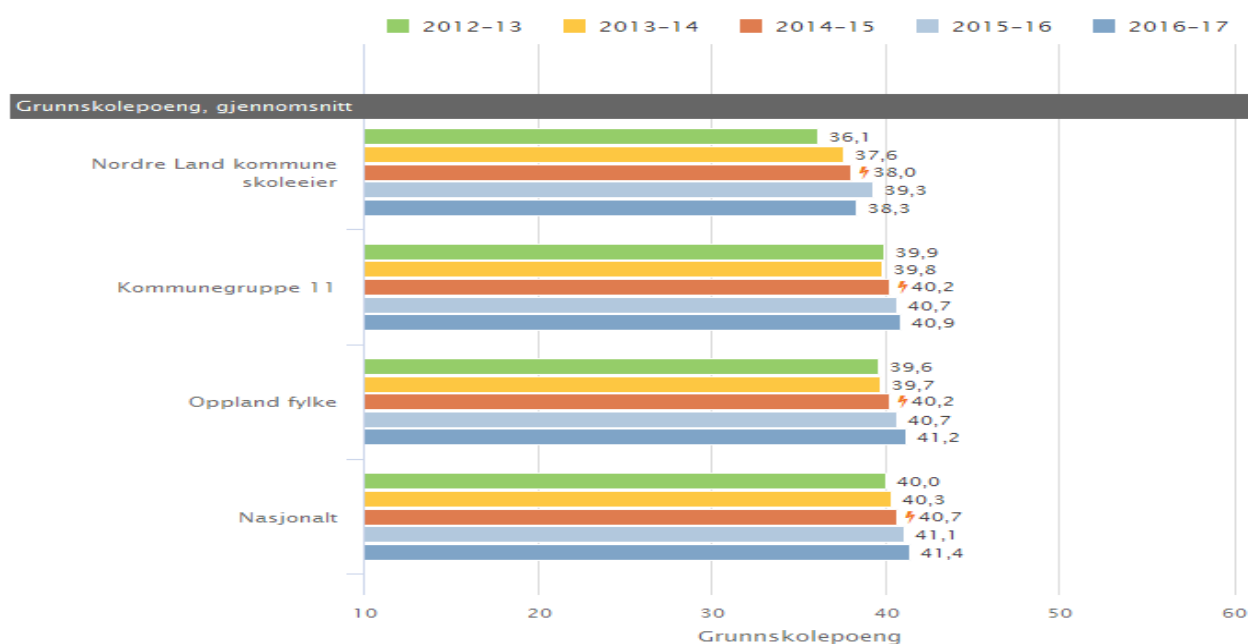
Hvis det mangler karakterer i mer enn halvparten av fagene, skal det ikke regnes ut poeng for eleven.

Grunnskolepoeng presenteres som karaktergjennomsnitt med én desimal.

Lokale mål

Nordre Land-skolens mål er å oppnå gjennomsnittlig 40 grunnskolepoeng.

Nordre Land kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Grunnskolepoeng, Offentlig, Trinn 10, Begge kjønn

Skoleeiers egenvurdering

Nordre Land-skolen har hatt en positiv utvikling i grunnskolepoeng i perioden 2013 og fram til 2016. Resultatene for 2017 viser imidlertid at gjennomsnittlige grunnskolepoeng har gått ned med 1 poeng.

Skoleeier ser en sammenheng i resultatene fra nasjonale prøver og grunnskolepoeng, og det er nødvendig å jobbe helhetlig, strategisk og langsiktig for å styrke læringsresultatene. Utvikling tar tid, og det er logisk å se en bedring i resultatene av nasjonale prøver før gjennomsnittlige grunnskolepoeng endrer seg.

3.4. Gjennomføring

Alle elever og lærlinger som er i stand til det, skal gjennomføre videregående opplæring. Kompetansebeviset skal sikre dem videre studier eller deltakelse i arbeidslivet. Utdanningsdirektoratet anbefaler skoleeiere å ta med denne indikatoren: Overgang fra GS til VGO

3.4.1. Overgangen fra grunnskole til VGO

Prosentdelen av elevkullet som er registrert i videregående opplæring høsten etter uteksaminering fra grunnskolen.

Lokale mål

Målet er at alle elever i Nordre Land takker ja til tilbud om videregående opplæring. Det må være et mål at 73 % av elevene fullfører og består videregående opplæring i løpet av 5 år.

Nordre Land kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk | Fordelt på periode | Offentlig eierform

Indikator og nøkkeltall	2012	2013	2014	2015	2016
Elever (16 år) som er registrert i videregående opplæring samme år som avsluttet grunnskole					
Nordre Land kommune skoleeier	100,0	100,0	100,0	98,7	95,8
Kommunegruppe 11	98,1	98,1	98,3	98,7	98,6
Oppland fylke	*	*	*	*	*
Nasjonalt	97,8	97,9	98,0	98,1	98,1

Nordre Land kommune skoleeier, Grunnskole, Overgangen fra grunnskole til VGO, Offentlig, Alle trinn, Begge kjønn

Skoleeiers egenvurdering

Fullføringsgraden for 2010-kullet i Oppland, viser en gjennomføringsgrad på 72 % i løpet av 5 år. For elever hjemmehørende i Nordre Land, er det tilsvarende tallet 71 %, men bare 49 % av elevene fra Nordre land gjennomfører på normert tid, 3 år. I Oppland er gjennomsnittet for fullføring på normert tid 58 %.

Nordre Land-skolen har et stort ansvar på grunnskolenivå i å ruste elevene for å kunne fullføre og bestå videregående opplæring. Det er viktig å se denne indikatoren opp mot resultatene på nasjonale prøver,

elevundersøkelsen og karakterer på 10. trinn. Overgangen barnehage - skole er grunnlaget for å gi elevene en god start og opplevelse av mestring på skolen og i fritiden.

Det er i 2017 startet et tettere samarbeid mellom barnehage og skole. Det er også samarbeid mellom ungdomsskole og videregående opplæring på rådgivernivå, og det har vært fagsamling for matematikk- og engelsklærere. Nordre Land læringscenter samarbeider med Dokka videregående skole om et overgangsår for minoritetsspråklige elever. Nordre Land kommune ser behovet for å jobbe aktivt og tverrfaglig rundt barn og unge når det gjelder å hindre høyt fravær, øke trivsel og trygghet. Det krever godt og målretta arbeid gjennom hele grunnskolen for å sikre at elevene gjør gode utdanningsvalg i overgangen til videregående opplæring. Involvering av, informasjon til og samarbeid med foresatte er en viktig faktor.

Nordre Land kommune har de 3 siste årene arrangert en dag med bedriftsbesøk på lokale bedrifter for 8. trinn og Nordre Land læringscenter inkludert informasjon og omvisning på Rådhuset. Målet er å vise ungdommene mulighetene i nærområdet når det gjelder utdanning og yrkesvalg. I tillegg arrangeres det en utdanningsmesse for 10. trinn og videregående skole hvor både bedrifter og utdanningsinstitusjoner har stand for å informere om ulike muligheter.

3.5. Rapportering fra skolene

DOKKA BARNESKOLE

- Vi har i år 341 elever.
- På DBS jobber det nå 31 lærere, 1 vernepleier, 14 miljøarbeidere og 1 lærling.
- Skolen har SFO-tilbud.

Skolebygg

Vi er veldig stolte av skolen vår! Den eldste delen ble totalrenovert i 2010 og holder seg fortsatt fint. Øvrige bygg er også godt vedlikeholdt. Vi har et stort, innholdsrikt og fantastisk uteområde. Ingen barn skal kjede seg her. Med aktivitetsledere som passer på at alle har noen å leke med, jobber vi for at Dokka barneskole skal være et godt sted å være – for alle.

Kartlegginger, nasjonale prøver og elevundersøkelsen

Etter trivselsundersøkelser, kartlegginger og nasjonale prøver, avholdes kartleggingsmøter med hvert team der rektor og spes.pedkoordinator deltar. Resultater gjennomgås og det gjøres beslutninger på hvilke tiltak lærerne på trinnet skal iverksette, både på gruppe- og individnivå. Det avtales også oppfølgingsmøte med samme deltakere der tiltakene evalueres og evt videreføres.

Utviklingsarbeid

Dokka barneskole har tatt inn over seg at dybdelæring og livsmestring er sentralt i opplæringen. Det er fokus på baklengs planlegging som metode i tverrfaglige emner. Likeledes er nytt kapittel 9A i Opplæringsloven (Elevenes skolemiljø) langt fremme nå. Nordre Land er nå en «Språkkommune». Gjennom dette prosjektet, prioriteres fellestid til «Språkløyper».

DOKKA UNGDOMSSKOLE

- Elevetallet er på 157 elever.
- 16,7 årsverk pedagogisk personale, 14,5 årsverk til undervisning. 4,5 årsverk annet personale, 3,8 årsverk av dette er assistentårsverk.

Skolebygg

Dokka ungdomsskole ble renoverert tidlig totusen, og er slik sett godt brukt i ca. 15 år. Det er ungdom som bruker den, med den slitasjen dette medfører. Bygget fikk heller ingen særlige strukturelle endringer under renovasjonen, og framstår slik sett som en tradisjonell og umoderne skole. Store innvendige areal gir bruksutfordringer med tanke på dagslys, og ventilasjon for permanente rom. Vedlikeholdsbehov på bygg og inventar har meldt seg for fullt.

IKT

IKT-situasjonen er per i dag uholdbar, og vi har havnet i bakleksa digitalt.

Kartlegginger, nasjonale prøver og elevundersøkelsen

Elevundersøkelsen kjøres hver vinter. Denne er anonym, og følges derfor opp med en klasse-trivselundersøkelse som ikke er anonym. Samlet sett gir dette teamene godt materiale for å jobbe målrettet med elevene. Det samme med nasjonale prøver, ut fra prøvene får teamene oversikt over hva både elevgrupper og individer trenger å jobbe med og hva de er sterke på.

Eksamensresultater

Dokka ungdomsskole er tradisjonelt gode på praktiske fag, fellesskap og trivsel. Gledelige resultater også i skriftlige fag med trinnet som gikk ut i vår. To seksere på skriftlig eksamen matematikk tilhører sjeldenhetene, og standpunktkarakterer og grunnskolepoeng er bedre enn på veldig mange år. Selv om elevkull varierer, så er dette gledelig for dette trinnet i alle fall.

Utviklingsarbeid

Kollektiv læring og skolebasert kompetanseutvikling er viktig for oss. Kollegiet jobber mye sammen for å finne mulighetene og handlingsrommet som læreplanen gir. Både for å skape praktisk, variert og relevant undervisning, men også å skape rom for dybdelæring i tråd med Ludvigsenutvalgets anbefalinger for framtidens skole. Ut over dette jobbes det bevisst med å videreutvikle de sosiale aspektene, gjennom blant annet gjennom læringsmiljøprosjektet og i forbindelse med nye 9A. I tillegg står vi foran spennende tider i forhold til ikt.

Utfordringer

Vi har per nå ubemannet skolebibliotek, i det det ikke har latt seg gjøre økonomisk å bemanne det. Skolen er teamorganisert på trinn ledet av en teamleder, med lærere som i stor grad har utdanning og kompetanse i fag. Men lav bemanning gjør at denne organiseringen flyter ut og lærere har undervisning på flere trinn.

Det er utfordrende økonomisk for skolen og dette skaper igjen utfordringer med å få til den tette elevoppfølgingen vi har ambisjoner om. Vi har ambisjoner om å være til dels kompensierende i forhold til lokalsamfunnets levekårsutfordringer.

På sikt må målet være å få etablert elevkantene i tråd med Helsedirektoratets anbefalinger, sammen med behovet for fysisk aktivitet. Det er utfordrende å få organisert nok fysisk aktivitet innenfor skoledagen slik den er nå, og i og med kommunen kun tilbyr minstetimetall med opplæring.

Det er også en stor utfordring for skolen med den lave bemanningen/tilgjengeligheten innenfor støtte- og samarbeidsfunksjoner innen tjenestoområde Velferd

TORPA BARNE- OG UNGDOMSSKOLE

- Torpa barne- og ungdomsskole er en 1-10-skole med en klasse per trinn.
- Elevtallet er på 222 elever skolestart 2017, dette er en økning fra 196 i 2015 og til 208 i 2016.
- Skolen har i overkant av 20 lærerårsverk og ca 5 assistentårsverk.
- Skolen har SFO-tilbud.

Skolebygg

Skolen trenger en gjennomgående renovering, og arbeidet med å planlegge dette er så vidt påbegynt.

IKT

Behovet for nok utstyr er ikke dekket på skolen. For å utdanne dagens elever til framtidens samfunn, må de få bedre tilgang på PC'er og annet digitalt utstyr. Et minimum må være en PC tralle pr klasse.

Kartlegginger, nasjonale prøver og elevundersøkelsen

De ulike kartleggingsverktøyene benyttes først og fremst til å øke læringen hos elevene gjennom å avdekke hvor «skoen trykker». Gjennomsnittsresultater målt i forhold til andre skoler, forteller oss ikke så mye om hvor behovet for den enkelte elev eller skolen, ligger. Viktig å ha fokus på elevenes læring og fremgang og ikke et tall eller et gjennomsnitt av karakterer. Dokumentasjon skal og bør være for elevenes beste.

Vi er bevisst på å utnytte resultatene for den enkelte elev i større grad enn gjennomsnittstall. Først da utfører vi skolens samfunnsoppdrag. Vi har fortsatt noe å gå på når det gjelder systematisk oppfølging av for eksempel nasjonale prøver. Dette vil vi derfor satse på videre, som et ledd i økt læringsutbytte for elevene.

Elevenes opplevelse av et godt lærings- og sosialt miljø er av betydning for prestasjoner og mestring. Vi mener at vi er gode på å se den enkelte elev. Det er lite mobbing på skolen.

Utviklingsarbeid

For å få bedre læring har vi arbeidet med baklengs planlegging gjennom satsingen UiU, dette arbeidet fortsetter vi med også framover. I tillegg satses det nå på språk og grunnleggende begreper gjennom «språkkommune». Vi har blitt mye bedre på å være læringsorienterte, en felles målsetting gjennom utviklingsarbeidet som er gjennomført.

Det satses også på utvikling av samarbeid mellom hjem og skole. Det er avgjørende for økt læring at hjem og skole trekker i samme retning.

Vi er generelt flinke til å få elevene i fysisk aktivitet, eks torpetrim, fysak, læringsaktiviteter i nærmiljøet osv.

Utfordringer

Det er økende utfordringer ift psykisk helse, og vi er avhengige av et tett og godt samarbeid med skolehelsetjenesten. Vi opplever at ikke alle elever som har behov for det får oppfølging hos kvalifisert helsepersonell, som helsesøster på dette området. For å lykkes med dette, må vi ha et lavterskeltilbud som er tilgjengelig når elevene har behov. Dette krever vesentlig mer tilstedeværelse på skolen.

3.6. Spesialundervisning

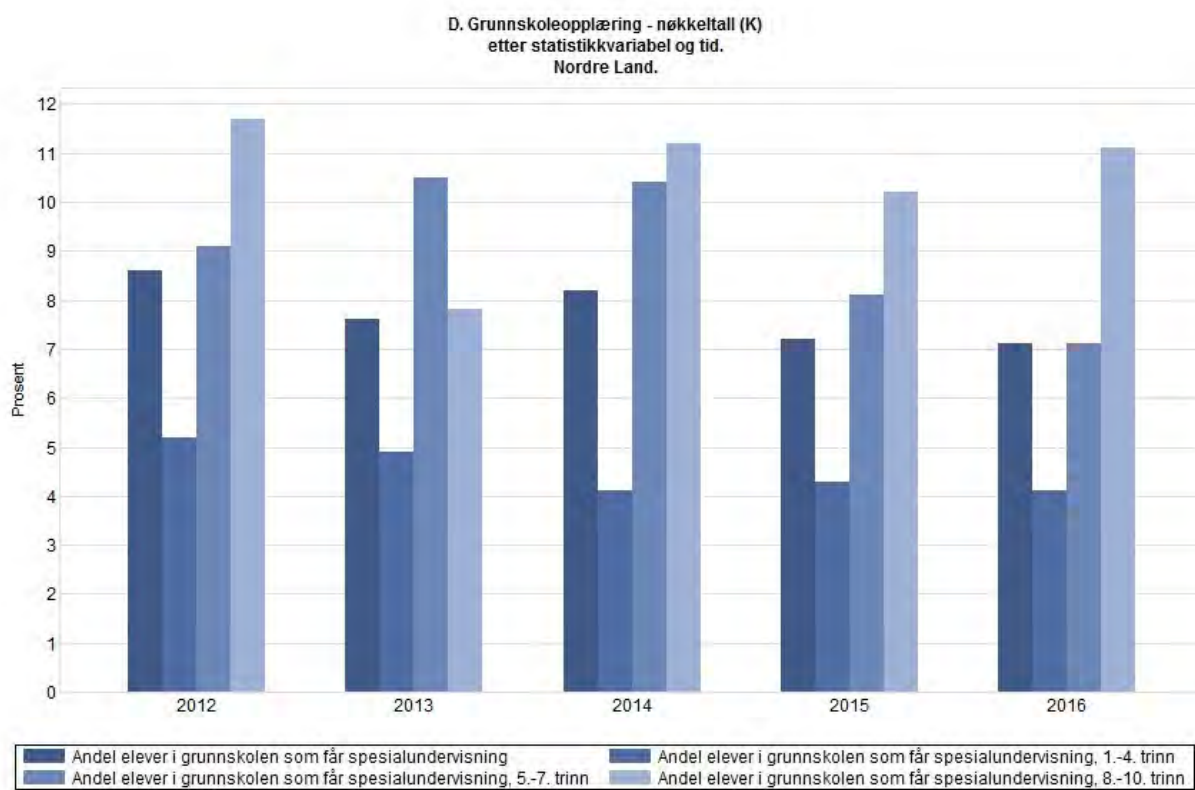
3.6.1. Andel elever med spesialundervisning

Andelen elever som har vedtak om spesialundervisning etter Opplæringsloven § 5-1 i Nordre land kommune i 2016 er 7,1 % og har gått ned såvidt fra forrige skoleår. Nasjonalt ligger andelen elever med vedtak om spesialundervisning på 7,8 % og for Oppland fylke 7,4 %.

Lokale mål

Nordre Land kommune ønsker å favne flest mulig elever innenfor den ordinære opplæringen, med god tilpasset opplæring. Det langsiktige målet for Nordre Land-skolen er å øke kvaliteten på ordinær opplæring slik at behovet for spesialundervisning reduseres. Det vil alltid være noen elever som har behov for spesialundervisning etter Opplæringsloven § 5-1. For disse er det særdeles viktig å ivareta retten til et inkluderende læringsmiljø.

Andel spesialundervisning Nordre Land-skolen 2012-16.jpg

Skoleeiers egenvurdering

Sammenlignet med 2015 har andelen elever med vedtak om spesialundervisning i Nordre Land gått ned fra 7,2 % til 7,1 %. Nasjonalt ligger andelen elever med spesialundervisning på 7,8 % og for fylket på 7,4 %. Det har vært en liten nedgang i andelen elever med spesialundervisning på 1-4. og 5-7. trinn, på

8-10. trinn har andelen gått opp. Andelen elever med spesialundervisning vil variere på ulike trinn for hvert år avhengig av andelen elever med ulike vansker.

Fordelingen er fortsatt slik at ungdomstrinnet har flest elever med vedtak om spesialundervisning, småskoletrinnet 1-4. trinn har færrest vedtak om spesialundervisning. Det er ønskelig at denne tendensen er motsatt, jfr. tidlig innsats. Det er høyest andel gutter med spesialundervisning. Dette er likt som for fylket og nasjonalt nivå.

Det er en stor utfordring at PPT har vært underbemannet over tid.

3.7. Voksenopplæring

NORDRE LAND LÆRINGSSENTER:

Læringscenteret består av voksenopplæringen og flyktningetjenesten. Det gis opplæring innen:

- Norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere
- Grunnskoleopplæring for voksne
- Arbeidsnorsk
- Grunnleggende ferdigheter i lesing/skriving, IKT og regning
- Asylnorsk og grunnskoleopplæring for beboere på Land statlige mottak for enslige mindreårige (15-17 år)
- Opplæring av ferdigheter i hjemmet for bosatte flyktninger som har behov for det

Bosatte flyktninger som deltar i introduksjonsprogrammet har opplæring på full tid, enten norsk, grunnleggende ferdigheter og arbeidsnorsk, eller en kombinasjon av norskopplæring og praksis eller full tid i praksis. Enkelte skal kvalifiseres for videregående opplæring og deltar på grunnskoleopplæring på full tid. Det er også noen i introduksjonsprogrammet som har noen fag på videregående skole og norskopplæring ved læringscenteret.

Noen innvandrere som har rett og plikt til norsk- og samfunnskunnskap deltar kun på denne opplæringen. Det er også innvandrere som selv betaler for norskopplæring, da de ikke har rett til denne opplæringen og dermed ikke rett til gratis opplæring.

Oversikt for høsten 2017:

Undervisning	Norskopplæring	Grunnskoleopplæring	Grunnleggende ferdigheter	Gym/svømming	Arbeidsnorsk	Asylnorsk/grunnskole (beboere på mottak)
Antall timer	15 t/uke	28 t/uke	Samlet: 12 t/uke (fordelt på lesing/skriving, IKT/regning)	2 t/uke	6 t/uke	28 t/ uke
Antall grupper	4	2	1 gruppe lesing/skriving 2 grupper IKT/regning	2	3	2

Grunnskoleopplæring for voksne:

Det var i oktober 2017 23 deltakere på grunnskoleopplæringen for voksne. Det undervises i de fem fagene som er nødvendig for å få et vitnemål for fullført grunnskoleopplæring for voksne: norsk, matematikk, engelsk, samfunnsfag og naturfag. Alle deltar i alle fem fag. De fleste deltakerne er unge i alderen 16-25 år. Dette er unge enslige mindreårige bosatt i kommunen, familiegjenforente og noen er deltakere i introduksjonsprogrammet og trenger grunnskoleutdanning for å søke seg til videregående opplæring. Det er også deltakere som er innvandrere til kommunen, og som har behov for grunnskoleopplæring for voksne.

Det arbeides målrettet for at de skal klare grunnskoleopplæringen og komme seg inn på videregående skole og få videre yrkesutdanning. De aller fleste har behov for minst to år grunnskoleopplæring for voksne for å få et vitnemål, og med mulighet for å mestre videregående opplæring. Det er i løpet av 2016 startet opp et samarbeid med Dokka vgs der vi søker å finne løsninger og jobbe tettere med denne gruppa, der hensikten er at deltakerne skal få mer og bedre grunnferdigheter for å mestre videregående opplæring. I dette samarbeidet ligger det også større muligheter for økt integrering.

Norskopplæring for voksne:

Alle innvandrere med rett og plikt til norskopplæring deltar i norskopplæring ved læringscenteret. I tillegg er det arbeidsinnvandrere som kjøper opplæring og deltar i den. Læringscenteret har også norskopplæring til beboerne ved asylmottaket for enslige mindreårige, og har innføringsklasse for disse elevene i grunnskolefagene. Denne opplæringen startet 1. november 2015, og har 36 plasser (likt antall plasser på mottaket).

Deltakerne på norskopplæringen har ulik bakgrunn. Noen er analfabeter, andre 2-5 års skolegang, mens andre igjen har både grunnskole, videregående og noen med høyskole/universitetsutdanning. Den største gruppa har hittil vært de med lite eller ingen skolebakgrunn.

Spesialundervisning for voksne:

Det er svært få som har spesialundervisning innen voksenopplæringsområdet. Det skyldes det arbeidet som har vært gjort med å se på grenseoppgangen for hvem som har krav på et tilbud etter Opplæringsloven eller etter Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. De som har behov for spesialundervisning blir henvist til PPT og får en utredning av behovet for opplæring.

Det ses nå at det er enkelte som blir bosatt i kommunen som har store faglige og sosiale vansker. Noen av disse er det mulig å søke ekstratilskudd for og, gjennom dette, få tettere oppfølging. Noen av dem kan ha behov for spesialundervisning.

3.8. Nordre Land skolen mot 2025 - pedagogisk utviklingsarbeid

Grunnskolene i Nordre Land har siden Veilederkorpset kom inn i desember 2013 arbeidet for en mer systematisk kvalitetsutvikling av undervisning og læring. Før Veilederkorpset kom inn som veileder i skoleutvikling på de 3 skolene, har Nordre Land-skolen deltatt i Kompetansehevingsprosjektet «Lære å lære» i perioden januar 2012 – desember 2014. Dette omfatter klasseledelse, vurdering for læring og pedagogisk analyse. Høsten 2015 ble Nordre Land med i den statlige satsingen «Ungdomstrinn i utvikling» som i 2015-17 har hatt regning i alle fag som satsningsområde.

Vi mener å se at satsingene har gitt resultater. Elevundersøkelsen viser også en positiv trend, og vi vet at læringsmiljø henger tett sammen med læreres klasseledelse, og voksnes møte med barn og unge på en trygg og anerkjennende måte. Det er derfor ikke usannsynlig å tenke at det systematiske arbeidet med klasseledelse har gitt positiv effekt på elevens læringsmiljø. De kollektive læringsprosessene som har

preget disse kompetanseløftene er viktig å videreføre i utviklingsarbeidet framover. Forskning viser at effekten av kollektiv læring er langt større enn effekten en får ved å sende enkeltlærere eller grupper av lærere på kurs. Sistnevnte har vist å ha liten eller ingen målbar effekt på elevenes læring.

1.januar 2017 ble grunnskole et eget tjenesteområde, med en klar bestilling fra politisk og administrativ ledelse om å styrke læringsresultatene i grunnskolen og frigjøre rektors tid til mer pedagogisk utviklingsarbeid. Det foregår mye godt arbeid i grunnskolene i Nordre Land, og ved å systematisere dette i en mer helhetlig strategi, og identifisere på hvilke områder vi kan bedre praksis, vil det komme alle elever til gode. Å skape bedre læring for alle elever krever et strukturert, forskningsbasert arbeid på tvers av roller og funksjoner i tjenesteområdet og i dialog med samarbeidende tjenester. Gode utviklingsprosesser krever bred medvirkning og tydelig ledelse.

Det var et uttrykt ønske fra skoleledere og ansatte om å ha en tydeligere pedagogisk strategi for skolene i kommunen, og det har vært en bred prosess i tjenesteområdet med å skape en felles strategisk retning for Nordre Land-skolen. 2.januar 2017 hadde alle ansatte i grunnskole en felles planleggingsdag med fokus på konflikthåndtering og anerkjennende voksne i møte med barn.

I mars ble det arrangert skoleledersamling. Der var det sterk enighet om å gå for en felles strategi for skolene i Nordre Land. Dette ønsket ble bekreftet at også gjaldt lærere og assistenter i et påfølgende samarbeidsmøte med tillitsvalgte. Planen for utvikling av en felles strategi «Nordre Land-skolen mot 2025» ble presentert i formannskapet april, og i juni ble det arrangert workshop for lærere og assistenter hvor vi gjorde en felles analyse av styrker, svakheter, muligheter og trusler for Nordre Land-skolen som en samlet organisasjon for bedre læring.

Resultatene fra denne workshopen dannet i stor grad grunnlaget for arbeidet videre, og resulterte blant annet i et todagers seminar for alle ansatte i grunnskolen på Spåtind i forkant av skolestart 2017. Første dagen ble viet felles planlegging av praktisk, variert og relevant undervisning på tvers av skoler, med utgangspunkt i kompetansemålene i læreplanen. Kvelden ble brukt til å stifte nye bekjenskaper og styrke «vi - følelsen» hos ansatte i skolene.

Dag 2 var viet tverrfaglig samarbeid for barns beste. Barnehage og skole arrangerte dagen sammen, og inviterte inn samarbeidende tjenester som barnevern, PPT, helsesøstertjenesten, kommunepsykolog, NAV, psykisk helse, kulturskolen og ungdomsklubbløper. Formålet med dagen var hvordan vi kan samarbeide på tvers av tjenester for å styrke og sikre barns rett til et trygt og godt læringsmiljø.

Arbeidet med en strategi for «Nordre Land-skolen mot 2025» har hatt fokus på innertieren om bedre læring, faglig og sosialt, som presentert i innledningen. For å oppnå bedre læring er det tre områder som har blitt løftet frem som spesielt viktig å styrke i vår prosess. Det er elevenes livsmestring, læringsmiljø og praktisk, variert- og relevant undervisning. Strategien er i prosess og vil bli presentert når den er klar i løpet av våren 2018.

Prioriterte utviklingsområder for den kommende perioden, i tråd med strategiplanen, er styrking av barns språk, lese- og skriveferdigheter gjennom prosjektet «Språkkommune», og å sikre barns rett til et trygt og godt læringsmiljø gjennom «Læringsmiljøprosjektet» Disse prosjektene er samarbeidsprosjekter med Nordre Land-barnehagen og vi har stor tro på å se utviklings- og læringsløpet fra barnehage til videregående mer i sammenheng. Prosjektplanene legges på kommunens hjemmesider.

Det foregår et omfattende arbeid med digitalisering i skolen, og vi har i løpet av våren 2017 tegnet kontrakt med Feide, en påloggingsportal som over 90% av norske skoler benytter seg av. Kommunen har også tegnet kontrakt med IST som blir skolenes nye skoleadministrative system. Skooler blir vår nye pedagogiske plattform. Superbrukere ved skolene er i gang med opplæring, og det vil bli utrulling av de nye systemene etter årsskiftet 2018.

I løpet av sommeren 2017 ble alle lærer- og elev-PC-er oppgradert til Office 365. Dette åpner for skylagringstjenester og i løpet av høsten 2017 får alle ansatte i skolene tilgang til e-post hjemmefra. Dette er en svært etterspurt funksjon, og vi er glade for å ha fått det på plass. Å holde tritt med digitalisering krever kompetanse, kapasitet og nok midler til å ha en oppdatert PC-park. Dette vil bli kommentert under utfordringer i 2.9.

Det er endrede krav til kompetanse i skolen, og vi har hatt en god andel lærere i videreutdanning de siste årene, for å møte disse kravene. Det viser seg også ved at vi nå har 95,4% lærere med godkjent utdanning. I tillegg til de formelle kravene til studiepoeng i undervisningsfag, krever samfunnsutviklingen stadig ny kompetanse hos lærere, ikke minst innenfor digitalisering og teknologi.

Skoleeier utvikler i samarbeid med tillitsvalgte og skolelederne en kompetanseplan for alle ansatte i skolene. Kompetanseplanen utarbeides i tråd med nasjonale føringer og overordnede planer i kommunen, og skal være et strategisk verktøy for å sikre at vi til enhver tid har nødvendig kompetanse i tjenestoområde grunnskole. Høsten 2017 har vi 9 lærere ute i videreutdanning.

Vi forvalter et stort ansvar i å bidra til barn og unges læring og utvikling i viktige år av livene deres. Skoleeier har i samarbeid med andre skoleeiere i Gjøvikregionen utarbeidet et forsvarlig system for å ivareta aktivitetsplikten som kom med lovendringen i §9a om elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø. Lovendringen kom 01.08.17 og innebærer et skjerpet ansvar for skolene. En sterkere foreldreinvolvering og fokus på hjem-skole samarbeid vil sammen med et styrket tverrfaglig samarbeid være viktige prioriteringer i tida framover.

Evalueringer fra fellessamlinger for alle ansatte i grunnskole tyder på et stort engasjement og en sterk motivasjon for å skape bedre læring sammen. Det er det beste utgangspunktet for å skape gode resultater, og vi gleder oss til å fortsatt jobbe målrettet mot innertieren om bedre læring, faglig og sosialt for alle elever i Nordre Land.

3.9. Utfordringer i Nordre Land skolen

Lærere og skoleledere møter daglig på utfordringer. De fleste lar seg heldigvis løse av den kompetanse og kapasitet som fins i skolene. Lærere og skolelederes evne til å løse komplekse utfordringer samtidig som undervisning skal planlegges og gjennomføres, tårer tørkes, læringsresultater dokumenteres, relevante samarbeidspartnere kontaktes og skolisser knyttes er unik. Selv om vi har stor forståelse for at lærere etterspør mer tid til den enkelte elev og at skoleledere tidvis skulle ønske de kunne klones, så lar de fleste utfordringer i hverdagen seg løse innenfor de rammene vi har.

For Nordre Land-skolen er det en reell utfordring at vi ikke har så gode læringsresultater som vi mener at vi burde kunne ha i vår kommune. Denne utfordringen har det vært arbeidet systematisk med i skolene over flere år, og resultatene tyder på at vi er på rett vei. Vi har i kapittel 2.8 beskrevet noen av de tiltakene vi har satt inn i den senere tid for å bedre læringsresultatene. Dette mener vi at vi skal få til.

En annen utfordring vi jobber med å finne gode løsninger på, er å styrke opplæringen i grunnleggende norsk for språklige minoriteter og legge til rette for god integrering. Kommunen har i mange år hatt forholdsvis få minoritetsspråklige elever, som gjør at det er begrensede muligheter for å prioritere ressurser til å organisere språkgrupper eller et innføringstilbud. De senere årene har det kommet flere elever med annen språkbakgrunn enn norsk. Den kommunale ressursgruppa «Kompetanse for mangfold» (KFM) som består av lærere fra grunnskole, barnehage og læringssenteret, har sendt en bekymring til skoleeier rundt kvaliteten på tilbudet vi gir i dag. Vi har avsatt tid til møte med KFM-gruppa i november 2017 for å drøfte alternative løsninger.

Det er imidlertid to hovedutfordringer vi opplever at vi ikke har verktøy til å løse. Det ene er knyttet til barn- og unges psykiske helse, og det andre handler om å holde tritt med digitaliseringen.

Det viktigste først. Selv om elevundersøkelsen viser at barn og unge trives på skolene i Nordre Land, og opplever støtte fra sine lærere, vet vi at vi har elever som strever med å mestre livene sine. Vi har de senere årene hatt en økning i elever med høyt fravær, og skolene rapporterer at de mangler kompetanse og kapasitet for å hjelpe disse elevene tidlig nok og godt nok. Ofte ligger problemene utenfor skolen, men preger likevel elevenes skolehverdag og evne til å tilegne seg læring.

Det er en kjent sak at Nordre Land har en del større utfordringer enn sammenlignbare kommuner når det handler om barn med tiltak i barnevernet, noe som er et symptom på at det relativt sett er flere familier som ikke fungerer som gode omsorgsbaser for barna. Barnevernet har fortsatt store utfordringer, PPT er underbemannet og skolehelsetjenesten er på halvparten av anbefalt norm. Dette er ikke en situasjon skole kan kompensere for alene, og barn og unge går glipp av nødvendig og kompetent hjelp. Det går også ut over elevenes forutsetninger for å lære, faglig og sosialt.

Skolene har to sosialfaglige veiledere, og vi er i ferd med å etablere elevoppfølgingstjeneste på hver av skolene som består av sosialfaglige veiledere, rådgivere, teamledere, ledelse og helsesøster. Dette er ment som et lavterskel kompetanseteam tett på elever og lærere. For at et slikt team skal fungere, må det være forsvarlige spesialisttjenester i kommunen som kan bistå med sin spesifikke kompetanse i aktuelle saker. Vi vet det jobbes systematisk innenfor tjenesteområde Velferd for å få disse tjenestene på et forsvarlig nivå, og vi er også klare på at grunnskole har et ansvar for å bidra til gode tverrfaglige samarbeidsarenaer i kommunen. Skoleeier har store forventninger til hva som kommer ut av delprosjekt 2 i Land barnevern, og er klare for å ta vår del av ansvaret for å skape gode tverrfaglige samarbeidsarenaer.

Den andre store utfordringen er å holde tritt med digitalisering og IKT. Læreplanene krever at digitale ferdigheter skal prege alle fag i grunnskolen. Digitale ferdigheter er en viktig forutsetning for videre læring og for aktiv deltakelse i et arbeidsliv og et samfunn i stadig endring. Kravet til digital kompetanse endrer seg ekstremt raskt og digitale verktøy utdateres raskere.

Vi mangler tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å initiere og veilede lærere i pedagogisk bruk av digitale verktøy. Per i dag er det inspektørene som har IKT-ansvaret ved skolene. De gjør en meget god jobb i Nordre Land-skolens IKT-gruppe og på egen skole, men med mange andre og krevende oppgaver, er det ikke rom for å dekke det digitale behovet skolene har. Til tross for investeringer de senere årene, har vi fremdeles for få digitale enheter (PCer og Ipader) til at vi kan gi elevene en forsvarlig opplæring i digitale ferdigheter.

4. System for oppfølging (internkontroll)

I henhold til Opplæringslovens § 13-10, 2. ledd skal skoleeiere ha et forsvarlig system for å sikre at skolene drives i henhold til lov og forskrift. Skoleeier i Nordre Land har et system for internkontroll som inkluderer kvalitetsutvikling. Systemet er en oversikt over hva Nordre Land-skolen har av rutiner ift lov og forskrift, i tillegg til å gi en oversikt over hvordan skolene arbeider med kvalitetssikring av opplæringen, læringsutbyttet og læringsmiljøet. Skoleeiers forsvarlige system inngår i kommunens internkontrollsystem for å sikre tilstrekkelig styring, måloppnåelse og regeletterlevelse.

5. Oppsummering

Det foregår mye godt arbeid i grunnskolene i Nordre Land, og vi mener å se at utviklingsprosjektene som har foregått over de siste årene begynner å gi resultater, om enn forsiktig. Vi har fortsatt en vei å gå for å oppnå de læringsresultatene vi mener vi bør kunne ha i vår kommune, og systematiske tiltak er

iverksatt. Vi forventer å se en bedring i resultatene på nasjonale prøver de kommende årene. På lengre sikt vil en økning i grunnskolepoeng kunne si om kvalitetsutviklingen vi nå jobber med, gir ønsket effekt.

Elevundersøkelsen viser at det er grunn til å være stolte av den innsatsen lærere og assistenter gjør for elevene hver dag. Elevundersøkelsen viser at elevene i Nordre Land trives på skolen og opplever støtte fra lærerne sine. Læringsmiljøet er en grunnleggende forutsetning for at barn og unge lærer best mulig, og er viktig å ivareta og bygge videre på.

SAK NR. 50/2017

Nordre Land kommune

REFERATSAKER

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	13.11.2017	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:	Vedlegg:
1. Oppfølging av Horisont Miljøpark IKS vedr. inngåelse og oppfølging av avtale med RenoNorden AS (vedtak i kontrollutvalget i Vestre Toten kommune 22.09.2017)	Vedlegg 1
2. Resultater fra tilstandsrapport 2016 – BedreVANN (Nordre Land deltok i undersøkelsen)	Vedlegg 2
3. Diverse avisartikler	Vedlegg 3
4. Neste møte: Tidspunkt/saksliste	Muntlig orientering

FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsakene tas til orientering.

VEDVEGG 1

Gjøvik, 27. september 2017.
J.nr./referanse: 15-17/VT/ks

Horisont Miljøpark IKS
(e-post)

Att.: Daglig leder Stein Giæver

**Melding om vedtak i kontrollutvalget i Vestre Toten. Sak:
HORISONT MILJØPARK IKS (TIDL. GLT-AVFALL IKS): INNGÅELSE
OG OPPFØLGING AV AVTALE MED RENO NORDEN AS**

Kontrollutvalget i Vestre Toten kommune behandlet saken i sitt møte den 22. september 2017 som sak 35/2017.

Kontrollutvalgets vedtak i saken oversendes herved til orientering.

Det ble fattet følgende vedtak (enstemmig):

- 1. Informasjon om gjennomført anbudsprosess og inngått kontrakt mellom Horisont Miljøpark IKS (tidligere GLT-Avfall IKS) og RenoNorden AS om innsamling og transport av husholdningsavfall i regionen, tas til orientering.**
- 2. Kontrollutvalgets gjennomgang av anbudsprosessen og inngått avtale indikerer ikke at det foreligger noen form for prisdumping fra RenoNorden AS sin side, og at Horisont Miljøpark AS gjennom dette burde være spesielt aktsom i kontraktsinngåelsen mht. arbeidslivskriminalitet/sosial dumping.**
- 3. Kontrollutvalgets har gjennomgått avtalen som er inngått mellom GLT-Avfall IKS (nå: Horisont Miljøpark IKS) og RenoNorden AS, undertegnet den 9. desember 2016. Kontrollutvalget stiller spørsmål om det burde vært tatt inn tydelige kontraktbestemmelser rettet mot arbeidslivskriminalitet i det overliggende avtaledokumentet, i tillegg til at dette ligger som en del av kravspesifikasjonen.**
- 4. Kontrollutvalget vil følge opp selskapets arbeid med å forhindre sosial dumping ved en eventuell ny konkurranseutsetting av innsamling og transport av husholdningsavfall i regionen.**

Adresse:

Kontrollutvalgstjenester Kjetil Solbrækken
Studievegen 7, 2815 Gjøvik
Tel. 995 77 903, e-post: kjetil@kontrollutvalget.no

Med hilsen
for utvalgsleder

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Kopi:

- Kontrollutvalgets leder Asgeir Sveen
- Gjøvik kommune v/leder felles innkjøpsenhet Thore Amundsen
- Kontrollutvalget i Gjøvik kommune, Østre Toten kommune, Nordre Land kommune og Søndre Land kommune

Utdrag fra tilstandsrapport 2016 - bedreVANN

Nordre Land var en av 85 kommuner i undersøkelsen.

Historiske resultater for Nordre Land kommune:

Kommune	År	KI	Hygienisk betryggende drikkevann	Bruksmessig vannkvalitet	Leveringsstabilitet	Alternativ forsyning	Ledningsnettets funksjon
			Vekting kvalitetsindeks: 40 %	15 %	15 %	10 %	20 %
Nordre Land	2009	3,2	God	God	God	10 %Dårlig	20 %Mangelfull
Nordre Land	2010	2,8	God	God	God	10 %Dårlig	20 %Dårlig
Nordre Land	2011	3,4	God	God	God	10 %Mangelfull	20 %Mangelfull
Nordre Land	2012	3,0	God	God	God	10 %Mangelfull	20 %Dårlig
Nordre Land	2013	2,6	Mangelfull	God	God	10 %Mangelfull	20 %Mangelfull
Nordre Land	2014	2,1	Mangelfull	Mangelfull	God	10 %Dårlig	20 %Mangelfull
Nordre Land	2015	0,0	Mangler data	Mangler data	Mangler data	10 %Mangler data	20 %Mangler data

1) Sum innbyggere og 25 % av antall personer maksimalt tilstede i tilknyttede fritidsboliger

- Vurdering Mangelfull og Dårlig på de to første vurderingsområdene, Hygienisk og Bruksmessig, er brudd på Drikkevannsforskriftens krav
- De tre neste vurderingsområdene «Leveringsstabilitet», «Alternativ forsyning» og «Ledningsnettets funksjon» angir kriterier for god praksis for å oppfylle Drikkevannsforskriftens krav og forhindre forfall infrastrukturen.

VEDLEGG 2

- Resultater fra undersøkelse vedr.

VANN

- N. LAND deltok.

SYSSELSETTING

Vil ha staten til Møre og Romsdal

Tidlegare rådmann i Rauma, Oddbjørn Vassli er lei for eit prosjekt som arbeider for å få fleire statlege arbeidsplassar til Møre og Romsdal.

– Regjeringa har lagt fram ein plan for at inntil 1.200 statlege arbeidsplassar kan flyttast ut av Oslo. Ambisjonsnivået til Møre og Romsdal må vi avklare i løpet av hausten, seier Vassli til Nordvest-nytt.

I dag arbeider åtte prosent av dei sysselsette i fylket i statlege verksemdar. For landet samla er 11 prosent tilsett i staten. Den største statlege arbeidsgjeveren i Møre og Romsdal er helseforetaket.

– Møre og Romsdal har både sterke kompetansetilbud og attraktive byar. Noko som gjer at vi kan ta over ein større del av statsforvaltninga, seier regional- og næringsseier Bergljot Landstad i Møre og Romsdal fylkeskommune.

ARENDALE

Satser på el-biler

Arendal kommune har etablert en elbilpool der de ansatte kan reservere biler når de har behov for å bevege seg utenfor kontoret, skriver Arendals Tidende.

Den nye ordningen skal være med på å bidra til å redusere CO₂-utslippet, men også til å redusere transportutgifter og transport med egen bil. Kommunens miljørådgiver Ragnhild Hammer håper at elbilpoolen vil ha ringvirkninger slik at de ansatte som får kjøre elbil på jobb, etter hvert også kjøper elbil privat.

Arendal kommune har også søkt og mottatt støtte fra den statlige støtteordningen Klimamasats til ti elsykler til ansatte. Disse er delt ut til seks ulike tjenester, skriver avisa.

FREDRIKSTAD

Vurderer bompengestøtte

Fredrikstad er i ferd med å få sin egen bomring, planen er at pengeinnskrivingen skal starte neste sommer, og nå har politikerne begynt å diskutere om familier med lav inntekt skal få bompstøtte.

I Skien finnes det en slik ordning, hvor lavinntektsfamilier kan søke kommunen om støtte til bompenger. Totalt kan man motta 1.890 kroner i året, skriver Fredrikstads Blad.

– Jeg synes 1.890 kroner er lite, men en modell som dette er spennende, sier Frps Anita Vik til avisa.

Hun får støtte i at ideen er god fra SVs Camilla Eidsvold.

– De fleste av oss har ingen problemer med å betale bompenger. Men det er en gruppe som alltid rammes hardest når noe skal betales, og det er de med lav inntekt. Derfor er jeg veldig positiv til å ta denne saken videre. Først med partiet, og så inn i budsjettforhandlingene, sier Eidsvold.

Mangler hjemmel for å stoppe lekkasjer

Årets vann- og avløpskommune Østre Toten mister 50 prosent av vannet. Selv de beste taper på **MANGLENDE LOVREGULERING** av private ledningsnett, ifølge Norsk Vann.

– Vi er usikre på hvordan vi skal sannsynliggjøre lekkasjene på private ledningsnett for å ha hjemmel til å pålegge fornyelse, sier vann- og avløpsseier Elisabeth Harrang i Østre Toten.

Kommunen gikk i år til topps i Norsk Vanns tilstandsanalyse av 85 kommuner med nærmere 70 prosent av alle landets abonnenter på kommunale vann- og avløpstjenester. Ifølge rapporten har 32 kommuner god standard på alle kriterier for vanntjenester, mens 25 kommuner tilfredsstiller alle kriterier for avløp. Resultatene har begynt å falle det siste året. Østre Toten fikk toppscore på alt bortsett fra «ledningsnettets funksjon»:

– Nesten halvparten av vannet vårt blir borte på vei til abonnentene, medgir Harrang.

Likhet med et stort antall norske byer og tettsteder er «årets vann- og avløpskommune» langt unna kvalitetskravet på maks 20 prosent vannlekkasje. Mye skyldes lekkasje fra private ledningsnett som ikke blir utbedret.

– Østre Toten er en landbrukskommune med spredt bebyggelse, svært mange kilometer kommunale vannledninger og lengre private ledninger, forteller Harrang.

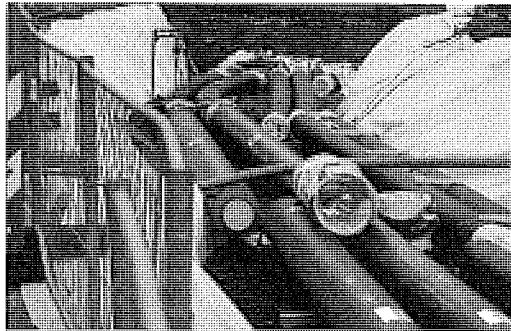
Etter graving og søk etter brudd og skader anslår vann- og avløpsseierheten at halvparten av det totale lekkasjetapet på 48,8 prosent kommer fra private ledninger.

– For å nærme oss målet om maks 20 prosent lekkasje, ruller vi ut en handlingsplan for vedlikehold av private ledninger i området etter område. Politikerne våre ser verdien av å fornye og vedlikeholde det offentlige ledningsnettet, og de er innforstått med at kommunen ligger høyt på gebyrstatistikken, sier Harrang.

– Hull i systemet

Ifølge Norsk Vann, som er en interesseorganisasjon for 370 kommuner med 95 prosent av landets befolkning, er lekkasjer fra private ledninger og tilknytningspunkt et hull i systemet for vann- og avløpstjenester.

– Det finnes ingen entydig og god hjemmel for å pålegge utbedringer av vannlekkasje. Abonnementsvilkårene, som er egne for hver kommune, må håndheves ved domstolene, sier Elin Riise, juridisk rådgiver i Norsk Vann.

VANN OG AVLØP**Kvalitet**

– Interesseorganisasjonen **Norsk Vann** utfører årlig tilstandsvurderingen «**bedrevANN**», og i den siste vurderingen fra 2016 deltok 85 kommuner.

– **Resultater fra 2016:** Eidskog, Fjell, Hvaler, Klepp, Nord-Odal og Ullensaker oppnådde god standard på alle fem vurderingskriteriene for vann. Asker, Bærum, Mandal, Ringebu, Rælingen, Strand, Østre Toten, Øyer og Ås oppnådde god standard på alle fem vurderingskriteriene på avløp.

– **38 prosent** av deltakerkommunene fikk gode karakterer på vann, mot 45 prosent i 2015. For avløpstjenesten hadde 30 prosent av kommunene god standard i 2016, mot 32 prosent i 2015.

– **Elverum har vært på topp** både innen vann- og avløpstjenester de siste fire årene, etterfulgt av Larvik, Bærum og Asker, som alle har vært «årets vannkommune». Femte beste er Østre Toten, «årets vannkommune» i 2016.

Ansvar

– Området vann, avløp og overvann har ikke helhetlig lovregulering eller sektor-/tjenestelov men er **fordelt på flere departementer**:

– **Klima- og miljødepartementet** har ansvar for klimakunnskap og koordinering av oppfølging av overvann samt forvaltning av avløp.

– **Helse- og omsorgsdepartementet** har ansvar for drikkevann og beskyttelse av helse.

– **Olje- og energidepartementet** har ansvar for utnyttning av vannressursene og det overordnede ansvaret for forebygging av flomskader og skredulykker.

nementsvilkårene, som er egne for hver kommune, må håndheves ved domstolene, sier Elin Riise, juridisk rådgiver i Norsk Vann.

Organisasjonen har ikke nådd gjennom til det ansvarlige Klima- og miljødepartementet med krav om sektorlovgivning for vann- og avløpstjenester. «Vass- og avløpsanleggslova» fra 2012 kan utvides til å bli en sektorlov, mener Norsk Vann.

I dag må kommuner som skal pålegge private grunneiere utbedring av vannlekkasje, hjemmel vedtaket i plan- og bygningsloven §31-3, som krever at vannlekkasjen medfører fare for skade på, eller vesentlig ulempe for person, eiendom eller miljø. Ifølge Kommunal Rapport kilder er kravet vanskelig å oppfylle – selv når det bare kreves at man sannsynliggjør skade eller ulempe. Å

håndheve abonnementsvilkårene gjennom domstolene er imidlertid enda mer anstrengende og usikkert for kommunene.

– Vi forstår ikke hvorfor forvaltningen mangler vilje til å regulere dette store tjenesteområdet, sier Riise.

Overvann

I 2015 fikk Klima- og miljødepartementet utredet håndteringen av økt overvann i byer og tettsteder som følge av klimaforandringer. Det såkalte overvannsutvalget fikk rapport om at 40 prosent av norske kommuner anser overvann som en stor kostnads- og velferdstrussel.

– Utvalget påpekte behovet for en helhetlig sektorlovgivning for vann, avløp og overvann. To år etter utvalgets forslag, og etter gjentatte oppfordringer fra Stortinget og berørte interesseorganisasjoner, har regjeringen fortsatt ikke fulgt opp med nødvendige lovendringer, sier Elin Riise i Norsk Vann.

I sin høringsuttalelse konkluderte organisasjonen med at ansvarsfordelingen mellom kommunen og grunneier ikke er løst, og at staten ønsker å legge et betydelig ansvar på kommunene – samtidig som man unnlater å drøfte belastningen på kommunene og gi avklarte rammer for tjenestene.

Ifølge klima- og miljøminister Vidar Helgesen er spørsmålet om en sektorlovgivning under vurdering i forbindelse med oppfølgingen av overvannsutvalgets anbefalinger.

– *Hvorfor har ikke regjeringen laget et forslag til ansvarsfordeling på vann-, avløp- og overvannområdet?*

– Det er et omfattende arbeid å vurdere og følge opp alle forslagene fra overvannsutvalget, inkludert høringsuttalelsene. Det er kompleks. Forslagene berører også ansvarsområdet til flere departementer, så arbeidet gjøres i nært samarbeid med andre berørte departementer, skriver Helgesen i en e-post til Kommunal Rapport.

ANDREAS HØY KNUDSEN
andreas@nyhetstjenester.no

Langreist sykehjemsmiddag til 39 kroner

I Sola serveres sykehjemsmiddag til 39 kroner. Maten blir produsert av firmaet Wilberg i Bergen og kjørt sørover to ganger i uka. I Sola blir så den vakuumpakkede maten satt på kjølerom før den derfra blir distribuert ut til brukerne. Det er rundt 220 kilometer mellom Bergen og Sola.

Prisen Wilberg, som er eid av

Fazer Food Services, tar, er rundt 50 kroner lavere enn hva det lokale firmaet Holmens AS beregnet tjenesten til. Tre andre lokale firmaer deltok også i anbudsrunden i vår uten å kunne måle seg med Wilbergs pris.

– Det er fascinerende billig å få full middag, med forrett eller dessert, levert på døra for 39 kro-

ner, sier Øyvind Hegelstad, til Stavanger Aftenblad. Hegelstad er daglig leder i firmaet Holmens AS.

Kvalitet var vektet 60 prosent og pris 40 i anbudet.

– Vi er ikke så opptatt av hvor maten blir produsert, men vi vil at maten skal være god og sikker, og en mat som våre beboere liker og kjenner, sier kommunalsjef for le-

vekår i Sola, Oddny Hovtun Bjorland, til avisen.

Fazer Food Services solgte i 2016 tjenester for vel 1,8 millioner kroner til norske kommuner, ifølge Leverandordatabasen. Det er kommunene Stavanger, Sandnes og Bergen, i tillegg til Rogaland og Akershus fylkeskommune som har benyttet seg av firmaet.